

**zdrava istra
istria sana**

**PLAN ZA ZDRAVLJE I SOCIJALNO BLAGOSTANJE
ISTARSKE ŽUPANIJE**

**IZVJEŠĆE OPERATIVNOG PLANA AKTIVNOSTI
ZA 2016. GODINU**

*Skupština Istarske županije donijela je Odluku o prihvaćanju
ovog dokumenta dana 24. srpnja 2017. godine*

Srpanj, 2017.

SADRŽAJ

Uvod.....	3
Opći dio Plana.....	6
Izješće po županijskim prioritetima za 2016. godinu	9
Prioritetno područje: Mentalno zdravlje djece i mladih	9
Prioritetno područje: Podrška obitelji	14
Prioritetno područje: Unaprjeđenje kvalitete usluga rane intervencije kod djece s neurorizicima i razvojnim teškoćama	20
Prioritetno područje: Skrb za starije i nemoćne osobe	24
Prioritetno područje: Zaštita i unaprjeđenje kvalitete života osoba s invaliditetom.....	30
Prioritetno područje: Rak debelog i završnog crijeva – kolorektalni karcinom (KRK).....	37
Prioritetno područje: Prevencija kardiovaskularnih bolesti	42
Prioritetno područje: Paliјativna skrb.....	46
Prioritetno područje: Zaštita zraka	49
Realizacija aktivnosti i projekti izvan prioritetnih područja.....	54
Prevencija i liječenje ovisnosti i poremećaja u ponašanju djece i mladih	54
Rano otkrivanje raka dojke	56
Unaprjeđenje kakvoće voda	57
Ostali projekti	63

UVOD

Glavni ciljevi Operativnog plana aktivnosti po Planu za zdravlje i socijalno blagostanje za 2016. godinu bili su povezani s dovršetkom obveza iz prethodnog planskog ciklusa (2013. do 2016. godine) i stvaranjem uvjeta za pokretanje novog planskog ciklusa koji obuhvaća period od 2017. do 2020. godine.

Sukladno navedenom, članovi Županijskog tima za zdravlje, Upravni odjel za zdravstvo i socijalnu skrb, ali i brojni suradnici na Planu koordinirano su:

- provodili započete aktivnosti, projekte i programe
- provedli evaluaciju trogodišnjeg rada
- predložili usvajanje novih županijskih javnozdravstvenih i socijalnih prioriteta

Iz dostavljenih izvješća o provedbi aktivnosti, projekata i programa može se zaključiti da su se gotovo svi provodili sukladno planiranom opsegu i da je korištenje specifičnih zdravstvenih i socijalnih usluga kao i drugih oblika rada i potpore omogućeno relativno velikom broju građana Istarske županije. Primjerice:

- stručnu podršku u Savjetovalištu Službe za prevenciju, izvanbolničko liječenje bolesti ovisnosti i zaštitu mentalnog zdravlja Zavoda za javno zdravstvo primilo je više od 780 građana (što je porast od 22 % u odnosu na prethodnu godinu);
- u programe podrške roditeljstvu bilo je uključeno 1664 osoba;
- ustanove i udruge koje provode prevenciju i vanbolničko liječenje ovisnika pružale su različite usluge za više od 600 ovisnika ili bivših ovisnika o drogama i alkoholu;
- usluge neurorazvojne terapije i rane intervencije koje su donedavno bile dostupne uglavnom u Dnevnom centru za rehabilitaciju Veruda Pula sada se organiziraju i u Općoj bolnici u Puli te u Poreču i Umagu;
- usluge pomoći u kući dobivalo je oko 600 starijih osoba i 35 osoba s invaliditetom;
- različite oblike (dnevnih) boravaka koristilo je 93 starijih sugrađana i 476 osoba s invaliditetom;
- uložena su značajna sredstva u energetska obnovu objekata Doma za starije osobe „Alfredo Štiglić“ u Puli (3.174.550,00 kn), a osigurana su i financijska sredstva i za dogradnju i adaptaciju doma Rovinju (preko 69.000,00 kn) i za projektnu dokumentaciju doma u Novigradu (50.000,00 kn)
- u programe aktivnog starenja bilo je uključeno preko 800 osoba treće životne dobi, a u programe većeg broja udruga 1007 osoba s invaliditetom;
- 23 osobe s invaliditetom zaposlene su u djelatnostima koje se sufinanciraju iz Proračuna Istarske županije, a zahvaljujući sredstvima Istarske županije i EU fondova 288 učenika s teškoćama dobilo je pomoćnika u nastavi;
- radom fizioterapeuta u Centru za prevenciju kardiovaskularnih bolesti (KVB) Istarskih domova zdravlja obuhvaćeno je 139 pacijenata. Prosječan gubitak kilograma po pacijentu je bio 10,4 kg godišnje. Dnevno je u dvoranu na stručno vođenu tjelesnu aktivnost u vidu prevencije ili rehabilitacije bilo uključeno oko 60-80 pacijenata;
- stručnu podršku u Dnevnoj bolnici Opće bolnice Pula primilo je u grupnoj edukaciji 151 pacijenta (pretilost i/ili šećerna bolest);
- u individualnoj edukaciji u Centru za prevenciju KVB odrađeno je 187 stručnih nutricionističkih savjetovanja;
- povećan je broj usluga u palijativnoj skrbi, na način da je izvršeno 1818 kućnih posjeta sa 5271 medicinskih i 214 psihoterapeutskih usluga, te velikim brojem telefonskih i drugih konzilijarnih konzultacija (preko 4000);
- tijekom drugog ciklusa pozivanja građana na rano otkrivanje raka debelog crijeva poslan je 75461 osobni poziv, a na testiranje se odazvalo 16,7 % (12607) pozvanih. Onima s

- pozitivnim nalazom dostavljen je zatim i poziv za kolonoskopiju (714) na koju se odazvalo njih 627 (87,8 %), među kojima je otkriveno 29 karcinoma i 224 polipa;
- praćenjem kakvoće zraka ustanovljeno je da je na najvećem dijelu našeg poluotoka zrak I. kategorije, osim na mjernim stanicama u Fiželi, Brovinju, Ripendi i Sv. Katerini na kojima je (već uobičajeno) ustanovljena kvaliteta II. kategorije uglavnom povezana s globalnim klimatskim pojavama izvan mogućnosti lokalnog djelovanja. Sve institucije kvalitetnije su se povezale s civilnim društvom radi boljeg informiranja zainteresirane javnosti te je pokrenuta nova web stranica sa ažuriranim informacijama i podacima.

Evaluacija aktivnosti, projekata i programa koji su se odvijali u prethodne tri godine kao i prioriteta područja kao takvih provedena je radi odlučivanja o nastavku rada, odnosno izdvajanja onoga u što je neophodno i dalje ulagati županijske (ljudske i financijske) resurse od onoga za što su financijska sredstva te stručni i organizacijski kapaciteti ustanovljeni i osigurani na drugi način (kao što je npr. palijativna skrb postala ugovorna djelatnost Istarskih domova zdravlja i Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje).

Rezultati evaluacije, dopunjeni demografskim, gospodarskim, zdravstvenim i socijalnim pokazateljima (sadržanim u Slici zdravlja i socijalnog stanja Istarske županije, dostupnoj na <http://zdrava-sana,istra-istria.hr>) bili su temelj za izradu prijedloga liste novih županijskih javnozdravstvenih i socijalnih prioriteta o kojima se raspravljalo na sjednicama nadležnih Savjeta za zdravlje i Savjeta za socijalnu skrb Istarske županije te kroz javnu raspravu.

Prijedlog županijskih javnozdravstvenih i socijalnih prioriteta za period od 2017. do 2020. godine kao i Plan za zdravlje i socijalno blagostanje Istarske županije za isti period usvojen je na sjednici Županijske skupštine 19. prosinca 2016. godine.

Financijska sredstva za provedbu Operativnog plana aktivnosti za 2016. godinu

Financijska sredstva za provedbu aktivnosti osigurana su iz Proračuna Istarske županije u visini od 62% (UO za zdravstvo i socijalnu skrb, UO za održivi razvoj, UO za obrazovanje, sport i tehničku kulturu, UO za gospodarstvo) i iz vanjskih izvora u visini od 38% (proračuni JLS, EU, FZOEU). Ukupno izvršenje za provedbu aktivnosti iznosi 18.177.560,87 kn ili 55% od planiranog. Odstupanja se odnose na: manju realizaciju prihoda, a time i rashoda iz vanjskih izvora (FZOEU, EU i JLS) za projekt energetske obnove, EU projekt LYH i projekte sufinancirane iz lokalnih proračuna; manje utrošeno na kapitalne projekte vezane uz dogradnju domova za starije osobe (obveza po građevinskim situacijama dospjela početkom 2017.); više angažiranih sredstava za pomoćnike u nastavi .

Utrošena sredstva prikazana su u dokumentu, u tablicama, po prioriteta područjima, uz posebno obrazloženje za svako odstupanje u odnosu na planirana sredstva.

Tablica - Ukupno izvršenje prema prioriteta područjima

Područje (prioriteti + ostalo)	Plan	Izvršenje	učešće (izvršenje/plan) %	učešće prioriteta u ukupnim sredstvima %
Promocija i zaštita mentalnog zdravlja djece i mladih	340.000,00	340.000,00	100,00	1,87
Podrška obitelji	172.000,00	161.249,91	93,75	0,89
Rane intervencije kod djece s neurorizicima (0 – 7 godina)	150.000,00	72.126,00	48,08	0,40

Skrb za starije i nemoćne osobe	22.197.900,00	6.999.743,10	31,53	38,51
Zaštita i unaprjeđenje kvalitete života osoba s invaliditetom	6.314.989,33	7.977.068,37	126,32	43,88
Rak debelog i završnog crijeva	60.000,00	58.000,00	96,67	0,32
Prevenција kardiovaskularnih bolesti	1.686.200,00	439.024,22	26,04	2,42
Palijativna skrb	684.850,00	709.004,00	103,53	3,90
Zaštita zraka	682.000,00	681.500,00	99,93	3,75
Ostali programi od značaja za unaprjeđenje zdravlja i socijalnog blagostanja	758.100,00	739.845,27	97,59	4,07
Ukupno	33.046.039,33	18.177.560,87	55,01	

Tablica – Ukupno izvršenje prema izvorima financiranja

Izvori	Plan	Izvršenje	učešće izvršenje/plan %	udio u ukupnim sredstvima %
IŽ - Upravni odjel za zdravstvo i socijalnu skrb	18.089.632,00	8.805.533,86	48,68	48,44
IŽ - Upravni odjel za održivi razvoj	126.000,00	126.000,00	100,00	0,69
IŽ - Upravni odjel za obrazovanje, sport i tehničku kulturu	1.058.693,22	1.829.631,29	172,82	10,07
IŽ - Upravni odjel za gospodarstvo	550.000,00	550.000,00	100,00	3,03
UKUPNO - Proračun IŽ	19.824.325,22	11.311.165,15	57,06	62,23
Proračuni JLS	7.327.396,11	2.584.350,61	35,27	14,22
FZOEU	1.747.865,00	970.469,55	55,52	
EU	4.146.453,00	3.311.575,56	79,87	18,22
UKUPNO - ostali izvori	13.221.714,11	6.866.395,72	51,93	37,77
UKUPNO (Proračun IŽ + ostali izvori):	33.046.039,33	18.177.560,87	55,01	

OPĆI DIO PLANA

S obzirom na temeljne vrijednosti koje Županijski tim zadužen za provedbu Plana za zdravlje i socijalno blagostanje trajno njeguje i podržava u svom djelovanju, a uvažavajući aktualne političke i gospodarske okolnosti, tijekom 2016. godine postavljena su dva cilja u Općem dijelu Plana:

- 1) dovršiti rad na planiranim aktivnostima iz aktualnih prioriteta te osigurati njihovu održivost nakon 2016. godine
- 2) izvršiti predradnje (ispitivanje potreba, definiranje ciljeva i smjernica rada) za plansko razdoblje 2017-2020

Zbog boljeg ostvarenja postavljenih ciljeva, planirane su konkretne aktivnosti. Ostvarenje aktivnosti iz **prvog cilja** prikazano je u tablici.

CILJ 1: koordinirati provoditelje i aktivnosti namijenjene rješavanju postojećih županijskih javnozdravstvenih i socijalnih prioriteta, te osigurati uvjete za održivost uspješnih modela rada	
PLANIRANE AKTIVNOSTI	IZVRŠENO
Održavanje sastanaka članova Tima	Upravni odjel je koordinirao i pružao administrativnu podršku radu Tima za zdravlje Istarske županije (24 održana sastanka) te radnih grupa vezanih za prioritetna područja i to u smislu pripreme materijala za sastanke, pozivanja članova na sastanke, izrade zapisnika / izvješća kao i isplate naknade za prisustvovanje pojedinim sastancima.
Održavanje sastanaka s provoditeljima aktivnosti – po prioritetima	Unutar prioritetnih područja organizirani su zajednički koordinativni sastanci s provoditeljima aktivnosti (što je opisano unutar poglavlja pojedinih prioriteta). Tijekom svibnja 2016. radne grupe po prioritetima su izradile i SWOT analize aktualnih županijskih prioriteta, koje su objavljene u Planu za zdravlje i socijalno blagostanje IŽ od 2017. do 2020. godine.
Ocjenjivanje prijedloga projekata prijavljenih na javni natječaj – odabir projekata koji će biti predloženi za sufinanciranje iz Proračuna Istarske županije	Upravni odjel je objavio Javni natječaj za financiranje projekata za 2016. godinu na koji je u roku pristiglo 88 prijava. Nakon razmatranja i ocjenjivanja administrativno ispravnih prijava Povjerenstvo za ocjenjivanje prijava je dalo prijedlog za odobravanje financijskih sredstava za financiranje 71 projekta, što je prihvaćeno od strane Županijske skupštine. Projekti su financirani po sljedećim prioritetnim područjima koja su definirana Planom za zdravlje i socijalno blagostanje IŽ: (1) mentalno zdravlje djece i mladih – 5 projekata; (2) podrška obitelji – 11; (3) rane intervencije - 3; (4) skrb za starije i nemoćne osobe – 10; (5) zaštita i unapređenje kvalitete života osoba s invaliditetom – 20; (6) rano otkrivanje raka debelog crijeva – 1; (7) prevencija kardiovaskularnih bolesti – 3; (8) palijativna skrb – 2; (9) zaštita zraka -1 i (10) ostali projekti - 15. Ukupni iznos: 1.778.266,00 kuna.
Sudjelovanje u praćenju provedbe projekata (ugovorenih sa proračunskim korisnicima ili odabranih temeljem javnog natječaja) i vrednovanju njihovih učinaka	Početakom 2017. godine prikupljana su i od strane Tima za zdravlje pregledana izvješća nositelja projekata iz 2016. godine. Uredna izvješća sa namjenski utrošenim sredstvima bila su uvjet za potpisivanje ugovora za rad na projektima u 2017. godini.

Organizacija ciljanih edukacijskih programa i podrške radi podizanja razine stručnih i organizacijskih kapaciteta članova Tima, provoditelja aktivnosti i projekata te izrade stručnih radova iz područja pokrivenih Planom	U sklopu brojnih prioriteta održane su edukativni kongresi, radionice i seminari, što je detaljnije opisano dalje u ovom dokumentu (npr. skup voditelja školskih preventivnih programa, stručni skup na temu „Poremećaji hranjenja“, manifestacija Hoditi i zdravi biti, Nutrition day u OB Pula, završna konferencija EU projekta LOVE YOUR HEART, 2. konferencija o palijativnoj skrbi s međunarodnim sudjelovanjem pod nazivom <i>Suradnjom do kvalitete u palijativnoj skrbi</i> i mnogi drugi). Objavljeni su brojni stručni radovi iz područja pokrivenih Planom koji su opisani detaljnije unutar poglavlja prioriteta područja.
Izrada priloga i prijedloga dokumenata za potrebe Savjeta za zdravlje, Savjeta za socijalnu skrb, Župana i Županijske skupštine	Tijekom 2016. godine Tim za zdravlje je izrađivao priloge i prijedloge dokumenata naročito onih vezanih za izradu Plana za zdravlje i socijalno blagostanje IŽ od 2017. do 2020. godine, Sliku zdravlja i socijalnog stanja 2016. godine te OPA Plana za zdravlje i socijalno blagostanje IŽ u 2016. godini. Inače, Savjet za zdravlje IŽ i Savjet za socijalnu skrb IŽ održali su po dvije sjednice u 2016. godini kojima su članovi Tima prisustvovali po potrebi.
Suradnja s Hrvatskom mrežom zdravih gradova tj. suportivnim centrom pri Školi narodnog zdravlja Andrija Štampar Zagreb kao i sa županijama i gradovima članicama Mreže (tečajevi Zdravlje u zajednici, Sajam zdravlja, poslovni sastanci Mreže i drugo)	Istarska županija je aktivno surađivala s Hrvatskom mrežom zdravih gradova, članovi Tima za zdravlje su sudjelovali u radu Mreže. Koordinatorice i članice radnih grupa za Mentalno zdravlje djece i mladih i Podrške obitelji sudjelovale su na 20. Sajmu zdravlja u travnju 2016. u Vinkovcima, te u listopadu 2016. godine na 21. Poslovnom sastanku Hrvatske mreže zdravih gradova u Požegi, središnja tema sastanka bila je Osobe s invaliditetom-test pristupačnosti sustava zdravstva. Članovi Tima aktivno su se uključili u rad 23. Motovunske ljetne škole unapređenja zdravlja održane u lipnju i srpnju 2016. godine i to u rad slijedeći stručnih skupova : u Poreču na 6. Stručni seminar Zdravo urbano planiranje, u Motovunu na 11. Simpozij zdravstveni sustavi i zdravstvena politika, a u Grožnjanu na simpozij Mediji i zdravlje.
Sudjelovanje u obilježavanju prigodnih datuma značajnih za rad na Planu i prioritetima (Dan srca, Dan plave vrpce i dr.)	Tijekom godine su obilježeni brojni prigodni datumi vezani za pojedina prioritetna područja, što je i opisano unutar narednih poglavlja.
Ažuriranje web-stranice „zdrava Istra – Istria sana“ aktualnostima iz Plana i prilozima suradnika	Web stranica Zdrava Istra-Istria sana je ažurirana sukladno novim prioritetima i redovito održavana. Tijekom 2016. godine na web stranicu je postavljeno 25 novosti iz područja pokrivenih Planom za zdravlje i socijalno blagostanje.
Izrada završnog izvješća o realizaciji Plana za zdravlje i socijalno blagostanje (jednogodišnjeg i trogodišnjeg)	Ovaj dokument predstavlja realizaciju aktivnosti, a u pripremi je i trogodišnje izvješće.

Drugi cilj Općeg dijela OPA 2016. godine bio je izraditi nacrt prijedloga Plana za zdravlje i socijalno blagostanje Istarske županije od 2017. do 2020. godine.

Definirani su sadržaj i metodologija izrade novog višegodišnjeg Plana za zdravlje i socijalnog blagostanja Istarske županije od 2017. do 2020. godine, koji se donosi na temelju zakonskih obveza iz Zakona o zdravstvenoj zaštiti RH, Zakona o socijalnoj skrbi, Zakona o zaštiti pučanstva od zaraznih bolesti i brojnih drugih zakona i pod-zakonskih akata, a u skladu sa Županijskom razvojnom strategijom.

S tim ciljem:

- 1) Članovi Tima za zdravlje IŽ pripremili su prijedlog Plana i to:

- a) Na osnovi Slike zdravlja i socijalnog stanja 2016. godine koja je izrađena od strane stručnjaka i dostupna je javnosti preko web stranice Zdrava Istra-Istria sana. Slika sadrži podatke o demografskoj slici i trendovima, o kućanstvima i obiteljima, stanovanju i standardima, odgoju i obrazovanju, zaposlenosti i nezaposlenosti, gospodarskim pokazateljima, zdravstvenom stanju, socijalnoj zaštiti, zdravstvenim resursima i uslugama te zdravstveno- ekološkim pokazateljima.
 - b) Na osnovi SWOT analiza koje su pripremljene u suradnji s brojnim radnim grupama koje su se sastojale od predstavnika građana i struke,
 - c) I na osnovi evaluacije dosadašnjeg rada na implementaciji aktivnosti Plana za zdravlje i socijalno blagostanje.
- 2) Nacrt Plana potvrdili su:
 - a) Savjet za zdravlje Istarske županije,
 - b) Savjet za socijalnu skrb Istarske županije,
 - c) i građani putem javne rasprave.
 - 3) Konačni Plan za zdravlje i socijalno blagostanja Istarske županije od 2017. do 2020. godine donijela je Skupština Istarske županije u prosincu 2016.

Plan za zdravlje i socijalno blagostanje Istarske županije od 2017. do 2020. godine sadrži:

- 1) Plan zdravstvene zaštite Istarske županije 2017.-2020.,
- 2) Plan promicanja zdravlja, prevencije i ranog otkrivanja bolesti Istarske županije 2017.-2020.,
- 3) Socijalni plan Istarske županije 2017.-2020. i
- 4) Županijske prioritete 2017.-2020.

Županijski prioritete izabrani su zbog nemogućnosti istovremenog ulaganja u optimalni razvoj rješenja za sve zdravstvene i socijalne potrebe i probleme građana Istarske županije (ograničeni ljudski i materijalni resursi). Izbor prioriteta je bio utemeljen na objektivnim zdravstvenim i socijalnim pokazateljima i na mišljenjima stručnjaka i samih građana, u participativnom pristupu. Županijski prioritete za razdoblje od 2017. do 2020. godine su:

- a) Promocija zdravlja, prevencija i rano otkrivanje kroničnih nezaraznih bolesti,
- b) Mentalno zdravlje djece i mladih i podrška obitelji,
- c) Koordinacija razvoja i pružanja socijalnih usluga u zajednici,
- d) Selektivno prikupljanje korisnog otpada iz komunalnog otpada.

Krajem 2016. godine, izrađen je i od strane Županijske skupštine prihvaćen i Operativni plan aktivnosti (OPA) Plana za zdravlje i socijalno blagostanje Istarske županije za 2017. godinu, kako bi se omogućilo ostvarivanje definirane županijske javnozdravstvene i socijalne politike sukladno postavljenim ciljevima i smjernicama u Planu za zdravlje i socijalno blagostanje od 2017. do 2020. godine. U ovom OPA preciznije su definirane aktivnosti, zadaci, načini izvršenja, odgovorni izvršitelji, pokazatelji ishoda i financijsko planiranje pojedinih zadataka. On sadrži:

- 1) Opći dio – ciljeve i aktivnosti kojima se doprinosi realizaciji svih prioriteta,
- 2) Operativnu razradu po prioritetima (za svaki prioritet posebno),
- 3) Operativni plan aktivnosti Plana zdravstvene zaštite Istarske županije za 2017. godinu i
- 4) Operativni plan aktivnosti Socijalnog plana Istarske županije za 2017. godinu.

Odgovorne osobe za Opći dio Plana: *članovi Županijskog tima za zdravlje*

IZVJEŠĆE PO ŽUPANIJSKIM PRIORITETIMA ZA 2016. godinu

prioritetno područje: **MENTALNO ZDRAVLJE DJECE I MLADIH**

Na temelju uočenog PROBLEMA: „Nedovoljno razvijene socijalno-emocionalne kompetencije (znanja i vještine) kod djece i mladih, koje uzrokuju nekritične stavove i ponašanja u odnosu na rizike.“ U ovom prioritetnom području postavljen je OPĆI CILJ RADA: „Razvoj kapaciteta i partnerstava za podršku mentalnom zdravlju djece i mladih.“

OPERATIVNI CILJEVI za 2016. godinu :

1. Osigurati da usluge specifične zdravstvene zaštite za djecu i mlade s poremećajima mentalnog zdravlja budi dostupne vremenski i po načinu „ulaza u sustav“
2. Razvijati stručne i organizacije kapacitete lokalne zajednice za kreiranje preventivnih programa koji odgovaraju na stvarne potrebe djece i mladih
3. Osigurati provođenje učinkovitih preventivnih programa kojima se djeluje na rizične i zaštitne čimbenike za razvoj poremećaja mentalnog zdravlja
4. Jačanje kapaciteta savjetovališta za djecu i mlade pod povećanim rizikom (I) od prekomjernog pijenja i (II) od zlostavljanja i zanemarivanja
5. jačanje kapaciteta odgojno obrazovnih institucija u promociji i zaštiti mentalnog zdravlja djece i mladih

Tijekom 2016. godine realizirane su obveze iz OPERATIVNOG PLANA AKTIVNOSTI – aktivnosti su prikazane po operativnim ciljevima, uz kratki opis i iznos odobrenih/isplaćenih financijskih sredstava iz Proračuna Istarske županije ili drugih izvora (ako su uplaćeni kroz Proračun Istarske županije).

OPERATIVNI CILJ 1: Osigurati da usluge specifične zdravstvene zaštite za djecu i mlade s poremećajima mentalnog zdravlja budi dostupne vremenski i po načinu „ulaza u sustav“

1.1. Zavod za javno zdravstvo Istarske županije - uslugama savjetovališta za mentalno zdravlje Zavoda za javno zdravstvo koristila se je 471 osoba te 310 roditelja i članova obitelji. U savjetovalištu su pomoć potražila djeca, adolescenti i mladi, te odrasle osobe koje imaju razne psihološke ili obiteljske probleme. Obradom podataka vidljivo je da 44% ukupnog broja korisnika savjetovališta čine djeca i mladi. U odnosu na prošlu godinu, broj djece koja su potražila pomoć u savjetovalištu porastao je za 22 %. Stručni rad se odvijao putem individualnog, partnerskog, obiteljskog, grupnog savjetodavnog i psihoterapijskog tretmana, te grupne psihoterapije roditelja i članova obitelji naših korisnika.

Osnovana je i **grupa za podršku adolescentima**. Voditelj grupe pripremao je teme koje će se obuhvatiti na grupi a koje su bliske problematici članova grupe. Svi su članovi grupe bili srednjoškolci (od 1.-4. razreda), bilo je 5 mladića i 4 djevojke i svi su u svojoj povijesti imali iskustvo vršnjačkog nasilja. Teme koje su se obradile bile su: životni put, osobne granice, stav prema školi, korištenje alkohola i droga, ljutnja, odnos s vršnjacima. Ukupno je održano 15 susreta grupe.

Uspostavljena je dobra suradnja sa školama, liječnicima školske medicine, liječnicima obiteljske medicine, Centrom za socijalnu skrb, te domovima za odgoj i djecu bez odgovarajuće roditeljske skrbi, koji su upućivali korisnike u našu Službu zbog različitih poteškoća.

Rad s osobama koje imaju ovu vrstu poteškoća, osobito kada govorimo o djeci,

adolescentima i mladima, odnosi se na indiciranu prevenciju, tj. na rad s rizičnom populacijom, s ciljem prevencije razvoja težih psihičkih poremećaja ili razvoja problema raznih ovisnosti.

IZ PRORAČUNA ISTARSKJE ŽUPANIJE odobreno i isplaćeno: 160.000,00 kn

PROJEKTI ODABRANI TEMELJEM JAVNOG POZIVA	PROVODITELJ	Utrošena fin. sredstva iz Proračuna IŽ
1.2. Vikend bolnica za adolescente - uključeno 56 od čega 21 muški i 35 ženskih direktnih korisnika sa područja Buzeta, Labina, Pazina, Poreča, Rovinja i Žminja . Rad Vikend bolnice sastojao se od jednog mjesečnog susreta subotom u trajanju od 5 sati u prostorijama Odjela za psihijatriju Opće bolnice Pula. U radu s djecom primjenjivao se grupni rad psihodinamskog pristupa, dok se u radu s obitelji radilo po principima višeobiteljske grupne psihoterapije. U individualnom rad sa djecom i obiteljima koristilo se savjetovanje, podrška i psihoedukacija.	Opća bolnica Pula	70.000,00 kn

OPERATIVNI CILJ 2: Razvijati stručne i organizacijske kapacitete lokalne zajednice za kreiranje preventivnih programa koji odgovaraju na stvarne potrebe djece i mladih

2.1. Zavod za javno zdravstvo Istarske županije – Razvoj i implementacija učinkovitih preventivnih programa u srednjim školama na području Istarske županije

Kako bi promovirali rad Službe i poboljšali suradnju sa školama te najavili planirane aktivnosti, održana je u sklopu rada Službe za Mentalno zdravlje Zavoda za javno zdravstvo Istarske županije na skupu voditelja školskih preventivnih programa (ŠPP) za osnovne škole, prezentacija na temu usluga koje se pružaju. Na skupu su sudjelovala 24 sudionika. Kroz suradnju sa školama na projektu «Korištenje rezultata istraživanja rizičnih ponašanja učenika srednjih škola za učinkovitije planiranje i provedbu školskih preventivnih programa» prepoznata je potreba objedinjavanja svih novonastalih školske preventivnih programa. Za tu svrhu osmišljena je mrežna baza podataka u koju će sve srednje škole unijeti svoje ŠPP – ove, kako bi bilo vidljivo koji se programi provode u pojedinoj školi. Sadržaj baze osmišljen je uz konzultacije s voditeljicom ŠPP – a i za srednje škole.

Baza je prezentirana na stručnom skupu voditelja školskih preventivnih programa. Planirano je da svake godine voditelji školskih preventivnih programa nadopunjavaju bazu s novim programima i na taj način doprinose umrežavanju i dijeljenju iskustava škola na području Istarske županije. Baza se nalazi na mrežnim stranicama Zavoda za javno zdravstvo Istarske županije.

PROJEKTI ODABRANI TEMELJEM JAVNOG POZIVA	PROVODITELJ	Utrošena fin. sredstva iz Proračuna IŽ
2.2. Lakše kroz školu - u okviru projekta 5 studenata Sveučilišta J. Dobrile u Puli educirano je za provođenje radioničkog načina rada s djecom i mladima i uključivano u rad s 60 učenika osnovno školske dobi, te na taj način jačalo njihove pedagoške kompetencije. Učenike se kroz pomoć u učenju poticalo na razvijanje strategija uspješnog učenja, te na suradničku komunikaciju. Suradnik u projektu je Sveučilište J. Dobrile.	Udruga Suncokret - Pula	40.000,00 kn

OPERATIVNI CILJ 3: Osigurati provođenje učinkovitih preventivnih programa kojima se djeluje na rizične i zaštitne čimbenike za razvoj poremećaja mentalnog zdravlja

PROJEKTI ODABRANI TEMELJEM JAVNOG POZIVA	PROVODITELJ	Utrošena fin. sredstva iz Proračuna IŽ
3.1. Lančana reakcija-Lara-trening socijalnih vještina - u projekt su bili uključeni učenici polaznici 4. Razreda osnovnih škola. Učenici su bili uključeni u 10 radionica usmjerenih na razvoj socijalnih vještina kod djece.	Društvo Naša djeca Buzet	5.000,00 kn
3.2. Vršnjak pomagač-mladi volonteri i osnaživanje djece kroz ples „Mladi volonteri zdravoga grada“ -projekt osmišljen s ciljem djelovanja na osobni rast i razvoj, te osnaživanje mladih osoba u periodu adolescencije, njihovo jačanje za ulogu pomagača i nosioca socijalnih akcija u lokalnom okruženju. Realiziran je u Poreču za srednjoškolce Poreča i općina Poreštine koji pohađaju porečke škole (Višnjani, Kaštelir Labinci, Sv. Lovreč, Vižinada, Tar-Vabriga, Vrsar, Funtana) te za mlade sjeverozapadne Istre koji pohađaju porečke škole (Novigrad, Umag, Brtonigla, Buje...) „Rasplesani razredi“ – jačanje zaštitnih faktora kroz razvoj socijalnih vještina potrebnih za razdoblje adolescencije, razvoj samopouzdanja, samodiscipline i suradljivosti. Ovim projektom obuhvaćeni su svi učenici razrednih odjela te njihovi razrednici, što je posebno važno za inkluziju socijalno povučenijih pojedinaca u razrednu dinamiku i jačanje razredne kohezije. U projekt je bilo direktno uključeno 406 učenika osnovnoškolskog i 161 učenik srednjoškolskog uzrasta sa područja Poreča i poreštine i sjeverozapadne Istre koji pohađaju porečke škole. Utvrđenim ishodima projekt je omogućio razvoj socijalnih vještina i/ili njihovo bolje kanaliziranje kod sve djece uključene u projekt.	Fond Zdravi grad Poreč	33.000,00 kn
3.3. Rano pijenje i njegova prevencija – odgoditi početak konzumiranja alkohola, reducirati konzumiranje među onima koji su već počeli piti. Projekt realiziran s 115 učenika 7. razreda osnovne škole Pazin kroz 4 radionice po 2 školska sata i 20 roditelja koji su bili uključeni u 3 radionice po 2 sata.	Društvo Naša djeca Pazin	15.000,00 kn

OPERATIVNI CILJ 4: Jačanje kapacitete savjetovališta za djecu i mlade pod povećanim rizikom (I) od prekomjernog pijenja i (II) od zlostavljanja i zanemarivanja

4.1. Zavod za javno zdravstvo Istarske županije - Program rada Službe za prevenciju, izvanbolničko liječenje bolesti ovisnosti i zaštitu mentalnog zdravlja

Tijekom 2016. godine, u savjetovalištu za mentalno zdravlje, provodila se grupna psihoterapija s ovisnicima o alkoholu. Tijekom 12 seansi grupne psihoterapije koju su vodile dvije psihijatricke iz Službe bio je uključen 21 pacijent i 5 članova obitelji, a cilj liječenja je bila uspostava i održavanje apstinencije od alkohola uz poboljšavanje odnosa unutar same obitelji.

U proteklom razdoblju prigodno su obilježavani značajni datumi vezani uz podršku mentalnom zdravlju djece i mladih. Tijekom 2016. godine posebno je obilježen Dan borbe protiv alkoholizma. U suradnji s djelatnicima MUP – a organizirana je tribina za učenike 2. i 3. razreda srednje Škole za turizam, ugostiteljstvo i trgovinu u Puli. U sklopu tribine učenicima su podijeljene edukativne brošure .

PROJEKTI ODABRANI TEMELJEM JAVNOG POZIVA	PROVODITELJ	Utrošena fin. sredstva iz Proračuna IŽ
4.2. Savjetovalište za djecu i mladež (savjetovalište za pomoć zlostavljanoj i zanemarivanoj djeci) -Savjetodavna i psihoterapeutska pomoć djeci i roditeljima; pomoć u učenju za zanemarivanu djecu, socijalizacijske grupe i grupe za razvoj socijalnih vještina za zlostavljano djecu; te tečajevi razvoja roditeljskih kompeticija u obliku suportivnih grupa za roditelje zlostavljane djece. U projekt bilo uključeno 41 korisnik, od čega 27-ero djece i mladih, te 14 odraslih osoba, roditelja.	Društvo Naša djeca Pula	17.000,00 kn

OPERATIVNI CILJ 5: Jačanje kapaciteta odgojno obrazovnih institucija u promociji i zaštiti mentalnog zdravlja djece i mladih

5.1. Zavod za javno zdravstvo Istarske županije – Predavanja na temu „Depresivnost kod djece“ i trijažno psihologijsko testiranje učenika petih razreda

Tijekom 2016. godine provedena su predavanja na temu «**Depresivnost kod djece**» u 8 osnovnih škola namijenjena djelatnicima i stručnim suradnicima, kako bi ih senzibilizirali i pomogli im u prepoznavanju i suočavanju s problemom depresivnosti kod djece te ih u konačnici informirali gdje se može potražiti pomoć, a sve s ciljem povećanja broja djece i mladih koji imaju ovaj problem u tretmanu. Predavanja su provedena u OŠ Monte Zaro, OŠ Tone Peruško, OŠ Veruda, OŠ Šijana, OŠ Stoja, OŠ Vidikovac, OŠ GiuseppinaMartinuzzi i u Medicinskoj školi Pula. Sveukupno je na predavanjima sudjelovalo 278 djelatnika škola.

Također s ciljem jačanja resursa škola, poboljšanja suradnje sa školama te prepoznavanja djece s poteškoćama mentalnog zdravlja, ranog uključivanja u tretman i prevencije nastanka težih poremećaja, provedeno je trijažno psihologijsko testiranje u tri škole u Istri koje nemaju psihologa i zbog toga nisu u mogućnosti provoditi trijažna psihologijska testiranja svojih učenika. Testiranje je provedeno u OŠ Ivan Goran Kovačić u Čepiću, OŠ Petra Studenca u Kanfanaru i u OŠ Vitomir Širola – Pajo u Nedešćini, s područnom školom u Sv. Martinu. Testiranje je provedeno na 38 učenika petog razreda osnovne škole psihologijskim testom "Beckov inventar za mlade" koji procjenjuje djetetovo samopoimanje, depresivnost, anksioznost, ometajuće ponašanje i ljutnju. Nakon obrade podataka, grupni i individualni rezultati dati su na uvid stručnom suradniku u školi, koji će uputiti one roditelje i djecu čiji testovi ukazuju na neki problem, na savjetovanje u Službu za Mentalno zdravlje Zavoda za javno zdravstvo Istarske županije. Testiranje je provedeno uz pismeni pristanak roditelja.

Tijekom 2016. godine proveo se niz predavanja, tribina i radionica:

Organiziran je stručni skup na temu „**Poremećaji hranjenja**“ u suradnji s udrugom BEA iz Zagreba. Predavanja je održalo pet eminentnih stručnjaka koji se bave ovom problematikom.

Skup je bio namijenjen stručnjacima koji se u svom radu susreću s mladima (stručnim suradnicima u školama, liječnicima školske medicine, terapeutima u savjetovalištim, liječnicima obiteljske medicine, liječnicima specijalistima s pedijatrije i psihijatrije OB Pula i medicinskim sestrama). Cilj je bio educirati stručnjake, kako bi mogli pravovremeno prepoznati problem i adekvatno reagirati, upoznati ih s mogućnostima tretmana i institucijama koje se bave tretmanom te uspostaviti bolju suradnju. Skupu je prisustvovao 131 sudionik.

Provedeno je predavanje na temu "**Usporeni kognitivni tempo**" kojem su prisustvovali stručni suradnici predškolskih i školskih ustanova, psiholozi, pedagozi, stručne službe Centra za socijalnu skrb, Doma za odgoj i obrazovanje, Doma za djecu, Službe za školsku medicinu, studenti smjera predškolskog odgoja Sveučilišta Juraj Dobrila u Puli i mnogi drugi koji se u svome radu susreću s ovom problematikom. Na predavanju je sudjelovalo 82 sudionika.

Kroz drugo predavanje na temu „**Strahovi, školske fobije i anksioznost u dječjoj dobi**“ opisani su razvojni strahovi kod djece, kao i specifičnosti školske fobije, te uzroka javljanja i metode pomoći djetetu od strane roditelja ili nastavnika. Posebno je bio istaknut pojam „anksioznosti“ kod djece, uzroci kao i o mogućnosti tretmana i pomoći. Na ovom predavanju sudjelovala su 122 stručnjaka iz cijele Istarske županije. Organizacijom ovog skupa obilježen je Svjetski dan mentalnog zdravlja.

Oba predavanja održala je Vesna Hercigonja Novković, profesor defektolog, integrativni psihoterapeut.

Ukupno planirana i utrošena financijska sredstva za prioritetno područje

Izvori financiranja	planirana financijska sredstva (kn)	utrošena financijska sredstva (kn)
IŽ – Upravni odjel za zdravstvo i socijalnu skrb	340.000,00	340.000,00

Odgovorne osobe za prioritetno područje: *Tihana Mikulčić i Helena Mitrović*

UVOD

Obzirom da je u našoj županiji u porastu broj obitelji u teškoćama, koje trebaju podršku zajednice u prilagodbi na otežane životne uvjete, utvrđen je strateški cilj u prioritetu „Podrška obitelji“:

-uspostavljanje organiziranog i umreženog sustava podrške koji će aktualno odgovarati potrebama suvremenih obitelji, posebno na planu odgojne funkcije i roditeljstva, te podizanja razine kvalitete partnerskih i obiteljskih odnosa.

Specifični operativni ciljevi za 2016. godinu

- 1) Daljnje unaprjeđenje dostupnosti i kvalitete **podrške roditeljstvu** u zajednici
- 2) Daljnje unaprjeđenje dostupnosti i kvalitete podrške obiteljima u teškoćama kroz održivost i razvoj obiteljskih **savjetovaništa** i programa **ciljane podrške roditeljstvu**
- 3) Stručna **podrška pružateljima** usluga

Slijedi prikaz aktivnosti provedenih tijekom 2016. godine. Aktivnosti u tablici prikazane su uz kratki opis i iznos odobrenih/isplaćenih financijskih sredstava iz Proračuna Istarske županije.

1. Promocija, razvoj i provedba programa podrške roditeljstvu

1.1. Obilježavanje Međunarodnog dana obitelji i drugih značajnih datuma

U povodu Međunarodnog dana obitelji koji se i 2016. godine obilježio 15. svibnja, provodile su se različite jednokratne aktivnosti za roditelje i djecu u više gradova, u sklopu predškolskih ustanova i škola, te udruga i jedinica lokalne samouprave, među kojima izdvajamo **Obiteljsku olimpijadu** koja se već tradicionalno održava u Gradu Buzetu. Ovom događaju prethode brojne pripremne aktivnosti i suradnja brojnih partnera i subjekata u zajednici koji se bave brigom o djeci i obitelji, od škole i vrtića, sportskih udruga, Društva Naša djeca, gradskog Povjerenstva za ravnopravnost spolova i dr.

Obiteljski centar je obilježio Međunarodni dan obitelji u suradnji s Gradom Pula, sudjelujući u organizaciji **Okruglog stola na temu „Važnost uloge očeva u odrastanju djece“**. Cilj ove aktivnosti bio je usmjeren na poticanje rasprave o obiteljskom okruženju i ulozi koje imaju očevi u odgoju i odrastanju svoje djece, od najranijeg djetinjstva. Nadalje, u organizaciji Obiteljskog centra i uz podršku IŽ, **tradicionalno druženje u prirodi** za roditelje i djecu koji su korisnici programa, održano je u Feštinskom Kraljevstvu (21.5.2016.).

Tijekom 2016. obilježavali su se u Istarskoj županiji i drugi datumi vezani uz prevenciju nasilja u obitelji i prava djece.

1.2. Programi za roditelje s ciljem osnaživanja odgojnih kompetencija

U skladu s Preporukama Vijeća EU vezane uz podršku pozitivnom roditeljstvu, uz uvažavanje prava djece, unatrag više godina, a i nadalje, aktivno se podržava provedba različitih programa usmjerenih jačanju roditeljskih kompetencija.

Programi s roditeljima provode se u sklopu pojedinih predškolskih ustanova u Puli, Pazinu, Rovinju, Umagu, Novigradu. U ukupno 11 predškolskih ustanova na području IŽ ima 20 educiranih timova za provedbu ciklusa radionica s roditeljima iz programa **Rastimo zajedno**. Radi se o programu razvijenom uz podršku UNICEFF-a i AZZO, na razini Hrvatske. Program je evaluiran i provjereno učinkovit (autorice: N. Pećnik, B. Starc).

Program s roditeljima provodila je Podružnica Obiteljski centar koja djeluje u sklopu Centra za socijalnu skrb Pazin.

U 2016. godini, uz financijsku podršku Istarske županije i/ili pojedinih gradova, programe za roditelje provodili su: Zdravi grad Poreč, gradska savjetovišta u Pazinu i Labinu, Grad Buzet, Društvo Naša djeca Pula, udruge Odiseja, Art Studio i Suncokret. Uvidom u izvješća provoditelja programa za roditelje, usmjerenih jačanju odgojnih kompetencija, a koji su **sufinancirani iz proračuna IŽ**, proizlazi da je u opisane programe u 2016. bilo **uključeno 177 roditelja**, kao direktnih korisnika.

2. Obiteljska savjetovišta

2.1. Savjetovišta koja djeluju u IŽ

Savjetovišta u Istarskoj županiji djeluju kroz različite organizacijske oblike, u sklopu ustanova, Zdravog grada, raznih udruga, Porečko pulske biskupije. Njihov rad usmjeren je različitim korisnicima, a neka od njih sufinancirana su sredstvima Proračuna Istarske županije i pojedinih gradova. Zbog neujednačenog načina evidentiranja korisnika i usluga u savjetovištima, otežan je prikaz ukupnog broja korisnika. Procjenjuje se da je usluge savjetovanja kroz programe sufinancirane od strane IŽ koristilo više od 800 korisnika.

2.2. Obiteljsko savjetovište Obiteljskog centra

Tijekom 2016. godine, Obiteljsko savjetovište je i nadalje jedna od glavnih programskih aktivnosti Podružnice Obiteljski centar koja od 1. travnja 2015. djeluje u sastavu Centra za socijalnu skrb Pazin, na adresi: Pula, Sergijevaca 2/3.

Usluge savjetovanja su besplatne i dostupne svakodnevno svim građanima Istarske županije, a ostvaruju se uz prethodnu (najčešće telefonsku) najavu, na temelju samoinicijativnog obraćanja, te prema uputi ili preporuci različitih ustanova i udruga. Iz evidencije proizlazi da je u Obiteljskom centru tijekom 2016. godine **za ukupno 463 korisnika pruženo ukupno 908 usluga savjetovanja**.

Slijedi prikaz usluga savjetovanja prema vrstama:

<u>Ukupno:</u>	<u>908</u>
-informativni razgovor	36
-individualno savjetovanje	585
-savjetovanje za roditelje	10
-savjetovanje roditelj-dijete	28
-partnersko savjetovanje	112
-obiteljsko savjetovanje	11
-pravno savjetovanje	126

Temeljem sadržaja koje korisnici iznose prilikom uključivanja u savjetovanje, proizlazi da traže stručnu podršku iz slijedećih **razloga**:

<u>Ukupno:</u>	<u>908</u>
-osobna pitanja (osobni rast i razvoj)	319
-narušeni bračni i/ili partnerski odnosi	169
-narušena komunikacija u obitelji	208
-nasilje u obitelji	27
-različita pravna pitanja	137
-obiteljska medijacija	45
-ostalo	3

Kroz različite cikluse radionica u preventivnim programima, bilo je uključeno ukupno **195**

korisnika (s time što je 11 njih koristilo i usluge savjetovanja). Od navedenog broja, konkretno u programima za roditelje (ciklusi radionica) sudjelovalo je više od **60 roditelja**. U programima koji su uključivali djecu, sudjelovalo je na različitim ciklusima radionica ukupno **104 djece**.

U 2016. je u programu edukacije potencijalnih posvojitelja sudjelovala ukupno **21 osoba**. Od ukupnog broja korisnika (**647**) koji su koristili usluge Obiteljskog centra u 2016., njih 227 su muški i 420 žene. Pretežno se radi o osobama iz dobne skupine od 31-44 godine (njih 306), koje su pretežno u braku (323), najvećim dijelom zaposleni (373) i imaju srednju stručnu spremu (273).

Opisane aktivnosti Stručni tim Obiteljskog centra (psiholog, pravnik, socijalni radnik, obiteljski medijator, socijalni pedagog) proveo je u sklopu svoje redovne djelatnosti, a sredstva za zaposlene osigurana su iz državnog proračuna. Za pojedine programe osigurana je financijska podrška Grada Pule i Istarske županije, što je omogućilo uključivanje vanjskih suradnika i kontinuitet provedbe. Grad Pula je podržao program Kwartovski đir (kreativne radionice za djecu u vrijeme ljetnih školskih praznika), a sredstvima IŽ podržana je provedba UNICEFF-ovog **programa Baby Fitness** (radionice s bebama i roditeljima s ciljem jačanja rane privrženosti i psihofizičkog razvoja djece) u **Puli i Pazinu**.

3. Stručna podrška pružateljima usluga

3.1. Supervizijska podrška

U sklopu Projekta SUPPORT- sustavna podrška za podršku roditeljstvu (Udruga Portić-Rijeka) i na području Istarske županije bila je 2015. pokrenuta **supervizija** za voditeljice radionica s roditeljima Rastimo zajedno i Rastimo zajedno plus. Uključeno je **ukupno 8** odgajateljica i stručnih suradnica iz predškolskih ustanova iz Rovinja, Umaga, Pule, Medulina i Pazina. Aktivnost je nastavljena i okončana u 2016. godini.

3.2. Konferencija „Ciljana podrška roditeljstvu-savjetovanje i programi za roditelje“

Konferencija je održana 18. veljače 2016. od 9 do 16,30 sati u Pazinu, uz pokroviteljstvo Grada i u organizaciji CZSS Pazin – Podružnica Obiteljski centar Pula-Pola. Financijski je podržana od strane Istarske županije.

Ova je konferencija svojevrsni nastavak konferencije "Perspektive programa podrške roditeljstvu u Istarskoj županiji" (prve u IŽ na temu podrške roditeljstvu održane 2013.), te je njezin sadržaj bio fokusiran na ciljanu podršku roditeljstvu. Prezentirani su različiti programi i aktivnosti s roditeljima koji iz različitih razloga podižu i odgajaju svoju djecu u otežanim i rizičnim okolnostima.

U tom smislu su u **uvodnim izlaganjima** predstavljene teme o ciljanoj podršci roditeljstvu općenito, o obiteljskoj medijaciji kao stručnoj podršci u obiteljskim sporovima, te o podršci jednoroditeljskim obiteljima unutar lokalne zajednice na primjeru Grada Poreča (uvodna izlaganja: dr. sc. Ninoslava Pećnik, Branka Peurača, Nataša Basanić Čuš, Tihana Mikulčić). Slijedila su izlaganja vezana za stručna iskustva iz centara za socijalnu skrb, odnosno obiteljskih centara. Prikazan je rad Obiteljskog centra Pula vezano za savjetovanje i programe ciljane podrške jednoroditeljskim obiteljima i potencijalnim posvojiteljima. Predstavljen je skup mjera za zaštitu dobrobiti i interesa djeteta u nadležnosti centara za socijalnu skrb, kao i stručni rad s roditeljima tijekom postupka razvoda braka. Sudionici su se također upoznali s iskustvima u provedbi obiteljske medijacije u Obiteljskom centru u Rijeci (izlagale su: I. Puhar, I. Jop, M. Poturiček, G. Stolfa).

Slijedeći tematski blok odnosio se na različita iskustva u radu s roditeljima djece s teškoćama, u savjetovanju roditelja koji žive odvojeno od svoje djece, u radu s roditeljima unutar predškolskih ustanova, u radu s obiteljima s problemom ovisnosti i obiteljskog nasilja, te u podršci roditeljima romske nacionalnosti (N. Srdoč, V. Rusjan, M. Pinčan-Šimić, V. Banković,

S. Đurić, Lj. Pekica, D. Apostolovski, M. Kosanović, H. Mitrović).

Rad je nastavljen u dvije tematske grupe posvećene temama: Savjetovanje i Programi s roditeljima (moderatorice: I. Puhar, J. Sloković).

Na konferenciji je sudjelovalo ukupno 145 sudionika (od kojih s izlaganjima ukupno 21), iz različitih sektora (socijalna skrb, policija, zdravstvo, predškolski odgoj, obrazovanje, udruge, JLS...).

Zaključeno je, da je u IŽ, u odnosu na ranije, poboljšana ponuda programa ciljane podrške roditeljstvu. S ciljem daljnjeg povezivanja, suradnje i prevladavanja teškoća u provedbi navedenih programa, kao i osiguranja održivosti savjetovališta, za dvije godine ponovno bi bilo potrebno organizirati konferenciju na temu podrške roditeljstvu.

PODRŠKA OBITELJI			
	Naziv predlagatelja	NAZIV projekta/programa (kratki opis provedenih aktivnosti)	Utrošena fin. sredstva iz Proračuna IŽ
jačanje roditeljskih kompetencija			
1	DRUŠTVO NAŠA DJECA PULA	TEČAJ KVALITETNOG RODITELJSTVA (program se provodi duže vrijeme, prepoznat je od strane korisnika, prepoznat je u zajednici, pozitivno ocijenjen i evaluiran kroz Projekt PREFFI; usmjeren korisnicima s područja Pule i šire okolice, kao i Raše) Održana su prema planu tri ciklusa radionica, za tri nove grupe roditelja. Ukupan broj direktnih korisnika je 30. Tijekom projekta, roditelji su koristili mogućnost individualnog psihološkog savjetodavnog rada (ukupno 12 savjetovanja).	20.000,00
2	Društvo Naša djeca Pazin	OD TRBUŠĆICA DO RODITELJA (Program je univerzalno usmjeren najmlađim roditeljima i onima koji to trebaju postati; obuhvaća stručnu potporu u prvim danima roditeljstva). S više jednokratnih aktivnosti obuhvaćen je značajan broj korisnika, ukupno 305 direktnih (većinom majke i bebe). Održavale su se radionice Male škole dojenja, na kojima je sudjelovalo 59 korisnika. Projekt je doprinio boljem informiranju mladih roditelja o sustavima podrške u zajednici.	7.000,00
3	Udruga za promicanje stvaralaštva Art studio	JUNIOR PLUS (Program se provodi redovito 6 godina i osmišljen je od strane nositelja i Obiteljskog centra kao partnera; promiče snažnu ideju zajedništva roditelja i djece kroz kvalitetno slobodno vrijeme u različitim kreativnim aktivnostima); formirane su dvije grupe, jedna za napredne korisnike i druga za one koji se prvi puta uključuju u radionice. Obuhvaćeno u dvije grupe ukupno 53 korisnika (od toga 16 roditelja i 37 djece). U sklopu projekta obilježen je u listopadu 2016. Tjedan djeteta, prigodnom i dobro posjećenom izložbom u Gradskoj knjižnici u Puli.	12.000,00
4	Udruga za osobni rast i razvoj "Odiseja"	USPJEŠNO RODITELJSTVO (Program je pozitivno ocijenjen i evaluiran u sklopu Projekta PREFFI; uključuje značajan broj educiranih stručnih provoditelja, suradnju s većim brojem škola i roditelja kao korisnika); proveden je na širem području Pule i okolice i obuhvatio je korisnike iz većeg broja poslovnih i srednjih škola. Ciklusima radionica	20.000,00

		obuhvaćeno tijekom 2016. ukupno 39 roditelja, a aktivnosti su se provodile u prostorima škola koje sudjeluju kao partneri. Aktivnosti su jako dobro prihvaćene od strane roditelja.	
5	Udruga Suncokret - Pula	MEDIJSKI KOMPETENTNA OBITELJ (program usmjeren boljem informiranju roditelja po pitanju utjecaja medija na odrastanje djece; aktivnosti uključuju suradnju s predškolskim ustanovama i kraće cikluse radionica za roditelje mlađe djece); u održanim ciklusima radionica sudjelovalo je ukupno 59 korisnika od kojih 33 roditelja djece predškolske dobi.	15.000,00
6	Udruga roditelja djece s teškoćama „Hoću-mogu“	RODITELJ POMAŽE RODITELJU (projekt je usmjeren roditeljima djece s teškoćama u pravcu boljeg informiranja, savjetovanja i podrške); uspostavljena je posebna telefonska linija podrške na kojoj su članovi udruge bili na raspolaganju za informiranje i savjete vezano za pitanja roditelja koji imaju djecu s teškoćama. Ukupno je obuhvaćeno ovim projektom 45 direktnih korisnika.	5.000,00
podrška obiteljima u teškoćama			
7	Klub liječenih alkoholičara Pula	LIJEČENJE, REHABILITACIJA I RESOCIJALIZACIJA LIJEČENIH ALKOHOLIČARA I NJIHOVIH OBITELJI (Udruga već godinama pruža podršku obiteljima u kojima je prisutan problem prekomjernog konzumiranja alkohola); stručna podrška se pruža kroz tjedne susrete članova, uz stručne provoditelje, što se kontinuirano odvijalo i tijekom 2016. za ukupno 17 direktnih korisnika, kao i za članove njihovih obitelji.	5.000,00
8	Fond Zdravi grad Poreč	SUZBIJANJE ALKOHOLIZMA U LOKALNOJ ZAJEDNICI-IZVANBOLNIČKO LIJEČENJE (Projekt se provodi dugi niz godina i predstavlja pozitivan model rada s obiteljima s alkoholizmom; uključuje korisnike s područja Poreštine i šire - Poreč, Novigrad, Umag, Rovinj, Žminj...); tijekom 2016. kroz navedeni projekt bilo je uključeno 170 korisnika, kroz terapijsku zajednicu i druge aktivnosti, bilo da se radi o novim ovisnicima i višegodišnjim apstinentima, o djeci ovisnika koja su uključena u tretman, te o ostalim članovima obitelji.	6.000,00
9	Udruga Institut Pula	EXIT-psihosocijalna podrška i prihvrat liječenih ovisnika nakon završenog tretmana u terap. zajednici i postpenalni prihvrat (Udruga je na lokalnoj i široj razini prepoznata kao resurs vezano za problematiku ovisnosti; osim liječenim ovisnicima, programom se pruža podrška i njihovim obiteljima; Udruga surađuje s centrima za socijalnu skrb i nadležnom službom Zavoda za javno zdravstvo IŽ); obuhvaćeno različitim aktivnostima ukupno 180 direktnih korisnika. Udruga je izvršila povrat neutrošenih sredstava.	Utrošeno: 16.249,91 Planirano: 17.000,00
10	Udruga Lux Vitae	PTSN- PSIHOSOCIJALNI TRETMAN POČINITELJA NASILJA U OBITELJI (radi se o grupnom strukturiranom četveromjesečnom tretmanu u kojeg se uključuju počinitelji nasilja u obitelji, temeljem zaštitne mjere koju izriču prekršajni sudovi, a provode ga posebno educirani stručnjaci kojih u IŽ ima 6).	20.000,00

		Potrebe za ovom stručnom intervencijom i nadalje su značajno veće od aktualnih organizacijskih mogućnosti. Tijekom 2016. ukupno je 20 počinitelja obiteljskog nasilja bilo uključeno u psihosocijalni tretman. Tretman se provodio u 2 grupe za korisnike iz Pule i Rovinja.	
usluge savjetovanja za obitelj			
11	Centar za socijalnu skrb Pazin, Podružnica Obiteljski centar	Temeljem Ugovora sklopljenog između Istarske županije i Centra za socijalnu skrb Pazin-Podružnica Obiteljski centar, za koordinaciju aktivnosti koje proizlaze iz županijskog javnozdravstvenog prioriteta Podrška obitelji omogućena je provedba programa za roditelje, te održavanje konferencije na temu: Ciljana podrška roditeljstvu , kao i poboljšanje dostupnosti i boljeg informiranja korisnika o programima podrške obiteljima (promotivni letci, održavanje web stranice), te stručno usavršavanje stručnjaka za savjetovanje i provedbu programa podrške roditeljstvu. Na Konferenciji održanoj u veljači 2016. godine sudjelovalo je 145 sudionika (od kojih 21 izlagač). Savjetovanjem je u Obiteljskom centru obuhvaćeno u 2016. ukupno 463 korisnika, a pruženo je ukupno 908 usluga.	20.000,00
12	GRAD PAZIN	SAVJETOVALIŠTE ZA BRAK I OBITELJ PAZIN (Radi se o programu Grada Pazina za korisnike Pazinštine; usluge individualnog, partnerskog i obiteljskog savjetovanja pružaju stručne osobe s potrebnom dodatnom edukacijom); tijekom 2016. ukupno je obuhvaćeno 83 direktnih korisnika, od kojih je 44 iz Grada Pazina.	10.000,00
13	GRADSKO DRUŠTVO CRVENOG KRIŽA BUZET	PROJEKT ZAŠTITE ZDRAVLJA I SAVJETOVANJA ZA DJECU, MLADE I OBITELJ Tijekom 2016. je kroz različite aktivnosti bilo obuhvaćeno 347 direktnih korisnika, a usluge savjetovanja koristilo je 11 osoba.	5.000,00

Ukupno planirana i utrošena financijska sredstva za prioritetno područje

Izvori financiranja	planirana financijska sredstva (kn)	utrošena financijska sredstva (kn)
IŽ – Upravni odjel za zdravstvo i socijalnu skrb	172.000,00	161.249,91

Izmjenama i dopunama Proračuna Istarske županije smanjena su sredstva za 10.000,00 kn jer ista nisu raspoređena temeljem javnog natječaja za financiranje programa/projekata. Udruga Institut izvršila je povrat neutrošenih sredstava po projektu u visini od 750,09 kn.

Odgovorne osobe za prioritetno područje: *Ines Puhar i Vesna Kordić*

prioritetno područje: UNAPRJEĐENJE KVALITETE USLUGA RANE INTERVENCIJE KOD DJECE S NEURORIZICIMA I RAZVOJNIM TEŠKOĆAMA

Obzirom da je 2016. godina bila posljednja u planskom razdoblju Plana za zdravlje i socijalno blagostanje 2013. – 2016. godine, planirane aktivnosti bile su usmjerene na završetak i zaokruživanje rada u prioritetnom području „Unaprjeđenje usluga rane intervencije kod djece s neurorizicima i razvojnim teškoćama“ te institucionalizaciju usluga koje smo prethodno razvijali. Kao jedno od značajnih postignuća rada na ovom prioritetnom području smatramo činjenicu da su usluge rane intervencije institucionalizirane te će se nadalje izvršavati kroz redovni program rada ustanove. Tu se prvenstveno misli na usluge koje pruža Dnevni centar za rehabilitaciju Veruda-Pula (dalje: Dnevni centar) koji je u prethodnoj godini dobio rješenje (licencu) za pružanje usluga rane intervencije što je jedan od preduvjeta za ugovaranje ovih usluga s Ministarstvom demografije, obitelji, mladih i socijalne politike. Osim toga, ustanova je u suradnji sa Istarskom županijom, Gradom Porečom i Istarskim domovima zdravlja pokrenula rad podružnice Dnevnog centra u Poreču u prostorima Istarskih domova zdravlja te je na taj način omogućena teritorijalna dostupnost usluga rane intervencije djeci i njihovim obiteljima sa područja sjeverozapadne Istre. Što se tiče ostalih pružatelja usluga u ovom području koje smo u prethodnom razdoblju podržavali, kako stručno tako i financijski, u 2017. godini Istarska županija je nastavila s pružanjem podrške udruzi „Pružam ti ruku“ s područja grada Umaga koja ima za cilj unaprjeđenje sustava i kvalitete usluge rane intervencije kod djece predškolske dobi s neurorizicima i teškoćama u razvoju na području Bujštine i stvaranje mreže potpore u zajednici. U projekt će u 2017. biti uključeno 65 direktnih i oko 300 indirektnih korisnika.

U 2016. godini pokrenuta je inicijativa od strane Udruge roditelja djece s teškoćama u razvoju „Hoću-mogu“ s područja grada Pazina za početak pružanja rehabilitacije djece po Vojta principu u Istarskoj županiji (prvenstveno za područje Pazinštine gdje je pokrivenost uslugama rane intervencije nedostatna) te je na tu temu održan niz konzultacija i sastanaka sa svim relevantnim dionicima. Istarska županija je prihvatila pružiti podršku razvoju navedenih usluga te je na tu temu održan sastanak predstavnika Opće bolnice Pula, Bolnice za rehabilitaciju i ortopediju Rovinj (dalje: Bolnica Rovinj), Dnevnog centra, Grada Pazina i Istarske županije. Cilj sastanka je bio izvidjeti mogućnosti ugovaranja usluga fizikalne medicine i rehabilitacije od strane zdravstvenih ustanova (Opća bolnica Pula ili Bolnica Rovinj) sa Hrvatskim zavodom za zdravstveno osiguranje (dalje:HZZO). Bolnica Rovinj ide u smjeru razvoja dječje ortopedije i rehabilitacije te je od HZZO-a dobila odobrenje za provedbu postupaka dječje fizijatrije. Fizioterapeuti iz bolnice Rovinj će u suradnji sa Dječjom bolnicom Kantrida pružati navedene usluge na način da će prema potrebi iz bolnice Kantrida u bolnicu u Rovinj dolaziti fizijatar pregledavati djecu i određivati terapiju nakon čega će njihovi fizioterapeuti provoditi daljnju terapiju, uključujući Vojta terapiju. U mreži javne zdravstvene službe ima prostora za ugovaranje fizikalne medicine i rehabilitacije (mreža ne razlikuje specijalizirane vrste fizikalne medicine kao što je npr. dječja fizikalna medicina). Trenutno se nastavlja rad na iznalaženju rješenja za popunjavanje mreže dodatnim kadrovima te je vezano za isto u pripremi zahtjev koji će se uputiti prema HZZO-u.

Jedna od novina je početak pružanja usluga neurorazvojne terapije u Općoj bolnici Pula od strane neurorazvojnog terapeuta koji je sada zaposlenik bolnice (do sada su usluge bile pružane u suradnji sa Dnevnim centrom te su ih pružali njihovi stručnjaci koji su dolazili u bolnicu).

Kroz trogodišnji rad na ovom prioritetnom području kontinuirano se od strane stručnjaka isticao problem nemogućnosti ugovaranja/financiranja zdravstvenih usluga koje se pružaju u socijalnim ustanovama (u ovom slučaju Dnevni centar pruža usluge fizijatrije i pedijatrije koje se nikada nisu mogle fakturirati prema HZZO-u) pa se kroz usmjeravanje ovih usluga u zdravstvene ustanove pozitivno utjecalo na rješavanje navedene problematike te omogućilo pokrivanje tih troškova.

Po završetku rada na ovom županijskom prioritetu zaključeno je da ne postoji daljnja potreba koordinacije radne grupe od strane Istarske županije ali će se u cilju daljnjeg razvoja i unaprjeđenja usluga rane intervencije članice radne grupe nastaviti samostalno nalaziti i dogovarati područja suradnje. Jedan od glavnih ciljeva u ovom prioritetnom području je bilo međusektorsko povezivanje stručnjaka te je nepostojanje potrebe za daljnjom vanjskom koordinacijom i povezivanjem stručnjaka odličan pokazatelj uspješnosti ostvarivanja tog cilja. Svoj završni osvrt na područje razvoja usluga rane intervencije i rad u ovom prioritetnom području članice radne grupe su iskazale kroz metodu „Swot analize“ koju prikazujemo u nastavku.

Swot analiza rada na županijskom prioritetu „Unaprjeđenje usluga rane intervencije kod djece s rizicima i razvojnim teškoćama“ izrađena 9. lipnja 2016. godine od strane članica radne grupe:

SNAGE

- Povezanost i suradnja Dnevnog centra za rehabilitaciju Veruda-Pula s Istarskom županijom i jedinicama lokalne samouprave (financijska i organizacijska podrška) – jedinice lokalne samouprave počinju shvaćati potrebu za razvojem usluga rane intervencije (senzibilizacija). Istarska županija kao istaknuti model dobre prakse u načinu na koji se potiče razvoj usluga rane intervencije kroz zajednički rad na županijskom prioritetu Plana za zdravlje i socijalno blagostanje.
- Multidisciplinarnost i timski rad – dijagnostika, savjetovanje, tretman, odlučivanje. Timska analiza problema i nalaženje mogućih rješenja (stručni Tim za rane intervencije – psiholog, rehabilitator, logoped, fizioterapeut). Jednom tjedno stručnjaci dogovaraju raspored rada, prate napredovanje djece, pozivaju oba roditelja na Tim (očekivanja roditelja, stručna slika o djetetu). Na taj se način kontinuirano prati napredovanje djeteta kroz vrijeme, štedi se vrijeme jer roditelji dobiju mišljenje više stručnjaka odjednom. Skraćuje se vrijeme od analize problema do rješenja.
 - educiranost, iskustvo i entuzijazam stručnjaka – edukacija za timsku procjenu (psiholog i logoped), senzorna edukacija (rehabilitator), Baby handling (fizioterapeut), itd.
 - intenziviranje suradnje s vrtićima, pedijatrijama, školskim komisijama i drugim ustanovama (izvan županije)
- Otvaranje prve ispostave Dnevnog centra za rehabilitaciju Veruda-Pula (u prostorima Istarskih domova zdravlja u Poreču)

SLABOSTI

- Nemogućnost organiziranja kućnih posjeta (tzv. mobilnih timova) – rad s djetetom u prirodnom okruženju je također veoma važan dio rane intervencije.
- Nepotpuna suradnja s nekim pedijatrijama i školskim komisijama – npr., slab odaziv pedijataru na pozive za okrugle stolove i slična okupljanja.
- Dislociranost stručnjaka Dnevnog centra za rehabilitaciju Veruda-Pula na tri različite lokacije (otežan timski rad)

PRILIKE

- Medijska popraćenost problematike u smislu veće informiranosti javnosti – približavanje usluge korisniku u cilju što ranijeg uključivanja djeteta u rehabilitacijske programe i podrška obitelji (što manje „lutanja“ i potrage za stručnjacima)
- Sudjelovanje stručnjaka Dnevnog centra za rehabilitaciju Veruda na većini stručnih skupova – imaju priliku upoznati stručne krugove i javnost s načinom rada i postignućima (primjer dobre prakse) te postići umrežavanje stručnjaka. Organiziran je „Prvi županijski simpozij o ranoj intervenciji u djetinjstvu“ u Poreču; Stručna konferencija „Ciljana podrška

roditeljstvu - savjetovanje i programi za roditelje“, u Pazinu; „Dani predškolskog odgoja“, u Medulinu; Četvrti hrvatski simpozij o ranoj intervenciji u djetinjstvu „Rana intervencija u djetinjstvu: sveobuhvatnost, pravednost i kvaliteta sustava podrške“, u Čakovcu; Simpozij o ranoj intervenciji u djetinjstvu „Pedijatrijska zaštita i druge usluge u ranoj intervenciji – kako ih povezati?“, u Osijeku; sudjelovat će na „Međunarodnoj konferenciji o ranoj intervenciji“ koja će biti organizirana u Subotici, u Srbiji.

- Sve veća senzibiliziranost javnosti, stručnjaka, jedinica lokalne samouprave i Istarske županije za potrebe djece s teškoćama u razvoju

PRIJETNJE/PREPREKE

- Nepovezanost resornih ministarstava (MDOMSP, MZ i MZOŠ) – npr. Ministarstvo zdravlja ne financira zdravstvene usluge koje se pružaju u socijalnoj ustanovi
- Manjak stručnog kadra i nedostatna financijska sredstva - procjena porasta broja djece s rizicima i razvojnim teškoćama – otegotna okolnost zbog manjka stručnog kadra (potreba za educiranjem postojećeg i zapošljavanjem dodatnog stručnog kadra)

Tablica 1. – Aktivnosti i projekti u prioritetnom području financirani u 2016. godini

NOSITELJ I NASLOV PROJEKTA/AKTIVNOSTI	OSNOVNE ZNAČAJKE PROJEKTA I REZULTATI	REZULTATI PO PLANIRANIM AKTIVNOSTIMA	Sredstva iz Proračuna IŽ (u kn)
Dnevni centar za rehabilitaciju Veruda – Pula - Odsjek za ranu intervenciju	<p><u>Usluge rane intervencije Dnevnog centra</u></p> <p>U Odsjeku za ranu intervenciju uključuju se u program sva djecu sa područja Istarske županije, koja su rođena sa faktorima rizika, neurološkim smetnjama, te svu djecu od 0-7 godina života, kod koje su uočena odstupanja u razvoju. Rana intervencija u djetinjstvu čini multidisciplinarni pristup od 0-7. godine života, te stoga usluge u ovom odsjeku zajedno pružaju fizioterapeut, logoped, psiholog, edukacijski rehabilitator, uz stručno praćenje pedijatra i fizijatra (vanjskih suradnika). Rizična i visoko rizična djeca (djeca sa određenim teškoćama u razvoju, sa neurološkim smetnjama, prematurusi, te djeca sa komplikacijama tijekom trudnoće) upućena su od strane zdravstvenih djelatnika da se uključe u neurorazvojnu terapiju (0. do 1. godine) u Dnevnom centru. U neurorazvojnu terapiju u 2016. godini je bilo uključeno 159 djece. Od toga je 29 djece sa značajnim odstupanjima, koja će dalje biti timski praćena i uključena u rehabilitaciju. U ambulanti sa pedijatrom obavljeno je 153 pregleda, a sa fizijatrom 238 pregleda, gdje se u suradnji sa liječnicima vršila procjena motorike, evaluacija motoričkih sposobnosti, te donosili daljnji cilj i plan rada. Do veljače 2016. godine dva sata tjedno rada je realizirano na Dječjem odjelu u Općoj bolnici Pula. NRT Bobath fizioterapeut pružio je ukupno 1546 usluga.</p> <p>U program rane intervencije (logoped, psiholog, rehabilitator) uključeno je 22 djece.</p> <p>Izrađen je nacrt letaka i brošure Odjela za ranu intervenciju koja je poslana na tisk i biti će distribuirani do kraja 2017. godine.</p>		11.700,00 (za izradu letaka i brošure)
Udruga „Pružam ti ruku“ „Ranom intervencijom do sretnije budućnosti“	<p>Glavni cilj projekta „Ranom intervencijom do sretnije budućnosti“ je unaprjeđenje sustava i kvalitete usluge rane intervencije kod djece predškolske dobi s neurorizicima i teškoćama u razvoju na području Bujštine i stvaranje mreže potpore u zajednici. Projekt</p>		30.000,00

	se provodio u 2016. godini na području Bujštine (Općina Brtonigla, Grad Buje, Grad Novigrad i Grad Umag). Udruga broji 33 članova, a usluge Udruge je koristio 21 član (14 djece od 2-7 godina, 2 od 8 g., 2 od 14. g. i 3 mlade odrasle osobe). Osim 21 direktnog korisnika, Udruga broji 200 indirektnih korisnika projekta.	
Udruga za autizam Istra „Misli kao ja“	Projekt "Misli kao ja" imao je glavni cilj ojačati i educirati roditelje djece sa sumnjom ili dijagnozom poremećaja iz autističnog spektra kako bi mogli provoditi aktivnosti koje potiču razvoj djetetovih sposobnosti, rane komunikacije, higijenskih potreba i socijalizacije u njihovom domu. U partnerstvu sa Edukacijsko - rehabilitacijskim fakultetom iz Zagreba organizirano je 20 sati edukacija/radionica podijeljenih na 4 termina. Prva edukacija je bila predviđena za roditelje, odgajatelje i asistente djece ali je interes bio toliko velik da se edukacija proširila na sve zainteresirane stručnjake, odgajatelje i učitelje u Istarskoj županiji. Kroz radionice se radilo sa roditeljima na poticanju određenih oblika igre s djecom te uputilo roditelje na njihove greške i na bolje razumijevanje njihove djece. Ukupno 7-ero roditelja je dobilo potrebnu edukaciju te je osim njih još barem 5 roditelja sudjelovalo na dijelu edukacija te će stečeno znanje prenijeti u radu s vlastitom djecom. Kroz provedbu projekta kontinuirano se ukazivalo na potrebu svih stručnjaka koji rade s autističnom djecom za dodatnom edukacijom i razmjenom iskustva. Projektom je ukupno obuhvaćeno 76 direktnih korisnika.	20.426,00
Fond Zdravi grad Poreč „Savjetovalište za djecu, mlade, brak i obitelj Zdravog grada Poreč“	Realizirani su programi podrške: osnaživanje mladih parova u pripremi za roditeljstvo; podrška u odgoju; podrška u partnerskim odnosima, obiteljskim krizama, kod emocionalnih teškoća djece i odraslih i sl.	10.000,00

Ukupno planirana i utrošena financijska sredstva za prioritetno područje

Izvori financiranja	planirana financijska sredstva (kn)	utrošena financijska sredstva (kn)
IŽ – Upravni odjel za zdravstvo i socijalnu skrb	150.000,00	72.126,00

Izmjenama i dopunama Proračuna Istarske županije smanjena su sredstva za 77.000,00 te je novi plan iznosio 73.000,00 kn. Nije provedena planirana posebna edukacija odgojitelja za rad s djecom s teškoćama u razvoju u predškolskim ustanovama ali su održavani redoviti sastanci sa njihovim stručnim timovima, za što nisu bila potrebna financijska sredstva.

Odgovorne osobe za prioritetno područje: *Marša Camlić Klarić i Sonja Grozić-Živolić*

prioritetno područje: SKRB ZA STARIJE I NEMOĆNE OSOBE

I. UVOD

Aktivnosti u prioritetnom području Skrb za starije i nemoćne osobe tijekom 2016. godine realizirane su u skladu s Operativnim planom za 2016. godinu, strateškim ciljem i postavljenim smjernicama djelovanja do kraja 2016. godine.

STRATEŠKI CILJ:

Razvoj dostupne socio-zdravstvene skrbi, usluga i potpora starijim osobama i njihovim obiteljima u institucijama i izvan njih.“

SMJERNICE DJELOVANJA (SD):

1. Promocija zdravog aktivnog starenja
2. Podrška programima izvaninstitucionalne skrbi o starijim osobama i razvoj novih usluga
3. Razvoj novih usluga i unaprjeđenje kvalitete postojećih usluga u institucionalnoj skrbi.

OPERATIVNI CILJEVI (OC) ZA 2016. GODINU:

OC 1. U programe aktivnog zdravog starenja bit će uključeno 2% više starijih osoba nego u 2015. godini – djelomično realizirano prema podacima dostavljenih izvješća

OC 2. Ujednačavanje razvoja izvaninstitucionalne skrbi za starije primjenom županijskih kriterija za sufinanciranje - djelomično realizirano prema podacima dostavljenih izvješća

OC 3. 10% zaposlenih na direktnom radu s korisnicima u institucionalnoj skrbi do-educirano za rad s dementnim korisnicima – u potpunosti realizirano prema podacima dostavljenih izvješća

SD 1. Promocija zdravog aktivnog starenja

Nositelj i aktivnost	Osnovne značajke i rezultati	Utrošena fin. sredstva iz Proračuna IŽ
Volonterska skrb za starije osobe i zdravstvena edukacija starijih, Sindikat umirovljenika Hrvatske, Podružnica Pula	Projektom se osigurava pružanje usluga pomoći za starije teže pokretne osobe koje nisu u mogućnosti samostalno obavljati osnovne životne potrebe. Od strane educiranih volontera korisnicima se pružaju usluge donošenja namirnica i drugih potrepština, donošenje lijekova, briga o obavljanju kontrolnih liječničkih pregleda, naručivanje i pratnja kod liječnika, plaćanje troškova režija, pomoć i savjeti u pripremanju obroka, pomoć i savjeti u održavanju osobne higijene, odlazak u kupovinu i šetnju, druženje i sl. Usluge je pružalo ukupno 55 volontera/volonterke za 54 korisnika, pruženo 5.000 usluga, obavljeno 3.000 obilazaka te je odrađeno 700 radnih sati. Tijekom godine organiziran je tečaj za volontere koji je završilo 16 novih volontera, od kojih je 6 uključeno u rad. Organizirano je 5 predavanja na temu očuvanja zdravlja u starijoj dobi. Program se provodi na području Grada Pule.	53.600,00
Učilište za treću životnu dob – Pučko otvoreno učilište „Ante Babić“ Umag	Učilište za treću životnu dob osigurava pravo na učenje osobama starije dobi, potiče socijalnu uključenost i kreativnost starijih te doprinosi njihovoj kvaliteti života organizacijom slobodnog vremena starijih. Aktivnosti su ostvareni organiziranjem tečajeva stranih jezika (engleskog jezika koji je završilo 10 polaznika) te njemačkog jezika, koji je završilo 9 polaznika. Organiziran je tečaj informatike s poznavanjem interneta s 22 polaznika. Realizirano je	15.000,00

	7 zabavno-psiholoških radionica s ukupno 201 posjetiteljem. Održane su kreativne radionice crtanja i slikanja u 4 ciklusa s 16. Realizirani su izleti, aktivnosti u sklopu Tjedna cjeloživotnog učenja, a nova aktivnost je Plesna radionica „Zvezdice 50+“ u koju je uključeno 20 polaznika.	
Briga o socijalnim i zdravstvenim pitanjima članova udruge – Savez udruga antifašista Istarske županije	Organizirane su posjete starijim osobama i dobrosusjedska pomoć sudionicima NOR-a, članovima udruge. Savez je organizirao obilježavanje značajnih obljetnica NOR-a te djelovao u cilju izjednačavanja u pravima iz područja zdravstva i socijalne skrbi boraca NOR-a s borcima iz Domovinskog rata.	40.000,00
Poboljšanje kvalitete života umirovljenika i osoba starije dobi u 2016. – Matica umirovljenika Istarske županije	Program je obuhvaćao aktivnosti informiranja članova Matice, organizaciju i učestvovanje na lokalnim sportskim igrama umirovljenika (boćanje, pikado, pljočkanje, šah, kartanje), učestvovala 183 sportaša.	30.000,00
Zaštita i promocija prava umirovljenika – podizanje kvalitete života umirovljenika; Županijsko povjereništvo SUH-a Istarske županije	Udruga je kontinuirano pratila pravne akte u RH vezane uz prava umirovljenika, davali su prijedloge za poboljšanje mirovinskog sustava, za pristup socijalnim servisima, pružana je psihološka i pravna pomoć članovima, organizirano je aktivno uključivanje članova u zajednička druženja, predavanja, izlete, sportska druženja, korištenje toplica i susreta s bratimljenim organizacijama iz talijanskih regija. Organizirane su VII sportske igre SUH-a Istarske županije na kojima je u šest disciplina aktivno sudjelovalo 216 osoba.	15.000,00

SD 2. Podrška programima izvaninstitucionalne skrbi o starijim osobama i razvoj novih usluga

Nositelj i aktivnost	Osnovne značajke i rezultati	Utrošena fin. sredstva iz Proračuna IŽ
Pružanje socijalnih usluga pomoći u kući – Gradsko društvo crvenog križa Pazin	Programom se osigurava pomoć u kući starijim osobama, njega te prijevoz do grada za područje Grada Pazina i općina Cerovlje, Gračišće, Karojba, Lupoglav, Motovun, Sv. Petar u Šumi, Tinjan i Žminj. Program je koristilo 86 korisnika, od čega je 54 korisnika imalo rješenje pazinskog i rovinjskog centra za socijalnu skrb. Kroz program su pružene 6.264 usluge, od toga: 936 usluga uređenja okućnice, 3.504 usluge obavljanja kućanskih poslova, 1.507 usluga obavljanja osobne higijene i dostava 317 toplih obroka u kuće korisnika.	200.000,00
Dom za starije i nemoćne osobe Buzet - „Doma je najljepše“- izvaninstitucionalna skrb za starije osobe Buzet	Aktivnosti projekta obuhvaćale su pružanje usluga pomoći u kući, prijevoz i aktivnosti organiziranog provođenja slobodnog vremena za starije osobe. Ukupno je pruženo 1.728 usluga i aktivnosti. Bila je uključena 191 osoba. Izvršena je dostava toplog obroka (dostavljeno 273 obroka za 35 korisnika), obavljane 503 usluge pomoći u kući, organizirane su svakodnevne aktivnosti u dnevnom boravku (rekreativne aktivnosti, razgovori i druženja, kreativne i edukativne radionice), organizirane volonterske aktivnosti te je u provedbu projekta uključeno i niz lokalnih organizacija.	100.000,00
Mobilni tim za skrb o starijim i nemoćnim osobama - Udruga za skrb o starijim i	Pružane su usluge pomoći u kući (pranje rublja, peglanje, čišćenje, priprema obroka u kući, održavanje osobne higijene, prijevoz do liječnika, asistencija nakon hospitalizacije i dr.) na području Labinštine. Projektom je obuhvaćeno 30 korisnik/ica, zaposlena je 1 njegovateljica,	20.000,00

nemoćnim osobama „Dodir nade“	a uključeno je 8 volontera. Uz povećanje kvalitete života starijih i nemoćnih osoba, provođenjem projekta povećana je zapošljivost, radna i socijalna aktivnost članova obitelji starijih, posebno žena te je povećana suradnja i koordinacija različitih sektora u skrbi o starijim osobama.	
Centar za pomoć starijim osobama (skraćeno: Centar 65+) – Udruga Labin zdravi grad	Organizirano pružanje usluga pomoći u kući (dostava toplog obroka, nabavka namirnica, pranja i prijevoz do liječnika, obavljanje sitnih popravaka u kući i sl.) za područje Grada Labina. Prijevoz je obavljen za 12 osoba, 36 korisnika bilo je uključeno u dostavu toplih obroka te je podijeljeno ukupno 5.605 obroka, za 9 osoba dostavljane su namirnice u kuću, 12 osoba je koristilo usluge popravka u kući. Aktivnosti kvalitetnog provođenja slobodnog vremena starijih uključivale organizaciju olimpijade za starije osobe s 40-tak sudionika.	50.000,00
Dislocirani dnevni boravak Lanišće – Općina Lanišće	U aktivnosti dnevnog boravka u Lanišću bilo je uključeno 17 korisnika, od čega je 11 osoba starije od 65 godina te 6 mlađih osoba s invaliditetom. Organizirane su različite rekreativne, kreativne i radno-okupacijske aktivnosti, aktivnosti brige o zdravlju, psihosocijalna podrška te nastupi na manifestacijama i izleti. Program se provodi u partnerstvu s Domom za starije i nemoćne osobe Buzet.	40.000,00
„Halo niste sami“ – Dom za starije i nemoćne osobe Alfredo Štiglic Pula	Socijalni alarmni sustav organiziran je u vidu pomoći i podrške osobama starije životne dobi putem dežurnog telefona, a usluge pruža ustanova Dom za starije i nemoćne osobe „Alfredo Štiglic“ u Puli. U operativnom centru osigurava se 24 satno dežurstvo medicinskog stručnog osoblja, a u slučaju krizne situacije u domu korisnika. Korisnik pritiskom na alarm dojavljuje operativnom centru potrebu za pomoći. u izvještajnom razdoblju uslugu putem telekomunikacijske podrške koristilo je 10 korisnika, a ostvareno je 691 telefonskih kontakta. Usluga se osiguravala do 30.09.2016. godine 24 sata dnevno, a troškove snose korisnici, Grad Pula i Istarska županija. Nakon udara groma u postojeću stanicu sustava halo dojave, te utvrđivanja da se ista ne može ponovno osposobiti, u prosincu 2016. godine izvršena je nabava novog sustava za daljnju provedbu programa sukladno zahtjevima tehnički napredne tehnologije, te se nakon provedbi edukacija za uporabu u 2017. godini očekuje nastavak aktivnosti ovog programa. Grad Pula sufinancira iznosom od 48.200,00 kn	97.290,00
Gerontološki centar Vila Trapp	Projekt je započet 20.07.2015. godine sa trajanjem do 20.09.2016. godine, a provodi se u šest elemenata: 1.osnivanje i rad Gerontološkog centra koji pruža sveobuhvatnu podršku za starije i nemoćne osobe; 2.pružanje podrške za zapošljavanje za 10 osoba koje skrbe o starijoj i nemoćnoj osobi kroz edukaciju za negovatelje, pružanje podrške za osobno osnaživanje i zapošljavanje još 20 osoba koje skrbe o starijim ovisnim članovima; 3.pružanje usluga Dnevnog boravka za 10 starijih osoba šesterosatni program i za još 20 starijih osoba putem usluga pomoći u kući uz uključivanje volontera; 4.otvaranje Savjetovališta za starije osobe u kojem će se starije osobe moći informirati o uslugama koje se pružaju u gradu te organizacija javnih tribina za zainteresirane starije osobe; 5.promidžba projekta putem štampanih letaka, održavanja tiskovnih konferencija, objavom članaka u tiskovinama i izradom Vodiča za starije osobe; 6.upravljanje projektom i administracija radi ostvarenja bespovratnih sredstava i ostvarenja ciljeva projekta. Financira se i iz Europskog socijalnog fonda. Projekt se provodio sukladno planiranoj dinamici ali s teškoćama u financiranju zbog kašnjenja u EU refundacijama. Financiranje iz proračuna Grada Pule i Istarske županije planirano je i izvršeno je u drugom polugodištu	109.600,00

	<p>2016. Od 21.09.2016. do 31.12.2016.g. projekt je nastavljen aktivnošću cjelodnevno boravaka u okviru 8 satnog programa te aktivnostima Senior kluba. Provode se radionice i predavanja za korisnike. Financiranje je u 2016.g. ostvareno 85,15% iz Europskog socijalnog fonda (838.141,87 kn) , 11,14% od Istarske županije (109.600,00 kn) i 3,71% (36.550,00 kn) od Grada Pula.</p>	
--	--	--

SD. 3. Razvoj novih usluga i unaprjeđenje kvalitete postojećih usluga u institucionalnoj skrbi

Nositelj i aktivnost	Osnovne značajke i rezultati	Utrošena fin. sredstva iz Proračuna IŽ
Provedba programa dodatnih mjera zdravstvene zaštite u domovima za starije i domovima za psihički bolesne odrasle osobe	Financiranjem dodatnih mjera zdravstvene zaštite u domovima za starije i nemoćne osobe (uz domove u vlasništvu Istarske županije financiraju se i domovi u vlasništvu jedinica lokalne samouprave u Poreču i Buzetu) i domovima za psihički bolesne odrasle osobe od strane Istarske županije osigurava se značajno bolji standard rada jer se specijalistički pregledi (internist, neurolog, psihijatar, fizijatar, oftalmolog) obavljaju u ustanovama. S druge strane, značajna je ušteda na prijevozu korisnika koji su često nepokretni te je prijevoz potrebno vršiti sanitetskim vozilom uz pratnju.	300.130,00
Volonterstvo u ustanovi – Dom za starije i nemoćne osobe Alfredo Štiglic Pula	Projektom se uključuju novi volonteri kao i organizacije civilnog društva u rad ustanove s ciljem povećanja socijalne uključenosti korisnika i senzibilizacije zajednice za volonterski rad. Tijekom izvještajnog razdoblja u ustanovi je bilo 64 aktivnih volontera sa kojima su radile dvije voditeljice. Sa volonterima treba puno organiziranog i programiranog djelovanja od strane voditeljica kako bi njihov rad bio koristan za korisnike ali i kako bi se osobe koje volontiraju osjećale dobro i korisno.	30.000,00
Kreativnost nema godine – Art studio Pula	Kroz projekt se pomaže korisnicima Doma za starije i nemoćne osobe „Alfredo Štiglic“ Pula da iskažu svoju kreativnost radom i međusobnim druženjem u redovitim tjednim keramičkim radionicama. U aktivnosti radionice stalno je bilo uključeno 35 korisnika Doma.	10.000,00
Centar za oboljele od Alzheimerove demencije i demencija – Dom za starije i nemoćne osobe Alfredo Štiglic Pula	Smještajni kapacitet Odjela za demencije je 17 mjesta za stalni smještaj i 1 mjesto za privremeni smještaj. U sklopu smještaja, korisnicima je pružan adekvatan i stručni tretman - stanovanje, potrebna njega, zdravstvena zaštita, pravilna prehrana, održavanje higijene prostora i odjeće, stalan nadzor stručnih radnika u obavljanju gotovo svih njihovih aktivnosti, sukladno potrebama i mogućnostima razne vrste okupacije. Troškovi rada Centra u 2016. godini bili su pokriveni sufinanciranjem smještaja od strane korisnika (38%), iz Proračuna Grada Pule (9%) i iz Proračuna Istarske županije (53%). U 2016. godini Istarska županija podmirila je posljednju ratu iz 2015. godine u visini od 102.710,50 kn. Smještaj sufinancira i nadležno ministarstvo ukoliko postoji rješenje za korisnika o podmiranju troškova smještaja.	513.552,50
Edukacija zaposlenika za rad s dementnim korisnicima -	Udio starijih osoba koje boluju od Alzheimerove i drugih demencija u neprestanom je porastu, a postojeće razine znanja	16.000,00

Dom za starije i nemoćne osobe Alfredo Štiglić Pula	o ovim bolestima potrebno je kontinuirano nadograđivati. S tim je ciljem održana višednevna edukacija zaposlenika svih javnih istarskih domova za starije koji sudjeluju u direktnom radu s korisnicima. U lipnju 2016. godine izvršena je i daljnja edukacija prema Nicole Richard iz integrativne validacije za 22 polaznika i bazalne stimulacije za 19 polaznika, zaposlenika domova za starije osobe Istarske županije, koji rade sa oboljelima od Alzheimerove demencije i drugih demencija.	
Zabavne i korisne vještine – Udruga Suncokret Pula	Projektom se pružaju znanja i vještine radnim terapeutima/kinjama i volonterima/kama ustanova ili udruga koje skrbe o osobama starije životne dobi ili osobama s psihičkim bolestima. Kroz edukacijske radionice koje su bile organizirane u Motovunu i sudionici su naučili i primijenili tehniku dekoracije špagom. Polaznici su educirani o tehnikama rada u grupi koje uključuju refleksivne i zabavne sadržaje. U edukaciju je bilo uključeno 20 sudionika/ca.	22.240,00

Obzirom da Odlukom Vlade RH o minimalnim financijskim standardima za decentralizirano financiranje domova za starije i nemoćne osobe u 2016. godini nisu bila planirana sredstva za isplatu materijalnih prava radnika (regres, božićnica) na zahtjev ustanova isplaćena su sredstva „iznad standarda“ decentralizacije kako slijedi:

Dom za starije osobe	Financijska sredstva
Novigrad	130.000,00
„A.Štiglić“ Pula	127.511,85
Raša	122.000,00
„D.Pergolis“ Rovinj	130.000,00
UKUPNO:	509.511,85

Kapitalni projekti energetske obnove domova za starije osobe:

1. Okončani su radovi na programu energetske obnove u **Domu za starije osobe Alfredo Štiglić Pula**. Program je sufinanciran iz Fonda za energetske učinkovitost do visine ugovorom izvedenih radova, odnosno 30,57% (970.469,55 kn) ukupno izvedenih radova. Za zgradu Depandanse izvedena je izmjena dotrajale stolarije i termoizolacija plašta zgrade sa ciljem podizanja energetskog razreda. Za zgradu u Krležinoj 33 (neboder) izvedena je termoizolacija plašta zgrade i sanacija propusta vode. Ovim projektima smanjiti će se potrošnja energenata lož ulja u Krležinoj i plina u Mažuranićevoj, za grijanje, a isto tako i struje kod hlađenja u ljetnim mjesecima kao i emisije ispušnih plinova u zrak. Razliku do punog iznosa, tj. 69,43% **(2.204.082,33 kn)** ukupno utrošenih sredstava za izvedene radove osigurala je Istarska županija.

2. Izrađena je projektna dokumentacija za energetske obnovu **Doma za starije osobe Novigrad**, kao cjelovito rješenje za uštedu energije i temelj za prijavu na natječaj Fonda za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost u 2017. godini. Projektna dokumentacija u visini od **50.000,00 kn** financirana je iz Proračuna Istarske županije.

Kapitalni projekti dogradnje domova za starije osobe:

1. Izrađen je glavni projekt **dogradnje Doma za starije osobe Alfredo Štiglić Pula** (2439 m²) i rekonstrukcije (972 m²), te je u 2017. godini dobivena građevinska dozvola. Na

postojeću građevinu na lokaciji Krležina 33, iznad sadašnjeg stacionara, planira se dogradnja još četiri stambene etaže, a na krovu zgrade projektira se plinska kotlovnica za postojeću zgradu i nadogradnju i time se zamjenjuje energent lož ulje sa zemnim plinom. U dograđenom dijelu zgrade dobila bi se mogućnost smještaja za 70 novih korisnika. Sve trokrevetne sobe u postojećem stacionaru doma (na koji ide dogradnja) preinačile bi se u dvokrevetne sobe, tako da bi smještajni kapacitet Doma „Alfredo Štiglic“ nakon dogradnje bio 225 korisnika u 133 sobe od čega bi 41 soba bila jednokrevetna i 92 dvokrevetne sobe. Planirana sredstva nisu isplaćena izvođaču do 31.12. 2016. te će se isplatiti u 2017. godini.

2. Kapitalni projekt **dogradnje Doma za starije osobe „Domenico Pergolis“ Rovinj** obuhvaća dogradnju (2500 m²) i rekonstrukciju dijela postojeće građevine Doma čime se povećava smještajni kapacitet za 41 korisnika (29 korisnika u stambenom dijelu i 12 korisnika u posebnom dijelu za oboljele od Alzheimerove bolesti i drugih demencija). Sredstva u ukupnoj visini od 138.125,00 kn utrošena su na projekt opremanja doma i dopunu dokumentacije za rekonstrukciju i nadogradnju a koja je bila neophodna za za ishođenje potrebnih dozvola za objavu javnog natječaja za početak gradnje. Temeljem potpisanog Sporazuma o sufinanciranju troškove su podmirili 50% Grad Rovinj (69.062,50 kn) i 50% **(69.062,50 kn)** Istarska županija.

3. Kapitalni projekt **dogradnje Doma za starije osobe Raša** obuhvaća dogradnju i opremanje jednog kata (535 m²), lift, adaptaciju prizemlja i prvog kata, uređenje prostora za dnevni boravak i nabavu opreme. Dogradnja Doma nužna je radi osiguravanja uvjeta za pružanje usluga za postojeći broj korisnika stalnog smještaja (60) te za pružanje usluga dnevnog boravka. U 2016. godini ugovorena je izrada glavnog i izvedbenog projekta rekonstrukcije Doma. Pribavljene su potvrde na glavni projekt i u 2017. godini dobivena građevinska dozvola. Projektna dokumentacija financirana je iz Proračuna Istarske županije za 2015. godinu.

Ukupno planirana i utrošena financijska sredstva za prioritetno područje

Izvori financiranja	planirana financijska sredstva (kn)	utrošena financijska sredstva (kn)
IŽ – Upravni odjel za zdravstvo i socijalnu skrb	13.734.282,00	4.495.069,18
Proračuni JLS	5.725.000,00	696.062,50
FZOEU	1.747.865,00	970.469,55
EU	990.753,00	838.141,87
Ukupno:	22.197.900,00	6.999.743,10

Manje utrošena sredstva od planiranih odnose se na troškove dogradnje domova za starije osobe u Rovinju i Raši i projekt energetske obnove u Novigradu; planirana realizacija prenjeta je u 2017. godinu.

Odgovorne osobe za prioritetno područje: *Sandra Čakić-Kuhar i Mladen Momčinović*

prioritetno područje: ZAŠTITA I UNAPRJEĐENJE KVALITETE ŽIVOTA OSOBA S INVALIDITETOM

Aktivnosti u prioritetnom području Zaštita i unaprjeđenje kvalitete života osoba s invaliditetom realizirane su sukladno Operativnom planu za 2016. godinu, strateškom cilju, operativnim ciljevima i postavljenim smjernicama djelovanja, a u suradnji s jedinicama lokalne samouprave, ustanovama i udrugama u djelatnosti zdravstva i socijalne skrbi.

Opći cilj 2013.-2016.

Osigurati uvjete za veću društvenu uključenost osoba s invaliditetom u život zajednice, čime očekujemo da ćemo utjecati na smanjivanje njihovog osjećaja usamljenosti

Rezultati po specifičnim operativnim ciljevima za 2016. godinu:

<i>Operativni cilj 1: Pružiti podršku ustanovama socijalne skrbi u razvoju usluga u zajednici</i>		
Nositelj projekta i naziv	Osnovne značajke i rezultati	Sredstva iz Proračuna IŽ (u kn)
Dom za odrasle osobe „Vila Maria“ Pula „Dnevni boravak“	U siječnju 2016. otvoren je dnevni boravak za osobe s mentalnim oštećenjima u Puli SUSRET u sklopu Doma za odrasle osobe „Vila Maria“ Pula; kapacitet boravka je 15 osoba; prostor za rad osigurao je Grad Pula a projekt je sufinanciran iz sredstava EU (Socijalni fond) uz podršku Istarske županije (9.000,00 kn u 2015. g).	-
Dom za odrasle osobe „Vila Maria“ Pula Projekt: „Djeca slikom do Vile Marije“	Dom za odrasle osobe „Vila Maria“ Pula nastavio je sa provođenjem višegodišnjeg projekta koji doprinosi jačanju socijalne interakcije ustanove/korisnika s lokalnom zajednicom i destigmatizaciji osoba s mentalnim oštećenjem. U projektu su sudjelovala djeca vrtića „Oblutak“ iz Banjola, učenici osnovnih i srednjih škola s područja Pule i okolnih općina (Marčana, Divšići, Krnica,) te korisnici Doma Vila Marija. Održani su međusobni susreti povodom Dana mentalnog zdravlja i Dana obitelji; 4 keramičarske radionice, 4 kreativne radionice; 2 zajednička izleta i 1 izložba. Korisnici: 140 djece i prof.; 30 korisnika /radnika Doma; 2-3 predstavnika HDLU	15.000,00
Centar za rehabilitaciju Pula Projekt: „VITA NOVA“	Centar za rehabilitaciju Pula projektom VITA NOVA uspješno je realizirao deinstitutionalizaciju za 4 korisnice s intelektualnim oštećenjem u stambenu zajednicu organiziranog stanovanja uz podršku. Svi radnici Centra prošli su inicijalnu edukaciju o filozofiji inkluzije; 8 radnika prošlo je program osposobljavanja za pomoćnike u organiziranom stanovanju; 4 radnice polaznice su edukacije za osobno usmjereno planiranje.	14.200,00
Dnevni centar za rehabilitaciju Veruda - Pula	Sufinancirano je i praćeno poslovanje Dnevnog centra Veruda-Pula. U Odjelu za djecu rane i predškolske dobi ukupno je u kontinuirani tretman ili odgojno obrazovni rad bilo uključeno 310 djece od čega je 80 djece dobilo procjenu razvoja i upute za daljnji rad. U Odjelu za djecu školske dobi, mladež i odrasle osobe bio je uključen 51 korisnik psihosocijalne podrške i poludnevnog smještaja.	1.000.000,00

	Otvarenjem ispostave u Poreču i reorganizacijom rada u Puli povećan je broj korisnika i broj pruženih usluga psihosocijalne podrške i rane intervencije te je edukacijom još jednog stručnog djelatnika za senzornog terapeuta porasla kvaliteta pružanja usluga. Razvijen je i kabinat za asistivnu tehnologiju gdje je stručna djelatnica, osim korisnicima poludnevnog smještaja, individualne usluge pružala i djeci predškolske dobi. Započelo je uređenje stana kojeg će koristiti odrasli korisnici poludnevnog smještaja. Dnevni centar kontinuirano prati potrebe zajednice te se širenjem i pružanjem usluga prilagođava potrebama. Osnovna pretpostavka razvoja je educiran kadar, uređen prostor i oprema pa je u narednom periodu, uz ulaganje u edukaciju kadrova, nužno potrebno urediti prostor u Budicinovoj 23 uz primjenu propisanih standarda.	
Dom za odrasle osobe „Sveta Nedjelja“	Osigurana je financijska pomoć Domu za odrasle osobe Sveta Nedjelja za građevinske radove na sanaciji terasa.	95.609,00

Operativni cilj 2: Sufinancirati projekte udruga/ustanova odabranih na javnom pozivu kojima se osobama s invaliditetom osigurava podrška i veće uključivanje u život zajednice (dnevni boravci; klubovi; podrška u komunikaciji, mobilnosti, obrazovanju, zapošljavanju.....)		
Nositelj projekta i naziv	Osnovne značajke i rezultati	Sredstva iz Proračuna IŽ (u kn)
Udruga slijepih Istarske županije Projekt: „Neovisno življenje slijepih Istre“	Projekt je usmjeren: poboljšanju kvalitete življenja slijepih osoba kroz edukaciju, rehabilitaciju, mobilitet te bolju informiranost i uključenost u svakodnevni život; na senzibilizaciju javnosti o aktivnostima, radu i mogućnostima slijepih osoba pa su održane razne manifestacije i promotivne aktivnosti. Članovi na tjednoj bazi dolaze u Udrugu na radionice „Četvrtkom zajedno“ (govorni pikado, radionice). Obilježena je 65 obljetnica osnutka Udruge slijepih IŽ; izdane su zvučne brošure „Bijeli štap“ i „Sveta Lucija“. Projektom je obuhvaćeno 57 direktnih i 114 indirektnih korisnika.	58.790,00
Udruga civilnih invalida - inkluzija Pula Projekt: „Izvaninstitucionalna skrb“	Udruga je pružala usluge pomoći u kući za 20 osoba s invaliditetom na području Pule, Vodnjana, Medulina, Marčane i Ližnjana. Sredstva za plaću njegovateljica osigurana su dijelom iz programa javnih radova HZZ. Održana su dva tematska susreta u udruzi na teme socijalnih mreža i mentalnog zdravlja.	15.000,00
Udruga roditelja osoba s kombiniranim smetnjama u psihofizičkom razvoju Istarske županije – Pula Projekt: „Psihosocijalna rehabilitacija i sportsko-rekreativne aktivnosti“	Projekt je usmjeren na rehabilitaciju i sportsko-rekreativne aktivnosti i to: terapijsko ronjenje (10 korisnika), terapijsko jahanje (17 korisnika), kuglanje i boćanje (38 korisnika). Već tradicionalni 14. Sportsko-rekreativni „Susret prijateljstva“ održan je 19.10.2016. a sastojao se od glazbeno-scenskog i sportsko rekreativnog programa kojim je bilo obuhvaćeno oko 600 sudionika (djeca predškolske i školske dobi, članovi udruga, ustanove iz IŽ i RH).	8.000,00
Savez udruga osoba s invaliditetom Istarske županije Projekt: „SAVJETOVANJEM I EDUKACIJOM DO	Projekt je usmjeren na koordinaciju djelovanja i aktivnosti Saveza i članica, praćenje zakonske regulative, individualna savjetovanja, kreativne, edukativne radionice i predavanja te senzibilizaciju javnosti. Projektom je bilo obuhvaćeno 131 direktnih i 530 indirektnih korisnika.	6.000,00

KVALITETNIJEG ŽIVOTA OSOBA S INVALIDITETOM“		
Udruga djece i mladih oštećena sluha Istre Projekt: „Živjeti i sa oštećenjem sluha u Istarskoj županiji“	Projekt je usmjeren na provedbu rehabilitacije slušanja i govora djece i mladih oštećena sluha (provodila se individualno ili u manjim grupama jednom tjedno po 2 školska sata za 6-7 članova), kreativno-edukativne radionice (1 x mjesečno za 34 člana i 20-tak volontera) i tečajeve znakovnog jezika (2 x tjedno odnosno ukupno 40 sati) koji je uspješno završilo 11 osoba (djelatnici i djeca Gimnazije Pula i Škole za turizam, ugostiteljstvo i trgovinu Pula)	12.000,00
Udruga za zapošljavanje osoba s invaliditetom IN.PROMO Projekt: „Poticanje intenzivnijeg uključivanja osoba s invaliditetom na tržište rada“	Projektom je osigurana podrška radnoj jedinici za zapošljavanje osoba s invaliditetom u Labinu u kojoj je sukladno planu bilo zaposleno 6 osoba s invaliditetom, te podrška promociji radnog uključivanja osoba s invaliditetom. Promocija se provodila putem štandova koji su bili postavljeni na području Labina, Kršana, Rapca, Pazina, Buzeta, Poreča, Buja, Umaga i Novigrada te na 2. Festivalu Život pun mogućnosti koji se održao u Labinu 10.06.2016.	20.000,00
Udruga Logos Media Projekt: „Djeca - prijatelji bijelog štapa“	Projekt je usmjeren na informiranje i senzibilizaciju učenika za potrebe slijepih i slabovidnih. Provedene su radionice u 45 osnovnih matičnih škola i 60 područnih škola u IŽ. Obuhvaćeno je 9431 učenik i 815 stručnih radnika. Snimljen je dokumentarni film sa radionicom u trajanju od 40 min. Ocjenom vanjskog evaluatora projekt je ocijenjen pozitivno s visokim ocjenama. Evaluacija se najviše temeljila na odgovorima učitelja.	10.000,00
Udruga invalida rada Istre Projekt: „GERONTO SERVIS ZA OSOBE S INVALIDITETOM“	Projekt je najvećim dijelom usmjeren na uslugu pomoći u kući (ugovorene geronto domaćice i volonterke) koja je osigurana za 15 korisnika s područja Pule, Vodnjana, Medulina i Fažane te asistencije za odlaske na radionice, u šetnje i sl.. 1x tjedno organizirane su radionice u prostorijama Udruge te predavanje na temu palijativne skrbi (J.Franinović Marković).	11.210,00
DRUŠTVO DISTROFIČARA ISTRE Projekt: "INTEGRACIJA DISTROFIČARA ISTRE 2016."	Projektom su obuhvaćene razne kreativno-edukacijske radionice, rekreacija u prirodi, pomoć u kući, posudionica ortopedskih pomagala, prijevoz i pratnja, rješavanje individualnih problema, senzibilizacija javnosti, rad na uklanjanju barijera. Unaprijedena su znanja i vještine oboljelih članova, članova obitelji i skrbnika o novim saznanjima vezanih uz neuromuskularne bolesti. Veliki dio zajednice upoznat je s potrebama oboljelih što dovodi do kvalitetnije suradnje. U aktivnosti je bilo uključeno 130 direktnih korisnika s područja IŽ. Uspješno je održan Simpozij distrofičara Istre pod nazivom „Psihosocijalna potpora osobama s invaliditetom i njihovim obiteljima“ (303 sudionika, 13 predavača).	40.000,00
Društvo tjelesnih invalida Pazin Projekt: "Halo, trebam prijevoz!"	Projekt je usmjeren na osiguravanje podrške osobama s tjelesnim invaliditetom na području središnje Istre kroz pružanje izvan institucijskih socijalnih usluga te usluga prijevoza. Planirana sredstva za realizaciju projekta isplaćena su na račun udruge, ali izvješće još nije dostavljeno jer im je odobren zahtjev za produženjem roka.	13.000,00
Udruga osoba s intelektualnim teškoćama Istre Projekt: „Poludnevni boravci za osobe s	Projektom su se osigurale usluge poludnevnog boravka u jutarnjim satima u trajanju od 6h radnim danom u Buzetu i Pazinu te u popodnevnim satima/vikendom (razne manifestacije, događaji u zajednici, izleti i sl.). Direktni korisnici su: 40 odraslih osoba s intelektualnim teškoćama koji žive u obiteljskom domu na području	45.000,00

intelektualnim teškoćama u Buzetu i Pazinu“	grada Buzeta i Pazina te okolnih općina. Aktivnosti namijenjene direktnim korisnicima bile su: kreativne, rekreativne, edukacijske, socijalni rad, njega i briga o zdravlju, izleti, druženja i sudjelovanje u događajima u zajednici. Provođenjem projekta ostvarile su se pozitivne promjene koje se očituju u većoj osposobljenosti korisnika u aktivnostima svakodnevnog života, obogaćenim socijalnim odnosima, prevenciji i smanjenju nepoželjnih oblika ponašanja. 90% korisnika i obitelji zadovoljno je pruženim uslugama i nitko nije institucionaliziran.	
Udruga za terapijsko jahanje PHILIPOS – Pula Projekt: „Terapijskim jahanjem do boljeg psihofizičkog zdravlja osoba s invaliditetom“	Projekt je usmjeren na program terapijskog jahanja za osobe s invaliditetom i rad s volonterima (individualne i grupne radionice). U projekt je bilo uključeno 12 direktnih korisnika.	8.000,00
Udruga gluhih i nagluhih Istarske županije Projekt: „Premostimo tišinu- zajednički projekt Medicinske škole i UGNIŽ sa ciljem prevladavanja komunikacijske barijere“	U zajedničkom projektu djelatnici i učenici škole održali su predavanja članovima Udruge gluhih na razne teme iz prevencije zdravlja: respiratorne bolesti, prehrana, prva pomoć kod ugriza. Obavili su mjerenje tlaka i glukoze u krvi. Udruga gluhih organizirala je tečaj znakovnog jezika za 67 učenika i profesora u trajanju od 6 mjeseci (1 x tjedno) na kojima su polaznici usvojili znanja o jednoručnoj i dvoručnoj abecedi te 300 znakova za osnovnu komunikaciju.	12.000,00
Centar za inkluziju i podršku u zajednici Projekt: „NAŠA DNEVNA ZAJEDNICA - POLUDNEVNI BORAFCI ZA OSOBE S INTELKTUALNIM TEŠKOĆAMA“	Projekt je usmjeren povećanju kvalitete života i prevenciji institucionalizacije osoba s intelektualnim teškoćama kroz: - rad s korisnicima u poludnevnim boravcima: Pula, Poreč, Labin, Buje (4-6 sati dnevno), - promociju usluga u zajednici (organizirana je jednodnevna manifestacija „Susreti prijateljstva“, izrađena je mrežna stranica – portal www.centar-podrske.hr koja objedinjuje informacije o inkluzivnim socijalnim uslugama za odrasle osobe s intelektualnim teškoćama u IŽ - edukaciju (provedena je edukacija za 14 suradnika u trajanju od 4 dana na temu “Osobno usmjereno planiranje“. Direktni korisnici: 60 odraslih osoba s intelektualnim oštećenjem i drugim psihofizičkim smetnjama.	36.000,00
Društvo osoba s tjelesnim invaliditetom Projekt: „Osnazivanje osoba s invaliditetom za život u zajednici i sveobuhvatna pomoć u svakodnevnom životu - prijevoz osoba bitno smanjene pokretljivosti“	Pruženo je 1950 usluga prijevoza za 78 osoba s tjelesnim oštećenjem s 15 pratitelja, te je ukupno prijeđeno 33405 km. 43% prijevoza odnosi se na prijevoz učenika u školu te jedne studentice na fakultet. Ostali prijevozi odnosili su se na društvene aktivnosti i odlazak kod liječnika. Područje prijevoza definirano Statutom: Barban, Fažana, Ližnjan, Marčana, Medulin, Pula, Svetvinčenat, Vodnjan. Po potrebi vožnja se obavlja izvan područja djelovanja.	25.000,00
Dnevni centar za radnu terapiju i rehabilitaciju Pula Projekt: „Kreativnost i učenje!“	Korisnicima Dnevnog centra (40 odraslih osoba s intelektualnim i tjelesnim oštećenjima) organizirane su razne radionice: likovne, muzičko-plesne, sportsko-rekreativne, radno-okupacijske, edukativne i kreativne radionice te sudjelovanje na raznim susretima i natjecanjima (Festival jednakih mogućnosti, Festival Crvenog križa, Festival proljeća, itd.). U suradnji s Udrugom roditelja osoba s kombiniranim smetnjama u psihofizičkom razvoju	15.000,00

	organiziran je tradicionalni međunarodni „Susret prijateljstva“ na kojem se proslavio i Dan centra.	
Ustanova za zdravstvenu njegu u kući "Zlatne ruke" - Vesna Plavšić Projekt: „Plivanje kao terapija i metoda integracije za osobe s invaliditetom“	Hidro terapiju kao oblik rehabilitacije, ali i socijalizacije osoba s invaliditetom provodili su fizioterapeuti od 05.07. do 09.08. na kupalištu Mornar. U projekt je bilo uključeno 14 korisnika i izvršeno je 68 individualnih terapija tijekom 20 sati (10x2 h) terapijskog plivanja.	8.000,00
Centar za rehabilitaciju Down syndrom centar Pula Projekt: „MOJ PULA GRAD, ZAGREB VELEGRAD!“	Aktivnosti programa bile su usmjerene ka unaprjeđenju kvalitete života osobama s Dsy i njihovim obiteljima, razvijanju osobnih i socijalnih kompetencija i pripremi za organizirano stanovanje u različitim zajednicama. Direktni korisnici su 30 osoba s Dsy iz Istarske, županije i 20 djece bez teškoća.	15.000,00

Operativni cilj 3: Otkloniti arhitektonske barijere na najmanje četiri lokaliteta u Istarskoj županiji

Odgovornost za provedbu	Osnovne značajke i rezultati	Sredstva iz Proračuna IŽ (u kn)
Upravni odjel za zdravstvo i socijalnu skrb Istarske županije; Upravni odjel za održivi razvoj Istarske županije	U skladu s financijskim sredstvima realizirane su aktivnosti na otklanjanju arhitektonskih barijera na dvije lokacije: <ul style="list-style-type: none"> - Financirana je adaptacija i prilagodba sanitarnog čvora u prostorijama Istarskih domova zdravlja, na I. katu zgrade stomatologije na adresi Bartolomeo dei Vitrei 13, Pula (82.950,50 kn) - putem Upravnog odjela za održivi razvoj Istarske županije financirana je nabava dvije podizne platforme (vanjska i unutarnja) u Srednjoj školi „Vladimir Gortan“ u Bujama (126.000,00 kn) 	208.950,50

Operativni cilj 4: Osigurati uvjete za osnivanje Centra za profesionalnu rehabilitaciju u Istarskoj županiji

Odgovornost za provedbu	Osnovne značajke i rezultati	Sredstva iz Proračuna IŽ (u kn)
Upravni odjel za zdravstvo i socijalnu skrb	Prijavom na natječaj Fonda za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje osoba s invaliditetom nisu dobivena sredstva za cijelu planiranu investiciju (Tekop Nova u prizemlju, a Centar za profesionalnu rehabilitaciju na I. katu) već samo za I. fazu - prizemlje. Obzirom da je Tekop Nova zbog isteka ugovora hitno trebao nove prostore, prioritarno je riješeno pitanje Tekopa.	-

Operativni cilj 5: Podržati projekte Škole za odgoj i obrazovanje Pula usmjerene jačanju profesionalnih kompetencija i zapošljavanju učenika s teškoćama u razvoju

Nositelj projekta i naziv	Osnovne značajke i rezultati	Sredstva iz Proračuna IŽ (u kn)
Škola za odgoj i obrazovanje Projekt: „Društvenim poduzetništvom do društvene uključenosti“	Projekt je usmjeren povećanju profesionalnih i osobnih kompetencija mladih s intelektualnim teškoćama s ciljem poboljšanja njihovih pozicija na tržištu rada. U projekt je bilo uključeno 60 osoba s teškoćama u dobi od 11 do 21 godine. U okviru projekta nabavljeni su šivaći strojevi i materijali potrebni za edukaciju učenika za obradu tekstila; izrađeni su promotivni materijali; formirana je krojačka sekcija Učeničke zadruge Šparoga; održane su radionice i izrađen priručnik na temu društvenog poduzetništva. Tijekom projekta uspostavljena je suradnja s Tekop Nova i tekstilnom dizajnericom K.Nefat. U svibnju 2017. svečano je otvoren kabinet za obradu tekstila i dobivena je suglasnost nadležnog ministarstva za provedbu programa obrazovanja za pomoćnog krojača u šk. god. 2017/2018.	40.000,00
Upravni odjel za obrazovanje, sport i tehničku kulturu Istarske županije	<p>U osnovnim i srednjim školama iz Proračuna IŽ za 2016. godinu na temelju ugovora o djelu za 2016. godinu (u cijelosti financirano iz Proračuna IŽ, <u>HZZ nije sudjelovao</u>) isplaćeno je 787.564,72 kn pomoćnicima u nastavi za učenike s teškoćama i to :</p> <ul style="list-style-type: none"> - Za šk. Godinu 2015./16. za 16 učenika 15 pomoćnika - Za šk. Godinu 2016./17. za 49 učenika 42 pomoćnika <p>U okviru EU projekta „Mozaik“ za šk. God. 2015./16. osigurano je financiranje 135 pomoćnika za 165 učenika. Iz Proračuna IŽ plaćeno je 352.945,52 kn; iz Strukturnih fondova EU plaćeno je 2.000.000,00 kn, a iz JLS 1.550.912,11 kn.</p> <p>U okviru EU projekta „Mozaik 2“ financirano je 57 pomoćnika za 58 učenika za šk. godinu 2016./17. Iz Proračuna IŽ plaćeno je 633.121,05 kn i iz fondova EU 370.765,47 kn. U ovaj projekt bile s uključene samo OŠ i SŠ kojima je osnivač IŽ.</p> <p>Ukupno za 288 učenika financirano je 249 pomoćnika u nastavi i utrošeno 5.695.308,87 kn</p>	1.773.631,29

Operativni cilj 6: Poticati zapošljavanje osoba s invaliditetom u zaštitnim radionicama i na otvorenom tržištu rada

Odgovornost za provedbu	Osnovne značajke i rezultati	Sredstva iz Proračuna IŽ (u kn)
Upravni odjel za gospodarstvo Istarske županije	Praćeno je i sufinancirano poslovanje Zaštitne radionice Tekop Nova Pula koja zapošljava 29 radnika od čega 17 osoba s invaliditetom. U listopadu 2016. godine Tekop Nova preselio je u nove prostore na adresi Trg 1. istarske brigade 2, Pula, čime su stvoreni kvalitetni uvjeti za nastavak rada. Sredstva za uređenje prostora osigurana su odobrenim projektom putem natječaja Fonda za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje osoba s invaliditetom RH.	550.000,00

Operativni cilj 7: Uključiti osobe s invaliditetom u procese procjene potreba i odabir prioriteta područja zdravstvene i socijalne politike Istarske županije za razdoblje 2017.-2020. godine

Odgovornost za provedbu	Osnovne značajke i rezultati	Sredstva iz Proračuna IŽ (u kn)
Upravni odjel za zdravstvo i socijalnu skrb	Tijekom godine u suradnji s predstavnicima udruga, u direktnom kontaktu ili kroz dostavljena izvješća/materijale prikupljane su informacije o problemima i potrebama osoba s invaliditetom na području Istarske županije. Razvoj usluga u zajednici, posebno usluge boravka i pomoći u kući osiguravaju najvećim dijelom udruge. Iako se udruge licenciraju za pružanje socijalnih usluga na nacionalnoj razini nije riješeno financiranje usluga kao ni kriteriji za odobravanje prava korisniku. Usluge se financiraju „projektno“ godišnje ili trogodišnje te se ne može osigurati njihova održivost. U 2017. godini planirano je u suradnji s jedinicama lokalne samouprave i pružateljima usluga, a nadamo se i nadležnim ministarstvom, unaprijediti proces financiranja socijalnih usluga boravka i pomoći u kući na lokalnoj i regionalnoj razini.	-

Ukupno planirana i utrošena financijska sredstva za prioriteta područje

Izvori financiranja	planirana financijska sredstva (kn)	utrošena financijska sredstva (kn)
IŽ – Upravni odjel za zdravstvo i socijalnu skrb	1.600.000,00	1.605.759,50
IŽ – Upravni odjel za održivi razvoj	126.000,00	126.000,00
IŽ – Upravni odjel za gospodarstvo	550.000,00	550.000,00
IŽ – Upravni odjel za obrazovanje, sport i tehničku kulturu (za pomoćnike u nastavi)	1.002.693,22	1.773.631,29
IŽ – JLS (za pomoćnike u nastavi)	1.036.296,11	1.550.912,11
EU – (za pomoćnike u nastavi)	2.000.000,00	2.370.765,47
Ukupno:	6.314.989,33	7.977.068,37

Zbog hitne potrebe za sanacijom terasa u Domu za odrasle osobe „Sveta Nedjelja“, Izmjenama i dopunama Proračuna Istarske županije osigurana su dodatna sredstva i izvršena je realokacija planiranih rashoda na način da su neutrošena sredstva za usluge promidžbe i za osnivanje centra za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje osoba s invaliditetom usmjerena na navedenu sanaciju. Sukladno potrebama, osigurana su veća sredstva od planiranih za pomoćnike u nastavi (Zavod za zapošljavanje nije sudjelovao u financiranju pomoćnika u nastavi).

Odgovorne osobe za prioriteta područje: *Davorika Maras-Tkačuk i Sonja Grozić-Živolić*

prioritetno područje: RAK DEBELOG I ZAVRŠNOG CRIJEVA – KOLOREKTALNI KARCINOM (KRK)

Sukladno uočenom PROBLEMU:

Iako dobiju osobni poziv za sudjelovanje, 81% pozvanih osoba u dobi 50-74 g. u Istarskoj županiji ne odazove se na preventivni pregled za rano otkrivanje KRK-a, što ima za posljedicu kasno otkrivanje raka te manji uspjeh u liječenju, lošiju kvalitetu života i veću smrtnost od KRK-a

U ovom prioritetnom području postavljen je STRATEŠKI CILJ:

povećati odaziv pozvanih osoba u dobi 50-74 g. u Istarskoj županiji na preventivni pregled za rano otkrivanje KRK-a s 19% na 35% do 2016.g.

Osnovne SMJERNICE DJELOVANJA:

1. edukacija i osvješćivanje populacije o ranom otkrivanju KRK-a uz naglašavanje individualne odgovornosti za zdravlje (odaziv na preventivni program)
2. jačanje uloge LOM-a i patronaže u poticanju osoba na odaziv
3. stvaranje preduvjeta u OB Pula (prostor, kadrovi, oprema) za prihvrat većeg broja osoba na kolonoskopiju (sukladno povećanju odaziva)
4. podrška oboljelima

Tijekom 2016. godine realizirane su aktivnosti iz OPERATIVNOG PLANA AKTIVNOSTI – realizacija aktivnosti prikazana je po smjernicama djelovanja, uz kratki opis i iznos odobrenih/isplaćenih financijskih sredstava iz Proračuna Istarske županije.

SMJERNICA 1: edukacija i osvješćivanje populacije o ranom otkrivanju KRK-a uz naglašavanje individualne odgovornosti za zdravlje (odaziv na preventivni program)

- Obilježavanje značajnih datuma

1.1. Obilježavanje Dana u plavom i ožujka – Europskog mjeseca svjesnosti o kolorektalnom raku

Kao jednu od aktivnosti u Istarskoj županiji 2013.g. pokrenuli smo i jedini u Hrvatskoj kontinuirano svake godine obilježavamo ožujak - europski mjeseca svjesnosti o kolorektalnom raku odnosno organiziramo Dan u plavom (plava boja i plava vrpca simbol borbe protiv ovog sijela raka), kroz razne promotivne aktivnosti.

Obilježavanje je ove godine organizirano u:

- Puli – u organizaciji Lige protiv raka Pula, Zavoda za javno zdravstvo Istarske županije i Medicinske škole Pula – na pulskoj tržnici podjela edukativnih materijala, plavih cvjetova i plavih srca s porukom,
- Labinu – u organizaciji Lige protiv raka Labin – na labinskoj tržnici podjela plavih cvjetova i informativnih brošura i letaka,
- Pazin – u organizaciji Gradskog društva Crvenog križa Pazin – podjela edukativnih materijala na Trgu, predavanje
- Poreč – u organizaciji Grada Poreča i Gradskog društva Crvenog križa – predavanje,
- Buzetu - Liga protiv raka Buzet i Srednja škola Buzet na Fontani dijelili su edukativne letke

U svim gradovima dijeljeni su edukativni materijali s brojem besplatnog telefona Zavoda za javno zdravstvo IŽ na kojeg se zainteresirani za testiranje mogu javiti i prigodni edukativni materijali Lige protiv raka Pula.

Krajem ožujka 2016.g. u sklopu Europskog mjeseca svjesnosti o kolorektalnom raku u Glasu Istre objavljen je, u suradnji sa ZZJŽ, tekst o raku debelog crijeva i ranom otkrivanju.

1.2. Obilježavanje Dana plavih irisa

U Puli je na glavnoj tržnici 20. svibnja obilježen Dan plavih irisa. Članovi Lige protiv raka i Stoma kluba Pula u suradnji sa Zavodom za javno zdravstvo IŽ i Medicinskom školom Pula dijelili su letke s informacijama o raku debelog crijeva. S obzirom da su na našem području irisi već ocvali, prolaznicima su dijeljeni cvjetovi irisa izrađeni od salveta koje su u raznim nijansama plave boje izradili volonteri Lige protiv raka Pula.

- Edukacija građanstva

1.3. Društvo Crvenog križa Istarske županije – predavanja u lokalnim zajednicama

Uz pomoć prezentacije ZZJZIŽ (osvježena novim podacima) u 2016. godini edukacije građana o kolorektalnom raku je provelo 5 gradskih društava Crvenog križa: Pazin (1 edukacija – Dnevni boravak za starije, još 1 organizirana ali nije bilo odaziva građana); Poreč (1 edukacija u Dječjem vrtiću Radost); Buzet (1 edukacija); Pula (1 edukacija) i Labin (3 edukacije u Holcimu – 122 sudionika). Predavanja su održale dodatno educirane liječnice i medicinske sestre. U 7 edukacija ukupno je bilo 193 sudionika. Najbolji odaziv na edukaciju postiže se u tvrtkama i organizacijama čije osvještene odgovorne osobe edukaciju organiziraju za svoje članove/ zaposlenike.

- Provedba programa ranog otkrivanja

1.4. Zavod za javno zdravstvo Istarske županije – koordinacija i evaluacija (provedba) Nacionalnog programa ranog otkrivanja raka debelog crijeva

U 2016. godini dovršen je drugi ciklus pozivanja i u travnju je počeo treći ciklus u kojem su na uključivanje u program pozvane osobe 8 godišta: 1941-1944. i 1962.-1965 (22.616 osoba). Na adrese 5.802 osoba koje su se odazvale u drugom ili trećem ciklusu u program poslano su kuverte s kartončićima za nanošenje uzoraka stolice, materijalima za uzimanje i slanje uzoraka. Testirani su uzorci stolice na okultno krvarenje kod 5.245 osoba iz oba ciklusa. Termin za kolonoskopiju ponudili smo pozitivnima (ukupno 217 osoba) uz prethodni dogovor s njihovim obiteljskim liječnicima (sve osobe kod kojih je bilo moguće učiniti kolonoskopiju u ambulantnim uvjetima). Osobe s pozitivnim rezultatom testa na okultno krvarenje pozvane su na kolonoskopiju – telefonom (osobe s prebivalištem na Puljštini i osobnim kontaktom u prostorima ZZJZIŽ) i pismeno. Dostavljaju se pismo poziva, kupovnice za kolonoskopiju i sredstvo za čišćenje, informirani pristanak. Koordinirana je provedba Programa s OB Pulom, obiteljskim liječnicima i HZJZ-om. Evidentirani su patološki nalazi nađeni na kolonoskopiji. Na besplatnom telefonu i u osobnom kontaktu sa zdravstvenim radnicima ZZJZIŽ zainteresirani su tražili informacije o uključivanju u program i o pripremi za kolonoskopiju.

U drugom ciklusu pozivanja od listopada 2013.g. do ožujka 2016.g. sveukupno je poslano 75.461 poziva na uključivanje u program, a kod 12.607 osoba navedenih godišta obavljeno je testiranje (16,7%). Stolica je bila pozitivna na krv kod 5,7% testiranih navedenih godišta. U drugom ciklusu od 714 pozitivnih osoba 627 osoba je kolonoskopiju obavilo (odaziv 87,8%). Kod 563 kolonoskopiranih osoba potvrđen je patološki nalaz (89,8%), dok je kod 64 osoba nalaz bio uredan. Kod 29 osoba kolonoskopijom je pronađen karcinom debelog crijeva, kod 224 osobe polipi (njihovim odstranjivanjem spriječen je razvoj raka), kod 201 hemeroidi, kod 84 divertikli i 27 ostalo.

IZ PRORAČUNA ISTARSKE ŽUPANIJE odobreno: 40.000,00 kuna

SMJERNICA 2: jačanje uloge LOM-a i patronaže u poticanju osoba na odaziv

Iako su u 2015.g. stvoreni informacijski preduvjeti za snažnije uključivanje obiteljskih liječnika i patronažnih sestara u motiviranje vlastitih pacijenata na odaziv u program (HZZO pokrenuo web aplikaciju za nacionalne preventivne programe (probira raka) i informatičko povezivanje svih provoditelja nacionalnog programa ranog otkrivanja raka debelog i završnog crijeva kao i liječnika obiteljske medicine i patronažnih sestara koji su dobili uvid u status (pozvani, odaziv / neodaziv i sl.) svojih osoba u skrbi u program ranog otkrivanja), i u 2016.godini liječnice ZZJŽ su u predavanjima za liječnike isticale važnost ovog prioriteta u Istarskoj županiji:

- U sklopu skupa „Gastroenterologija u obiteljskoj medicini“ u Medulinu 2.travnja 2016.g. održano je predavanje Rezultati Nacionalnog programa probira za kolorektalni karcinom, u kojem su prezentirane i aktivnosti u ovom županijskom prioritetu;
- U Puli je u svibnju održan simpozij „Uloga liječnika obiteljske medicine u nacionalnim programima ranog otkrivanja raka“ na kojem je prezentiran rad u nacionalnom programu i rad na županijskom prioritetu.

SMJERNICA 3: stvaranje preduvjeta u OB Pula (prostor, kadrovi, oprema) za prihvata većeg broja osoba na kolonoskopiju (sukladno planiranom povećanju odaziva)

Iz decentraliziranih sredstava u 2016.g. za OB Pula nabavljena su tri videokolonoskopa i 3 videogastroskopa, a iz županijskih sredstava (73.000,00) nabavljen je software za prihvata slike prilikom endoskopskih pretraga.

SMJERNICA 4: Podrška oboljelima

Stoma klub Lige protiv raka Pula jedini je vaninstitucionalni oblik pomoći oboljelima od raka debelog i završnog crijeva na području Istarske županije. Okuplja osobe oba spola iz cijele Istarske županije oboljele od raka debelog crijeva kojima je ugrađena stoma (kolostoma tj. mjesto gdje je debelo crijevo izvedeno na površinu trbušne šupljine). Osobe sa stomom – educirani predsjednik i zamjenik Kluba koristeći vlastito iskustvo bolesti provodili su u OB Pula individualne razgovore i savjetovanja za novooperirane bolesnike (njih 15) i njihove obitelji te ih informirali o djelovanju Kluba i što mogu dobiti uključivanjem u rad Kluba, dijelili informativni letci u uskoj suradnji sa zdravstvenim radnicima odjela abdominalne kirurgije. Oboljeli pacijenti kojima je ugrađena stoma susreću se s nizom pitanja i praktičnih problema vezanih za korištenje stoma vrećica: Kako radi stoma – koliko često se prazni i što je sadržaj? Hoće li stoma biti uočljiva ispod odjeće? Kako izgledaju vrećice, kako i kada ih mijenjati? Hoće li vrećica propuštati? Gdje mogu nabaviti pomagala i koja im je cijena? Da li moram mijenjati prehranu? Da li se s vrećicom mogu vratiti na posao? Da li ću moći izlaziti s prijateljima, ići ljeti na more? Kako će to utjecati na moj seksualni život? Savjetovanja su pružali i kroz redoviti rad savjetovališta (jednom tjedno) u prostorima Lige, kroz emocionalnu i praktičnu podršku i pomoć pomagala se oboljelima da lakše prebrode nastalu situaciju, da osjete da postoji način i osobe od kojih mogu dobiti potrebnu pomoć. U prostoru Lige mogli su isprobati i naučiti osobno (a ponekad i njihove supruge) kako postavljati i mijenjati vrećice, odabrati one koje najviše odgovaraju njihovom statusu, dobili su savjete kako održavati higijenu stome, te ukoliko su naknadno imali problema uz pomoć voditelja Kluba omogućeno im je njihovo brže i efikasnije rješavanje. Također su dobivali važne informacije iz područja o pravima pacijenata (prava iz HZZO-a i invalidnost, financijske olakšice, liječenje, nabavka pomagala i sl.) i načinima kako ih mogu ostvariti u suradnji s Društvom invalida rada Istre. U savjetovalištu je tjedno dolazilo u prosjeku 1 - 3 korisnika, ukupno 40 korisnika. Ostvarene su i kućne posjete bolesnicima koji nisu u mogućnosti dolaziti u Klub (Labin, Pinežići, Krmed, Vrsar, Medulin, Poreč, Rovinj, Umag), a potrebna im je pomoć i podrška neposredno nakon operacije i kasnije po potrebi. Donose se na uvid pomagala koja oni uz stručnu pomoć i u

kućnim uvjetima mogu na miru isprobati i spoznati što najbolje zadovoljava njihove potrebe. Na kućne posjete se nastavljaju telefonski kontakti kojim se pruža daljnja pomoć i podrška. Psihološka i emocionalna podrška pružana je oboljelima i članovima njihove obitelji od strane psihologa, u prostorima Kluba (slabiji odaziv) ali najčešće u psihološkom savjetovaštu koje djeluje u prostorima Opće bolnice Pula (tijekom boravka u dnevnoj bolnici i na kemoterapiji). Poticalo se na razgovore, iznošenje osjećaja, ukazivalo na važnost dobre i iskrene komunikacije, poticalo na uključivanje u društvene aktivnosti, okupljalo i povezivalo nove i stare članove. Ovim rehabilitacijskim programom Klub pridonosi bržem oporavku i resocijalizaciji onkoloških bolesnika. Sudjeluju aktivno u podizanju svijesti građana u javnozdravstvenim akcijama.

IZ PRORAČUNA ISTARKE ŽUPANIJE odobreno je i isplaćeno: 18.000,00 kuna

Specifični operativni ciljevi za 2016. godinu

- 1) Održavanje završne partnerske konferencije
- 2) Procjena održivosti i institucionalizacije promjena
- 3) Izvješće prioriteta (2013.-2016.)

Tijekom 2016. godine specifični operativni ciljevi su dijelom realizirani, a dijelom modificirani.

SOC 1) Umjesto završne partnerske konferencije provedena je SWOT analiza zajedno s partnerima, prema dogovoru kao i u ostalim prioritetima.

SWOT ANALIZA - RAK DEBELOG I ZAVRŠNOG CRIJEVA U ISTARSKOJ ŽUPANIJI ZA RAZDOBLJE 2012. – 2016. (sažetak)

SNAGE	SLABOSTI
<ol style="list-style-type: none"> 1. Dobra suradnja ZJZIŽ, Lige Pula i OB Pula te podrška IŽ i nekih JLS-a u provedbi raznovrsnih aktivnosti (javne manifestacije, predavanja, edukativni materijali) osvještavanja javnosti i edukacija zdravstvenih radnika (patronaža, liječnici i sestre u PZZ) u cilju podizanja odaziva u program ranog otkrivanja 2. Redovitost i kontinuitet te nadstandard u provedbi nacionalnog programa ranog otkrivanja u ZJZIŽ 3. Aktivni rad Lige protiv raka Pula i Stoma kluba Pula na preventivi i podršci oboljelima te umrežavanje Liga (Pula, Labin, Buzet) i drugih sličnih udruga 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Nedovoljan odaziv u nacionalni program ranog otkrivanja unatoč poduzetim aktivnostima te spoznaja o nedostatku znanja / stručnjaka u socijalnom marketingu (marketinški koncepti i tehnike promoviranja socijalne promjene i olakšavanja usvajanja željene promjene ponašanja) 2. Nedovoljan angažman patronaže i LOM-ova te IDZ-a na poticanju vlastitih pacijenata na odaziv, ali i nedostatak mehanizama nadzora IŽ nad ugovorom o koncesiji LOM (provedba nacionalnih i županijskih programa) 3. Nedovoljno adekvatnog prostora za rad na nacionalnom programu u ZJZIŽ
PRILIKE	PRIJETNJE / PREPREKE
<ol style="list-style-type: none"> 1. Provodi se nacionalni program ranog otkrivanja (osigurani minimalni resursi i upravljanje – MZ, HZZO, HZJZ): HZJZ osigurava promotivne materijale (ZJZIŽ distribuira po terenu), model debelog crijeva i organizira edukacije za zdravstvene radnike, dok HZZO osigurava informatičku povezanost svih 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Nedovoljno definirana prava i obveze provoditelja i sudionika nacionalnog programa ranog otkrivanja: nedovoljna potpora ZJZ od strane HZZO-a i MZ (nedefinirane ovlasti /moć koordinatora, mali kadrovski normativi timova JZ te neadekvatno financiranje), nedostatak obveze LOM-ova na motiviranju vlastitih pacijenata na

provoditelja (uključeni i statusi pacijenata za LOM i patronažu), dodatno financiranje (DTP postupak) za LOM i patronažu za motiviranje pacijenata na odaziv 2. Jačanje suradnje s područnim uredom HZZO-a u cilju poticanja LOM-ova na motiviranje vlastitih pacijenata 3. Početak provedbe EU twining projekta unaprjeđenja kvalitete provedbe nacionalnih programa (RH, Slovenija, Latvija)	odaziv uz nadzor HZZO-a nad provedbom, te financijskih mehanizama HZZO-a usmjerenih prema građanima u cilju povećanja odaziva, nebriga MZ da li u bolnicama postoji adekvatna oprema za provedbu nacionalnog programa (nesustavnost u znavljanju opreme- kolonoskopa) 2. Nedovoljna medijska kampanja na nacionalnom nivou za osvještavanje o veličini problema i važnosti odaziva te smanjivanje straha od raka i kolonoskopije 3. Teško prihvaćanje metode testiranja stolice (prezahljivo, nerazumljive upute) i strah od kolonoskopije
--	--

SOC 2) Održivost i institucionalizacija osigurana je kroz ustanove i udruge koje su do sada radile na ovom prioritetu, a iskazale su želju nastaviti s radom (ZZJZIŽ, OB Pula, Lige protiv raka, društva Crvenog križa). Na osnovi analize zaključeno je da je odaziv u program ranog otkrivanja i dalje nedovoljan (strateški cilj povećanja odaziva nije realiziran), te obzirom na vrijeme potrebno za razvoj svijesti kod građana i spremnost zajednice, potreban je nastavak već započetih, ali i drugih, sličnih aktivnosti. Rad na prioritetu ocijenjen je, stoga, nedovršenim te je u sklopu novog prioriteta Promocija zdravlja, prevencija i rano otkrivanje kroničnih nezaraznih bolesti ugrađen u Plan za zdravlje i socijalno blagostanje Istarske županije od 2017. do 2020. godine.

Ukupno planirana i utrošena financijska sredstva za prioritetno područje

Izvori financiranja	planirana financijska sredstva (kn)	utrošena financijska sredstva (kn)
IŽ – Upravni odjel za zdravstvo i socijalnu skrb	60.000,00	58.000,00

Manje utrošena sredstva u odnosu na planirana odnose se na odabir projekata i raspored sredstava po objavljenom javnom pozivu.

Odgovorne osobe za prioritetno područje: *Danijela Lazarić-Zec i Romanita Rojnić*

prioritetno područje: PREVENCIJA KARDIOVASKULARNIH BOLESTI

Od 2013. do 2016. godine glavni cilj u prioritetu *Prevenције kardiovaskularnih bolesti* bio je poboljšati usluge i aktivnosti vezane za primarnu, sekundarnu i tercijarnu prevenciju kardiovaskularnih bolesti u Istarskoj županiji i mnogo je toga uspješno realizirano, što je vidljivo iz ranijih izvješća po godišnjim operativnim planovima.

Specifični operativni ciljevi za 2016. godinu bili su vezani za prezentaciju postignutih rezultata u prioritetu na nacionalnoj razini u svrhu kasnijeg osiguravanja održivosti rada te na završetak projekta LOVE YOUR HEART.

Iako je Centar za prevenciju kardiovaskularnih bolesti u ranijim godinama predstavljen tadašnjem Ministru zdravlja Siniši Vargi za vrijeme njegove posjete Puli, tijekom 2016. godine, zbog učestalih promjena u Ministarstvu zdravstva i HZZO-u, prezentacija rada na prevenciji kardiovaskularnih bolesti u Istarskoj županiji na nacionalnoj je razini predstavljena je preko Društva nastavnika opće/obiteljske medicine te preko prezentacija Zavoda za javno zdravstvo IŽ u više navrata.

U Puli je 21. siječnja 2016. održana završna konferencija EU projekta LOVE YOUR HEART - prvog projekta takve vrste u Republici Hrvatskoj u zdravstvenom sektoru. U troipolgodišnjem trajanju projekta realizirane su brojne aktivnosti s višestrukim koristima za građane Istre. Projekt je sufinanciran u sklopu programa prekogranične suradnje IPA Adriatic. Od ukupno sedam partnera iz Hrvatske, Italije i Albanije, svi hrvatski partneri su bili iz Istre: Istarska županija, Istarski domovi zdravlja i Opća bolnica Pula. Ukupna vrijednost projekta je iznosila 1.360.470,00 eura, od kojih je 738.300 eura bilo namijenjeno za Istarsku županiju.

LOVE YOUR HEART: GLAVNI REZULTATI U ISTRI

- 1) Županijski centar za prevenciju kardiovaskularnih bolesti
 - * jedinstven u Hrvatskoj, dvije lokacije u Puli (Istarski domovi zdravlja i Opća bolnica Pula) + ispostave IDZ
 - * edukativni, savjetodavni, informativni, dijagnostički i rehabilitacijski karakter
- 2) Preuređenja i oprema za rad u Centrima za prevenciju kardiovaskularnih bolesti
- 3) Dodatno educirane i certificirane stručnjake za rad na prevenciji KVB
- 4) Edukativne materijale za profesionalce
- 5) Edukativne materijale za rizične građane i KV pacijente
- 6) Umrežavanje rada zdravstvenih i obrazovnih ustanova, civilnog sektora i lokalne samouprave na prevenciji KVB
- 7) Informacijski sustav (softver) LYH, jedinstven takve vrste
- 8) Pojačani skrining s ciljem otkivanja KV rizičnih građana po Istri te pružanja preventivnih usluga od strane obiteljskih liječnika
- 9) Grupna preventivna tjelovježba i kardiovaskularni rehabilitacijski program u Puli (viši fizioterapeut)
- 10) Radionice Voli svoje srce – po istarskih ispostavama koje vode patronažne sestre
- 11) Radionice zdravog mršavljenja – vode patronažne sestre, uz nadzor nutricioniste
- 12) Radionice/savjetovanja suočavanja sa stresom – za pacijente koje vode psiholozi iz ZZJŽIŽ
- 13) Kardiološke dijagnostičke pretrage za novo-otkrivene rizične pacijente mimo liste čekanja
- 14) Edukacija pacijenata na kardiološkom odjelu i u čekaonici
- 15) Savjetovanje od strane nutricionista (individualno i grupno)
- 16) Audiovizualni materijali (kratke emisije) za edukaciju građana – web stranica Zdrava Istra

LOVE YOUR HEART: RADNI PAKETI – AKTIVNOSTI I REZULTATI

U donjoj tablici brojevi skroz desno u plavoj boji „+ xx“ označavaju koliko je u projektu postignuto više od planiranog.

RADNI PAKET 1 * Upravljanje projektom * Koordinacija * Evaluacija	* zapošljavanja projektnih koordinatora i financijskih menadžera * organizacija i rad Upravnog odbora (4 međunarodna sastanka) * 96 kvartalna i 6 polugodišnja izvješća; 3 zahtjeva za izmjene u projektu
RADNI PAKET 2 * Komunikacija * Informiranje	* 13 priručnika na IT , 9 na HR, 2 u AL + 12 * logo i 3 web stranice + 2 * 167.000 klikova na webu (140 zemalja) + 117.000 * 4 promotivne table i 50 naljepnica za ordinacije * 13 manifestacije povodom Svjetskih dana + 10 * 27 školske kampanje u Albaniji + 2 * Preko 20.000 distribuiranih materijala * 14 radio programa + 2 * 2 međunarodna kongresa, 2 nacionalna susreta u Italiji i 2 u Istri * 220 stručnjaka na kongresima / susretima
RADNI PAKET 3 * Zajednički model prevencije KVB * Procjena resursa i vještina, lokalnih potreba	* umrežavanje * Model prevencije KVB i Model za klinički audit * PDTA model za zatajenje srca (Diagnostic and therapeutic care plan) * Rezultati BNP istraživanja * Profili stručnjaka uključenih u rad s KVB pacijentima * Edukativni materijali za građane (12 rizičnih čimbenika) * Model dobrovoljne profesionalne akreditacije
RADNI PAKET 4 * Edukacija i stručno osposobljavanje uz međunarodnu razmjenu iskustava	* 15 stručnih radionica + 9 * 373 educiranih zdravstvenih stručnjaka + 55 * Evaluiran certifikacijski sustav u Italiji i u Hrvatskoj * Educirano i certificirano 30 auditora i trenera u IT * 13 tečajeva za ne-zdravstvene radnike + 1 * Educirano 366 ne-medicinara + 166 * 4 tečaja za volontere (Hrvatska i Albanija) * Educirano 34 članova udruga + 14
RADNI PAKET 5 * Infrastruktura * Oprema * Software	HRVATSKA - Centar za prevenciju KVB * uređenje prostora 528.200,00 kn, oprema 1.045.000,00 kn * software oko 700.000,00 kn ALBANIJA - Centar za prevenciju KVB * uređenje prostora 25.225,00 € i oprema 7.030,00 €
RADNI PAKET 6 * Najmanje 15 mjeseci eksperimentalnog rada Centara u Istri i Tirani * Vođenje registra KVB pacijenata * Novozapošljavanje * Edukacija građana * Završna evaluacija	* 2 Centra rade, vode se registri u Istri i Albaniji * 8 novozaposlenih osoba * 1130 screeninga u Albaniji + 830 * 2625 screeninga u Istri (LOM) + 398 (OB) = 3023..... + 23 * specijalistički pregledi 1124 u Istri + 724 * 50 pregleda u Albaniji * 121 pacijenata na tercijarnoj prevenciji/klubovi (DM, pretilost) * 168 seminara u Albaniji + 8 * 108 radionica u Istri + 68 * Educirano preko 100 građana u Italiji, 2014 u Albaniji + 1814 * Educirano 426 građana u Istri + 26 * Educirano 4663 djece u AL (potpisi do 5000) * Porast % dg pregleda u OB (UZV 22% i ergometar 11%, holter EKG 31%, holter RR 306%) * Veliki pomak na listama čekanja u OB (7 mjeseci na 10 dana)

OSTALI PREVENTIVNI PROGRAMI		
Nositelji i naslov projekta	Osnovne značajke projekta i rezultati	Sredstva iz proračuna IŽ (u kn)
Zavod za javno zdravstvo Istarske županije: Promocija pravilne prehrane u osnovnim školama	<p>Program promocije pravilne prehrane u osnovnim školama u cilju unapređenja prehrane provodio se u Puli (već nekoliko godina tradicionalno se provodi, obavljeno je ukupno 26 predavanja uz podjelu letka za sve učenike petih razreda), potom u Rovinju (za školsko osoblje predavanja u tri osnovne škole i za svu djecu od petog do osmog razreda, ukupno 17 predavanja), Umag (predavanja za pete razrede, ukupno 5 predavanja), Raša (predavanja za osoblje, roditelje i učenike, ukupno oko 10 predavanja), Višnjan (predavanja za učenike od petog do osmog razreda, ukupno 12 predavanja), Labin (za učenike petih razreda, ukupno 5 predavanja), Poreč (predavanje za osoblje osnovne škole). U sklopu programa organiziraju se manifestacije i susreti: u Labinu „Zdravi zajutrak“ uz uključenje vrtića, osnovnih i srednjih škola, manifestacija u OŠ Šijana, zdrave školske marende uz uključenje osnovnih i srednjih škola. Tijekom cijele godine kontinuirano se provodi i medijska promocija programa.</p> <p>Program sufinanciran od JLS u ukupnom iznosu 166.356,00 kn</p>	---
Opća bolnica Pula: Unaprjeđenje kvalitete prehrane u Općoj bolnici	<p>U OBP u Službi za internu medicinu zaposlena je magistra nutricionizma. Program uključuje prevenciju kardiovaskularnih bolesti kroz grupnu edukaciju o rizičnim čimbenicima pacijenata na odjelu kardiologije, individualnu i grupnu edukaciju rizičnih pacijenata unutar Dnevne bolnice Službe za internu medicinu i izradu materijala o pravilnoj prehrani.</p> <p>Ostvareni ciljevi programa: grupna edukacija pacijenata mršavljenje/dijabetes (ukupno 151 pacijent - 24 trodnevne edukacije za mršavljenje i 12 jednodnevnih edukacija o dijabetičkoj prehrani). Grupna do-edukacija pacijenata (93 do-edukacije za pacijente u programu za mršavljenje; u jednoj do-edukaciji 7-15 pacijenata). Individualna edukacija i do-edukacija pacijenata u bolnici i u Centru za prevenciju KVB (187 savjetovanja). Supervizija programa Zdravo mršavljenje u Centru za KVB (ukupno 42 pacijenata). Izrada edukativnih letaka (ukupno 23 letka). Nastavak informatizacije bolničke kuhanje i usklađivanje za standardima. Provođenje međunarodnog projekta nutritionDay 2016.</p>	68.000,00
KRUPP: Rekreativno pješaćenje i vježbe u prirodi u cilju prevencije KVB	<p>Preventivni program zaštite zdravlja, prije svega prevencije KVB putem pješaćenja, vježbi u prirodi, edukacijom, medijskom promocijom, predavanjima. Osigurani su uvjeti i organizirana su kontinuirana pješaćenja u prirodi na različitim stazama u okolici Pule – tri puta tjedno za 152 člana Kluba. Nedjeljom prosječno pješaći oko 70 članova. Tijekom 2016. uz pješaćenja je organizirana i obuka nordijskog hodanja i vježbi sa štapovima, te je vršena promocija pješaćenja putem promotivnih knjižica, medija i web stranice.</p> <p>Osim u Puli, organizirana su pješaćenja u Labinu, Rapcu, Rovinju, Poreču, Butonigi, Balama, Premanturi, Banjolama, Medulinu i na Brijunima. Članovi kluba sudjelovali su u brojnim humanitarnim akcijama i surađivali sa ZZJŽ i drugim udrugama.</p>	20.000,00
Medicinska škola Pula: Pokretom do zdravlja	<p>U preventivni program promocije zdravog načina života, redovite tjelesne aktivnosti i sprječavanja pretilosti kod djece uključeno je 253 korisnika iz 3 osnovne škole (Veli Vrh, Šijana i Centar). Sa svakim razrednim odjelom je odrađeno 20 nastavnih sati sa slijedećim sadržajima i aktivnostima: fizioterapijska i kardiološka procjena, vježbe za prevenciju KVB, vježbe za razvoj motoričkih sposobnosti, korektivna gimnastika te animacijske igre.</p> <p>Učenici Medicinske škole (132) koji su sudjelovali u projektu educirani su kroz</p>	30.000,00

	<p>dotatnu nastavu (35 sati) i na kraju projekta su sudjelovali u sportskim animacijskim igrama</p> <p>Financirano putem Upravnog odjela za obrazovanje, sport i tehničku kulturu u visini od 30.000,00 kn</p>	
<p>Fond Zdravi grad Poreč: Promjena ponašanja kod osoba s prekomjernom tjelesnom težinom, pretilošću i poremećajima prehrane</p>	<p>Individualno i grupno savjetovanje osoba s prekomjernom tjelesnom težinom (djeca s roditeljima, odrasle osobe, starije osobe).</p> <p>Tijekom 2016. godine provedeno je 26 susreta obiteljskog savjetovanja za 6 obitelji (ukupno 12 osoba) s djecom koja imaju prekomjernu tjelesnu težinu. Tim Zdravog grada aktivno je surađivao s Osnovnom školom Poreč i Zavodom za javno zdravstvo Istarske županije na programu unapređenja prehrane u OŠ Poreč, psihologinje Zdravog grada Poreč su održale 11 radionica za djecu petog i šestog razreda te 11 predavanja za roditelje istih razreda. Provedeno je 58 susreta individualnog savjetovanja za 7 odraslih pretilih osoba te je održano 90 grupnih susreta za 64 korisnika.</p> <p>Uz to, tijekom 2016. održano je 12 tinskih sastanaka i 95 sati tjelesne aktivnosti za članove grupa.</p>	22.000,00
<p>Udruga za promicanje i očuvanje zdravlja PROCVAT ZDRAVLJA: Kuhanjem do zdravog srca</p>	<p>Radionice teoretske i praktične edukacije polaznika programa o važnosti pravilne prehrane za snižavanje kolesterola i triglicerida u krvi.</p> <p>Tijekom 2016. godine održana su 3 ciklusa radionica po 3 susreta za 58 polaznika – rizičnih građana i pacijenata poslanih na radionice iz Centra za prevenciju KVB iz IDZ-a i OB Pula. Polaznici su praktično radili na 18 različitih recepata vođeni profesionalnom kuharicom i volonterkama.</p> <p>Pripremljen je i priručnik – kuharica sa 65 recepata nutricionistički analiziranih i obrađenih za sve polaznike i stručne suradnike.</p>	30.000,00

Ukupno planirana i utrošena financijska sredstva za prioritetno područje

Izvori financiranja	planirana financijska sredstva (kn)	utrošena financijska sredstva (kn)
IŽ – Upravni odjel za zdravstvo i socijalnu skrb	156.000,00	140.000,00
IŽ – Upravni odjel za obrazovanje, s. i t.kult.	30.000,00	30.000,00
Proračuni gradova i općina	344.500,00	166.356,00
EU fond	1.155.700,00	102.668,22
UKUPNO	1.686.200,00	439.024,22

Iako su realizirane sve planirane aktivnosti na projektu LYH i poslana sva izvješća u Upravljačko tijelo; EU nije izvršila refundaciju prijavljenih troškova za Istarsku županiju i ostale partnere. Do kraja godine proces refundacija i prijenosa refundiranih sredstava nije završen te se isto planira u 2017. godini.

Odgovorne osobe za prioritetno područje: *Roberta Katačić i Olga Dabović Rac*

prioritetno područje: PALIJATIVNA SKRB

Od 2013. do 2016. godine glavni cilj u prioritetu *Palijativne skrbi* bio je organizirati, razviti i institucionalizirati cjelovitu palijativnu skrb u Istarskoj županiji uz multidisciplinarni pristup i međusektorsku suradnju, što je ostvareno uspješno i zadovoljavajuće već u ranijim godinama.

Specifični operativni ciljevi za 2016. godinu bili su vezani za zaokruživanje postavljenih zadataka i odnosili su se na ugovaranje palijativnih koordinatora, MPT i palijativnih postelja sukladno novoj Mreži javne zdravstvene službe i održavanje završne konferencije o palijativnoj skrbi.

Radi promjena u Ministarstvu zdravstva i HZZO-a tijekom 2016. godine, koordinatori, MPT i postelje nisu ugovorene, ali su izvršene pripremne radnje za ugovaranje poput dolaska Povjerenstva za procjenu opreme i prostora u IDZ koje je donijelo pozitivna procjena stečenog stanja kao preduvjet ugovaranja.

Od 14. do 16. listopada 2016. godine održana je 2. konferencija o palijativnoj skrbi s međunarodnim sudjelovanjem pod nazivom *Suradnjom do kvalitete u palijativnoj skrbi* u hotelu Park Plaza Histria u Puli. Organizatori su bili Istarski domovi zdravlja (IDZ), Hrvatsko društvo za palijativnu medicinu, Liga protiv raka Pula, a pokrovitelji Ministarstvo zdravstva, Ministarstvo socijalne skrbi, Istarska županija i Grad Pula.

Na konferenciji je sudjelovalo 350 sudionika i to je već drugu godinu za redom najveći skup palijativne skrbi (PS) u Hrvatskoj. Pozvani su bili predavači iz Austrije, Engleske, Slovenije i Italije kao i predstavnici iz Hrvatske. Prikazane su razne palijativne inicijative i načini rada PS u Hrvatskoj u domeni zdravstvene, psihološke, duhovne, socijalne i volonterske PS. Također je predstavljen „Istarski model“ rada palijativne skrbi koji je rezultat sinergijskog djelovanja Županije i IDZ-a i dobro poznat u ostalim županijama Hrvatske.

PROGRAMI I PROJEKTI		
Nositelji i naslov projekta	Osnovne značajke projekta i rezultati	Sredstva iz proračuna IŽ (u kn)
Istarski domovi zdravlja: Djelatnost za palijativnu skrb Istarskih domova zdravlja	Rad Djelatnosti za palijativnu skrb Istarskih domova zdravlja je djelomično financirana od strane HZZO-a. Ovim projektom Istarska županija sufinancira dio aktivnosti i koordinacije rada Centra za palijativnu skrb Istarske županije, kao i rad Specijalističko-konzilijarnog mobilnog palijativnog tima (uključujući i socijalne radnike) iznad standarda, ugovorenim iznosom od 470.000,00 kn plus rebalansom osiguranim dodatnim 20.000,00 kn. Tijekom 2016. godine održano je 12 koordinativnih sastanka i 10 grupnih susreta za psihološku podršku. Pacijentima je pruženo 11.388 koordinativnih usluga, odrađeno je 1.818 kućnih posjeta, 5.271 medicinskih intervencija, 214 psihoterapeutskih intervencija, 2.839 telefonskih konzultacija pacijentima i 1.037 konzultacija zdravstvenim djelatnicima PZZ, 187 konzultacija u stacionarima IDZ i 22 u savjetovalištu u Poreču. IDZ je također organizirao drugu međunarodnu konferenciju o palijativnoj skrbi pod nazivom „Suradnjom do kvalitete u palijativnoj skrbi“. Grad Pula sufinancirao je Konferenciju s iznosom od 5.000,00 kn	490.000,00

	IDZ su tijekom 2016. godine ugovorili organizaciju posudionicu pomagala u Puli, opremanje, uređenje prostora i nabavku kreveta za skrb bolesnika u poslovnom prostoru koji je u Zagrebačkoj ulici Grad Pula dodijelio IDZ-u na uporabu u listopadu 2016. IDZ su nabavili 16 bolničkih kreveta i odradili dio uređenja prostora posudionice. 100.000,00 kuna je osigurano od strane IŽ (pod općenito).	
Dom za starije i nemoćne osobe Poreč: Hospicij – kućna skrb	Pružanje socijalnih, psiholoških i zdravstvenih palijativnih usluga pacijentima i njihovim obiteljima u Poreču i okolici. Radi se o vaninstitucionalnoj pomoći koju pružaju liječnici, sociolozi, socijalni radnici, psiholozi i više medicinske sestre, uz administrativnu podršku Doma. Tijekom 2016. godine pružene su socijalne, psihološke i zdravstvene usluge za stotinjak korisnika (socijalne usluge 9 korisnika i obitelji, zdravstvena njega u kući 15-tak pacijenta mjesečno, fizikalna terapija u kući sa pregledom liječnika specijalista fizikalne medicine 22 bolesnika). Kroz posudionicu ortopedskih pomagala usluženo je 219 korisnika.	40.000,00 kn
Medicinska škola Pula: Volontiranje u palijativnoj skrbi	Glavni cilj projekta je podizanje kvalitete života osoba koje se nalaze u sustavu palijativne skrbi kroz mrežu volontera srednje medicinske škole. Odrađene aktivnosti: edukacija učenika iz dva treća razreda i njihovih nastavnika o palijativnoj skrbi te njihovo volontiranje na onkološkom odjelu OB Pula ili u Domu za stare i nemoćne „A. Štiglic“; pripremanje prezentacije i filma od strane učenika Medicinske škole koji su poslije prikazani u dvije osnovne i dvije srednje škole; teoretska edukacija učenika četvrtih razreda; posjeta učenika hospiciju u Rijeci i Avianu, promotivne aktivnosti.	26.000,00 kn
Upravni odjel za zdravstvo i socijalnu skrb IŽ	Upravni odjel je ugovorio uslugu stručne koordinacije (19.500,00 kn) aktivnosti prioriteta palijativne skrbi u Istarskoj županiji sa dr. Julijanom Franinović Marković koja je obuhvaćala stručnu prezentaciju projekta (objavljena tri stručna članka u Medixu, tri TV nastupa) i suradnju sa stručnim društvima (Hrvatsko društvo palijativne medicine Hrvatskog liječničkog zbora, European association of palliative care, Povjerenstvo za palijativnu skrb Ministarstva zdravstva, Caritas, druge nacionalne i regionalne organizacije palijativne skrbi ...). Osim toga, koordiniran je razvoj projekta osnivanja hospicija u Istarskoj županiji (OB Pula je donijela Odluku o osnivanju prava građenja u korist Caritasa Porečko-pulske biskupije, a Skupština IŽ je dala suglasnost na tu Odluku, prihvaćen je idejni projekt za gradnju hospicija i izrađen geodetski elaborat), koordinirana je edukacija članova mobilnog palijativnog tima i drugih pružatelja usluga palijativne skrbi (edukacija socijalnih/zdravstvenih djelatnika i volontera Doma za starije osobe Buzet, tečaj za III i IV razrede Medicinske škole Pula). Troškovi reprezentacije za partnere iznosili su 4.704,00 kn.	24.204,00 kn
Liga protiv raka Pula: Psihosocijalna pomoć i podrška onkološkim bolesnicima i njihovim obiteljima	U sklopu projekta unapređenja mentalnog zdravlja bolesnika oboljelih od malignih bolesti i njihovih obitelji vršena su grupna psihoterapija, savjetovanja i edukacije za 10 korisnika. Pruženo je i 248 usluga psihološkog savjetništva za onkološke bolesnike i članove obitelji u dnevnoj bolnici Opće bolnice Pula. Na odjelu torako-vaskularne kirurgije razgovaralo se sa 18 novo operiranih bolesnika od raka dojke. Koordiniran je rad volontera u Puli, Labinu i Poreču, a održana su četiri sastanka na kojima su prisustvovali i volonteri iz Raše. Organizirana su dva bazična tečaja za nove volontere i to: jedan u Poreču za 28 polaznika, a jedan u Puli na koji su bili uključeni učenici Medicinske škole Pula – njih 26. Ukupan broj korisnika projekta je bio 372 direktnih i 500 indirektnih	78.800,00

	korisnika.	
Dom za starije osobe Buzet: Mi smo uz vas	Glavni cilj projekta bio je poboljšati kvalitetu života bolesnika i obitelji u palijativnoj skrbi na području Buzeta putem edukacija svih dionika (informiranje stanovništva u riziku, edukacija djelatnika institucije i izvaninstitucije, edukacija obitelji, unapređenje mentalnog zdravlja oboljelog te pružanje psihološke podrške oboljelima i njihovim obiteljima). U Domu za starije održana su brojna predavanja i radionice vanjskih stručnih suradnika, uglavnom članova županijskog Palijativnog tima. Psihološka podrška oboljelima i njihovim obiteljima pružena je kroz radionice vanjske stručne suradnice i posjetima volontera. Oboljele i članove obitelji vanjski stručni suradnici educirali su kako provoditi individualne vježbe i vježbe disanja. Radi boljeg i neposrednog stjecanja uvida u rad s palijativnim bolesnikom djelatnici Doma posjetili su Hospicij „Marija K. Kozulić“ u Rijeci. Ukupan broj direktno uključenih korisnika je 65 indirektnih 30.	45.000,00

Ukupno planirana i utrošena financijska sredstva za prioritetno područje

Izvori financiranja	planirana financijska sredstva (kn)	utrošena financijska sredstva (kn)
IŽ – Upravni odjel za zdravstvo i socijalnu skrb	658.850,00	678.004,00
IŽ – Upravni odjel za obrazovanje, s. i t.kult.	26.000,00	26.000,00
Grad Pula	0,00	5.000,00
UKUPNO	684.850,00	709.004,00

Izmjenama i dopunama Proračuna IŽ povećana su sredstva za rad Djelatnosti za palijativnu skrb (IDZ) za iznos od 20.000,00 kn.

Odgovorna osoba za prioritetno područje: *Roberta Katačić*

prioritetno područje: ZAŠTITA ZRAKA

Ekološki prioritet „Zaštita zraka“ koji je ušao u prioritete Plana za zdravlje za plansko razdoblje 2014.-2016. temelji na kontinuiranim aktivnostima kojima se postiže realizacija strateškog cilja koji glasi:

„Uspostaviti i održavati I. kategorije kvalitete zraka na području Istarska županije te javnosti davati kvalitetne, pravodobne, razumljive i lako dostupne informacije o kvaliteti zraka na području županije, a sve u cilju postizanje kvalitetnog informiranja javnosti i pridobivanje povjerenja u rezultate mjerenja kvalitete zraka, struku i institucije koje su nadležne za praćenje kvalitete zraka na nacionalnom, regionalnom (područnom) i lokalnom nivou“.

U cilju realizacije strateškog cilja definirana su dva operativna cilja:

1. Administrativne mjere i program praćenja kvalitete zraka na području IŽ – zadaci i aktivnosti koje se provode na području Istarske županije, a koji proizlaze iz provedbe odredbi Zakona o zaštiti zraka i podzakonskih provedbenih akata;
2. Unapređenje sustava informiranja javnosti – zadaci i aktivnosti koji će definirati alate da se rezultati administrativnih mjera kvalitetnije i transparentnije prenesu široj javnosti i time postepeno vrati povjerenje u institucije koje provode aktivnosti glede zaštite i unapređenja kakvoće zraka na području Istarske županije.

Aktivnosti u prioritetnom području „Zaštita zraka“ tijekom 2016. godine realizirane su u skladu s Operativnim planom za 2016. godinu.

Operativni cilj br. 1:

Administrativne mjere i program praćenja kakvoće zraka na području IŽ

AKTIVNOST	ODGOVORNI IZVRŠITELJ	IZVRŠENJE PLANA	UTROŠENA FIN. SREDSTVA IZ PRORAČUNA IŽ (kn)
Praćenje kakvoće zraka	- Zavod za javno zdravstvo IŽ, Služba zdravstvene ekologije	Zavod za javno zdravstvo IŽ (u daljnjem tekstu: Zavod) je, sukladno Ugovoru s IŽ, i tijekom 2016. godine provodio program praćenja kvalitete zraka na području Istarske županije. Sukladno odredbi točke 4. Ugovora, Zavod će godišnje izvješće dostaviti županiji do kraja ožujka 2017. godine. Obzirom da tijekom provedbe Programa praćenja kvalitete zraka, kod obrade pojedinačnih uzoraka nisu identificirane povećane koncentracije onečišćujućih tvari, za očekivati je da će se kvaliteta zraka na području IŽ kretati u okvirima kvalitete iz 2015. godine a to znači: <u>„I. kategorija zraka, odnosno čist neznatno onečišćen zrak na svim područjima koja su zastupljena mjernim postajama osim na području zastupljenom mjernim postajama Fižela Pula, Brovinje u mjernoj mreži Koromačno i Ripenda Vrbanci i Sv. Katerina u mjernoj mreži TE Plomin, gdje je za ozon zabilježena II. kategorija zraka, odnosno gdje su prekoračene GV i</u>	632.000,00 (ukupan Program iznosi 655,895,29 ali Ugovorom između Zavoda i IŽ razliku (23.895,29) pokriva Zavod)

		<p>dugoročni ciljevi za prizemni ozon.“*</p> <p>Cjelovito izvješće o kvaliteti zraka na području IŽ za 2015. godinu može se pogledati na službenim Internet stranicama IŽ i Zavoda za javno zdravstvo IŽ – https://www.istra-istria.hr/index.php?id=2403 i http://zrak.zzjiz.hr/, dok se više o predmetnoj problematici može naći i na www.istrazrak.hr</p> <p>Osim programa praćenja osnovnih i specifičnih onečišćujućih tvari u zraku, Zavod je nastavio i sa programom praćenja koncentracije peludi, kojeg je započeo 2014. godine postavljanjem uzorkivača u Puli. Na službenim Internet stranicama Zavoda (http://zrak.zzjiz.hr/) građanima je dostupna cjelovita informacija o peludi, alergenima, peludnim alergenima, aeroalergenim biljkama, programu praćenja kao i peludna prognoza, peludni kalendar te mobilna aplikacija „Peludna prognoza“.</p> <p>Obzirom da je početkom 2017. godine postavljen još jedan uzorkivač i u Pazinu dostupna je i informacija o koncentraciji peludi na području pazinštine.</p>	
Usvajanje izvješća o kakvoći zraka na području županije za 2016.	<ul style="list-style-type: none"> - Zavod za javno zdravstvo IŽ - Stručna služba - Skupštine - Župan 	Sukladno odredbi točke 4. Ugovora Zavod će godišnje izvješće dostaviti županiji do kraja ožujka 2017. godine te će se, nakon usvajanja od strane župana, cjelovito izvješće objaviti na službenim Internet stranicama IŽ i Zavoda – https://www.istra-istria.hr/index.php?id=2403 i http://zrak.zzjiz.hr/	
Katastar emisija u zrak - Registar onečišćivača okoliša (ROO)	Upravni odjel za održivi razvoj IŽ, Odsjek za zaštitu prirode i okoliša	<p>U razdoblju od 1. siječnja do 1. ožujka tekuće godine poslovni subjekti sa područja IŽ, koji emitiraju onečišćujuće tvari u zrak iz stacionarnih izvora uslijed proizvodnih procesa i/ili grijanja poslovnih prostora, upisuju emisije za prethodnu godinu u Bazu ROO koju vodi Agencija za zaštitu okoliša (AZO).</p> <p>Tijekom tog perioda djelatnik UO za održivi razvoj, Odsjeka za zaštitu prirode i okoliša intenzivno komunicira s obveznicima prijave kako bi se prijava bila što točnija.</p> <p>Od 1. ožujka do 15. lipnja tekuće godine djelatnik nadležnog odsjeka provodi verifikaciju unosa podataka što uključuje provjeru kvalitete i tehničku ispravnost samih prijava. U slučaju nedostataka djelatnik je obavezan osigurati izmjenu i dopunu uz komunikaciju s obveznicima i nadležnom inspekcijom zaštite okoliša. Nakon što djelatnik zaključa bazu djelatnici AZO mogu pristupiti izradi izvješća za referentnu godinu. Za 2016. godinu će izvješće biti gotovo u drugom polugodištu 2017. godine.</p>	

*

Povećane koncentracije ozona javljaju od samog početka praćenja tog parametra a s istim se problemom susreće čitavo mediteransko područje. Naime, prizemni ozon, za razliku od primarnih onečišćujućih tvari, koje se emitiraju izravno u zrak, ne ispušta se izravno u atmosferu već je njegovo nastajanje rezultat složenih kemijskih reakcija potaknutih sunčevim zračenjem, i na njega utječu primarne emisije njegovih prekursora, (dušikovi oksidi, hlapivi organski spojevi, ugljikov monoksid i slično) kao i sunčeva insolacija. Visoke vrijednosti ozona mjerene su i u

područjima značajno opterećenim njegovim prekursorima (urbane i industrijske sredine), ali i u područjima neopterećenim emisijama (pozadinske i ruralne postaje), a posebno u priobalju gdje je intenzitet sunčevog zračenja visok. Ti rezultati ukazuju na problem koji prelazi regionalne granice i postaje globalnim problemom kao i na značajan utjecaj prekograničnog transporta.

Operativni cilj br. 2: Unapređenje sustava informiranja javnosti:

Operativni cilj br. 2 je realiziran kroz projekt kojega je Udruga Zelena Istra kandidirala na javni poziv Istarske županije za proračunsku 2016. godinu. Projekt je realiziran kroz multidisciplinarni pristup u uskoj suradnji nevladinog sektora (Zelena Istra) sa radnom skupinom koja je sastavljena od stručnjaka iz različitih institucija (Akademska zajednica, ZZJŽ, IŽ, JLS, tvrtkom Holcim d.o.o) te s odgovornim osobama za prioritetno područje „Zaštita zraka“ kao jednog od prioriteta Plana za zdravlje Istarske županije.

Naslov projekta	Aktivnosti, ciljevi i rezultati	UTROŠENA FIN. SREDSTVA IZ PRORAČUNA IŽ (kn)
<p>ZELENI TELEFON - zaštitom okoliša do zaštite zraka - PRIORITET ZRAK u 2016. godini</p>	<p>Provedba projekta temeljila se na aktivnostima edukacije, osvješćivanja i informiranja javnosti o kvaliteti i zaštiti zraka u Istarskoj županiji te su sukladno tome provedene slijedeće aktivnosti:</p> <ul style="list-style-type: none"> - zaprimanje, rješavanje, arhiviranje i fotodokumentiranje prijavljenih okolišnih slučajeva na servis Zelenog telefona (ZT), - suradnja s građanima i nadležnim institucijama na rješavanju okolišnih problema prijavljenih na ZT, - sudjelovanje voditeljica Zelenog telefona na edukativnoj radionici o načinima uvrštavanja i kreiranja novih sadržaja za potrebe službene internetske stranice projekta www.istrazrak.hr, - pisanje i objavljivanje različitih sadržaja na službenoj internetskoj stranici projekta www.istrazrak.hr koji se odnose na zaštitu i kvalitetu zraka u IŽ, RH i EU, - uređivanje i promocija sadržaja o kvaliteti i zaštiti zraka u IŽ putem službene internetske i Facebook stranice ZI, - promocija on line anketa na Facebook stranici udruge Zelena Istra među građanima Istarske županije s ciljem poticanja građana na ispunjavanje iste, odnosno dobivanja podataka o njihovom stupnju znanja i informiranosti o kvaliteti i zaštiti zraka u Istarskoj županiji, - osmišljavanje i uvrštavanje nove kategorije pod nazivom "Građani za zrak" na službenu stranicu projekta te promocija iste kroz unaprijed osmišljenu kampanju na društvenoj mreži Facebook te u medijima, - suradnja s medijima na regionalnoj i nacionalnoj razini - slanje priopćenja za medije internet portalima i tiskanim mediji, sudjelovanje u radio i televizijskim emisijama, organizacija i provedba dva javna događanja na frekventnim gradskim središtima u Puli i Labinu s ciljem promocije službene stranice projekta te ispunjavanja ankete, odnosno edukacije građana o kvaliteti i zaštiti zraka u IŽ, - organizacija edukativne radionice u Gimnaziji Pula uz prikazivanje dokumentarnog filma "Prije potopa" američkog glumca Leonarda di Capria, dotisak i distribucija promotivnog letka o kvaliteti i zaštiti zraka u Istarskoj županiji. 	<p>Utrošeno: 49.500,00</p> <p>Planirano: 50.000,00</p>

	<p><u>Ostvareni ciljevi:</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Postignuta je viša razinu zaštite okoliša i prirode jačanjem suradnje između građana, javnog sektora, inspekcija i udruga; 2. Povećana je veća razina javne osviještenosti o radu i odgovornosti institucija nadležnih za zaštitu okoliša; 3. Uspješno su praćeni, utvrđeni i javnosti prezentirani štetni čimbenici za okoliš i zdravlje ljudi putem podataka prikupljenih na ZT; 4. Uspješno su educirane ciljne skupine o klimatskim promjenama s naglaskom na zaštitu i kvalitetu zraka; 5. Povećana je razina sudjelovanja javnosti u procesima donošenja odluka vezanih za okoliš i njegovu zaštitu. <p><u>Ostvareni rezultati:</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. na servis ZT zaprimljeno 231 poziv od čega se ukupno 23 odnosilo na okolišne probleme građana vezane uz kvalitetu i zaštitu zraka. Broj prijava na temu zaštite i kvalitete zraka povećan je posebice nakon uvrštavanja i promocije nove kategorije "Građani za zrak" na službeni internetsku stranicu projekta www.istrazrak.hr; 2. sve prijave su arhivirane u digitalnom obliku, a o onim najzanimljivijim obavještavana je javnost putem medija i Interneta; 3. u rješavanje okolišnih problema uspješno su se uključili i surađivali građani (231 prijavitelj) i nadležne institucije (više od 20) na lokalnoj, regionalnoj i nacionalnoj razini a sve s ciljem međusobnog povezivanja i izgradnje povjerenja; 4. održana 2 javna događanja (info dana) na tržnicama u Puli i Labinu te, uz pomoć unaprijed osmišljene Facebook kampanje, potaknuto je ukupno 314 građana IŽ na ispunjavanje ankete iz koje je utvrđen stupanj njihove informiranosti o zaštiti i kvaliteti zraka u IŽ; 5. tijekom održavanja „info dana“ podijeljeno je više od 500 promotivnih letaka kako bi se građane potaknulo na korištenje web stranice www.istrazrak.hr na kojoj se svakodnevno mogu naći podaci o kvaliteti zraka u IŽi, kao i informacije o zakonskoj regulativi, uzrocima i posljedicama onečišćenja zraka, kome se mogu obratiti ukoliko su suočeni s okolišnim problemima povezanim uz zaštitu i kvalitetu zraka; 6. građani su educirani i osviješteni o temama i problemima kojima se projekt bavi putem medija (slanje priopćenja medijima, sudjelovanje u 6 radio i 3 TV emisije), ali i objavljivanjem sadržaja o provedbi i ostvarenim projektnim rezultatima u mjesečniku Zelene Istre ZINFO koji udruga distribuira na više od 400 e-mail adresa jedinica lokalne uprave i samouprave, ministarstava, inspekcija, odgojno-obrazovnih institucija, fizičkih i pravnih osoba u Istarskoj županiji i Hrvatskoj; 7. povećana osviještenost građana i nadležnih institucija putem objava raznih sadržaja i provedbom 5 kampanja o kvaliteti i zaštiti zraka u IŽ na službenoj Facebook stranici udruge koja broji više od 3.600 podržavatelja; 8. 30 učenika pulske Gimnazije educirano je o utjecaju klimatskih promjena na okoliš i prirodu projekcijom dokumentarnog filma "Prije potopa". Udruga je izvršila povrat neutrošenih sredstava po projektu u visini od 500,00 kn 	
--	---	--

Ukupno planirana i utrošena financijska sredstva za prioritetno područje

Izvori financiranja	planirana financijska sredstva (kn)	utrošena financijska sredstva (kn)
IŽ – Upravni odjel za zdravstvo i socijalnu skrb	682.000,00	681.500,00

Udruga Zelena Istra manje je utrošila sredstva po projektu „Zeleni telefon“ u odnosu na planirana te je izvršila povrat u Proračun IŽ u visini od 500,00 kn.

Odgovorne osobe za prioritetno područje: *Ljiljana Dravec i Aleksandar Stojanović*

REALIZACIJA AKTIVNOSTI I PROJEKTI IZVAN PRIORITETNIH PODRUČJA

PREVENCIJA I LIJEČENJE OVISNOSTI I POREMEĆAJA U PONAŠANJU DJECE I MLADIH

PROJEKTI ODABRANI TEMELJEM JAVNOG POZIVA I POSTUPKOM JAVNE NABAVE		
Nositelj i naziv projekta	Osnovne značajke projekta i rezultati	Sredstva iz proračuna IŽ (u kn)
Fond Zdravi grad Poreč – Centar za prevenciju i vanbolničko liječenje ovisnosti	U Centru za prevenciju i vanbolničko liječenje ovisnosti Grada Poreča realizirao se program usmjeren suzbijanju bolesti ovisnosti i liječenju ovisnika o drogama u izvanbolničkom tretmanu za područje Poreča, Poreštine i sjeverozapadne Istre. Tijekom 2016. godine u Centar su se javile ukupno 143 osobe zbog problema s ovisnošću o drogama. U istom periodu prihvaćeno je 11 novoevidentiranih ovisnika i 3 eksperimentatora. Sa svim korisnicima usluga Centra provedeno je 476 individualnih savjetovanja i 164 obiteljskih savjetovanja.	34.000,00
UO za zdravstvo i socijalnu skrb: Usluge medijske kampanje protiv bolesti ovisnosti „Bježi-Via“	Osnovni cilj kampanje je da se u nju uključi što veći broj mladih pa su se zato i koristile društvene mreže želeći popularizirati propagirane vrijednosti. Raspisan je natječaj za najbolje vizualno rješenje u borbi protiv ovisnosti. Sudjelovali su učenici 7. i 8. razreda te studenti, zadatak je bio dizajniranje na teme: 1.Klikaj, protiv droge spikaj 2.Klikaj, protiv alkohola spikaj 3.Klikaj, protiv kocke i igrica spikaj Uručene su nagrade učenicima osnovnih i srednjih škola za najbolje radove na natječaju „Dizajniraj, drogu ne diraj“. U sportskom dijelu kampanje nastavilo se s akcijom „Plivaj kroz život“ gdje se nastavila suradnja sa sportskim klubovima koji se bave plivanjem i vaterpolom. Akcija „Brze noge protiv droge“ podijeljena je u dva segmenta. Prvi je akcija u kojoj je na šetalištu Lungomare u Puli održana utrka učenika osnovnih škola. Drugi je Zimska atletska liga Istre koja se tijekom zimskih mjeseci održava u deset gradova u Istri. U Puli se održala akcija "Baci drogu u koš", u kojoj su sudjelovali učenici osnovnih škola. "Život bez droge je prva liga" malonogometni turnir Održan je u OŠ Veli Vrh u Puli.	76.500,00
Udruga Institut Pula: U.P.E.Z. – Usluga, prevencija, edukacija	Program smanjenja štete u potpunosti je realiziran sukladno planu aktivnosti. Kroz proteklu godinu podijeljeno je 60580 igala, 33220 šprica, 9210 ampula destilirane vode, 27090	

<p>i zaštita - Program smanjenja štete među korisnicima droga, seksualnim radnicima/cama, populaciji s rizičnim ponašanjem i DROP IN centar za ovisnike</p>	<p>alkoholnih tupfera, 5675 prezervativa, 3335 lubrikanata, 455 edukativnih brošura i 241 kutija za odlaganje infektivnog otpada. U ovom dijelu projekta bilježi se evidentiranih 104 direktnih korisnika koji sami dolaze po sterilan pribor. Tijekom 2016. godine u program Smanjenja štete uključeno je 23 nova korisnika. U terapijsku zajednicu poslano je 9 korisnika, a programom resocijalizacije je obuhvaćeno 40 korisnika. U ovom periodu predano je 214 kg infektivnog otpada na spaljivanje.</p>	<p>35.000,00</p>
<p>Udruga za prevenciju, rehabilitaciju i resocijalizaciju liječenih ovisnika o drogama: UZPIRO-CRO Pula – «Uz druženje u nasadima postajemo zdraviji i korisniji»</p>	<p>Projekt je u cijelosti ostvaren. Omogućena je daljnja podrška liječenim ovisnicima o drogama na putu održavanja apstinencije te im se kroz sudjelovanje u projektu omogućilo zapošljavanje u Udruzi i izvan nje, a time i zdraviji život u obitelji i zajednici .Zaposleno je tijekom trajanja projekta 7 korisnika od kojih 5 na određeno vrijeme, a 2 korisnika po USP-1 (Ugovoru o sezonskom radu) povremeno na rok od 3 mjeseca. Svi su za svoj rad dobivali plaću u visini minimalne plaće u RH. Uz zaposlene pridružilo se još 5 korisnika, 4 nova roditelja-volontera, koji su uspješno prošli edukaciju i grupne terapije uz stručno vodstvo.</p> <p>U provođenje projekta bila su uključena 4 osuđenika na rad za opće dobro na slobodi, koji su također savladali edukaciju unutar Udruge te se uključili u radne aktivnosti prema posebnom planu i programu dogovorenom sa Probacijskim uredom iz Pule.</p>	<p>35.000,00</p>
<p>UKUPNO:</p>		<p>180.500,00</p>

Odgovorne osobe: *Helena Mitrović i Ines Puhar*

RANO OTKRIVANJE RAKA DOJKE

PROJEKTI PRORAČUNSKIH KORISNIKA I ONI ODABRANI TEMELJEM JAVNOG NATJEČAJA		
Nositelj i naziv projekta	Osnovne značajke projekta i rezultati	Utrošena fin. sredstva iz Proračuna IŽ (kn)
Gea Pula, Klub žena liječenih od karcinoma dojke – Postoperativna rehabilitacija žena operiranih i liječenih od raka dojke	Tijekom 20 godina rada uspješno provode program u kontinuitetu sa ciljem pomoći oboljelim i operiranim ženama u postoperativnoj rehabilitaciji i uključivanju u svakodnevne aktivnosti te povećanje kvalitete života. Aktivnosti koje su provedene su: ciljane medicinske vježbe (70 puta, 10 žena po grupi) i limfna drenaža (165 puta, a tretman su prošle 53 osobe)	45.000,00
Liga protiv raka Pula – Rehabilitacijsko kreativna keramička radionica	Terapijske keramičke radionice u kontinuitetu su provođene od 2010. godine sa ciljem poboljšanja motoričkih sposobnosti i psihosocijalne dobrobiti kreativnog rada u malim grupama. Provođe se u suradnji s Klubom žena Gea i Centrom za oblikovanje keramike Krater. Polaznice (10) su u maloj grupi pod stručnim vodstvom radile s glinom i tekstilom, što im je pomoglo da se opuste i relaksiraju, da lakše komuniciraju i verbaliziraju probleme koji ih muče, stekle su više samopouzdanja, poboljšale motoriku svojih šaka i ruka. Organizirana je godišnja izložba radova u Rojcu.	10.000,00
Zavod za javno zdravstvo IŽ – Koordinacija i evaluacija Nacionalnog programa ranog otkrivanja raka dojke na županijskoj razini u 2016. godini	Nastavljena je koordinacija rada mamografskih jedinica u cilju kvalitetnije organizacije i evaluacije rada. Upućeno je 18.583 pismenih poziva ženama s terminom i mjestom provedbe mamografije te priloženim edukativnim materijalom. Putem besplatnog telefona mijenjani su termini pregleda, dobivane i tražene informacije (već obavile mamografiju, nove adrese kod vraćene pošte – 5.365 komunikacija s i o ženama). Svima kojima su nađene nove adrese ponovo su poslani pozivi (obrađeno 3.853 vraćenih kuverti). Dosadašnji rezultati u četvrtom ciklusu koji je završio u prosincu: pozvali smo 96,6% žena (RH 84,9%), obuhvat 63,5% (RH 55,4%), na 4. mjestu među županijama. Provedena je edukacija za liječnike obiteljske medicine, te informirana javnost kroz članak u novinama.	20.000,00
Istarski domovi zdravlja / Opća bolnica Pula – Program preventivne mamografije u 2016. godini	Istarski domovi zdravlja: tijekom 2016. godine obavljeno je ukupno 216 preventivnih mamografskih pregleda žena rođenih 1970. godine, i to: Buzet 9, Labin 41, Rovinj 15, Umag 50, Pula 30 i Poreč 71. Opća bolnica Pula: tijekom 2016. godine obavljeno je 54 mamografska pregleda žena 1970. godišta iz Pule i okolice te je tijekom prosinca 2016. obavljeno i 34 ultrazvučna pregleda dojki.	Utrošeno: 66.486,00 (IDZ: 47.520,00; OB: 18.966,00) <i>Planirano: 70.000</i>
Ukupno:		141.486,00

Odgovorne osobe: *Danijela Lazarić-Zec i Romanita Rojnić*

UNAPRJEĐENJE KAKVOĆE VODA

Na konsenzus-konferenciji održanoj 2005. godine je, s visokim stupnjem konsenzusa odgovornih profesionalaca, političkih predstavnika kao i predstavnika zajednice, za plansko razdoblje 2005. – 2012. kao peti prioritet Plana za zdravlje odabran prioritet UNAPRJEĐENJA KAKVOĆE VODA.

Tijekom planskog razdoblja postignuti su zacrtani ciljevi na način da su svi korišteni vodni resursi zadržani u vodoopskrbi uz postojeću tehnologiju prerade te su dva bunara, koja su bila isključena iz vodoopskrbnog sustava, vraćena u funkciju vodoopskrbe nakon instalacije nove tehnologije obrade vode (tehnologija membranske filtracije - uklanjanje NO₃). Važno je istaknuti da je sustav institucionaliziran te je stvoren vrlo dobar profesionalni odnos i suradnja među svim dionicima.

Praćenjem „starog prioriteta“, kao predstavnici tima Plana za zdravlje u prioritetu VODA, želimo da se takav odnos nastavi te da se, uz političku i zakonodavnu podršku na lokalnoj, regionalnoj i nacionalnoj razini, nastavi s trendom unapređenja i zaštite i vodnih resursa iz kojih se vodom za piće snabdijeva stanovništvo i privreda Istre.

Tijekom 2016. godine nastavljeno je provođenje planova, projektnih mjera i aktivnosti dionika koji su bili prepoznati tijekom implementacije prioriteta u planskom razdoblju 2005.-2012. godine.

Svim dionicima je bazni dokument i dalje Zakon o vodama i podzakonski akti doneseni temeljem Zakona te Odluke o zonama sanitarne zaštite izvorišta vode za piće na području Istarske županije, usvojena na Skupštini Istarske županije u kolovozu 2005. godine i dopunjena 2011. godine (Sl. novine IŽ 12/05, 2/11).

Kratak prikaz aktivnosti provedenih tijekom 2016. godine prikazan je kroz četiri grupe i to:

1. Provođenje administrativnih mjera zaštite vodnih resursa i podizanje ekološke svijesti o očuvanju okoliša;
2. Unaprjeđenje gospodarenja krutim otpadnim tvarima;
3. Unaprjeđenje sustava javne odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda;
4. Podizanje kvalitete vodoopskrbnog sustava.

Provođenje administrativnih mjera zaštite vodnih resursa i podizanje ekološke svijesti građana

AKTIVNOST	TKO	KADA	IZVRŠENJE PLANA
Provođenje programa praćenja kakvoće sirovih voda izvorišta koji se koriste ili su potencijalni za javnu vodoopskrbu stanovništva, privrede i turizma u IŽ	<ul style="list-style-type: none"> • HV • ZZJZ IŽ • UO za održivi razvoj 	Kontinuirano (Izvešće za 2016. godinu do kraja ožujka 2017. godine)	Tijekom 2016. godine nastavilo se sa praćenjem kakvoće voda po programu praćenja kakvoće sirovih voda financiranom iz proračuna Hrvatskih voda (u daljnjem tekstu: HV) i po programu financiranom iz proračuna Istarske županije (u daljnjem tekstu: IŽ). ZZJZ IŽ je izvršio sve ugovorom planirane aktivnosti. Sukladno Ugovoru o provedbi programa, ZZJZ IŽ je (Izvešće) za 2016. godinu dostavilo nadležnom upravnom odjelu IŽ. U izvješću su objedinjeni rezultati oba programa i isto će se, nakon prihvaćanja od strane župana IŽ objaviti na službenim stranicama IŽ kako bi rezultati bili u cijelosti dostupni javnosti.
Novelacija zona sanitarne zaštite izvorišta temeljem	<ul style="list-style-type: none"> • HV u suradnji s 	kontinuirano	Tijekom 2016. godine je Stručno savjetodavno povjerenstvo nastavilo sa radom u cilju usklađivanja Odluke o zonama sanitarne zaštite izvorišta vode za

hidrogeoloških istraživanja	nadležni m tijelima Istarske županije • UO za održivi razvoj IŽ		piće na području IŽ s Pravilnikom o utvrđivanju zona sanitarne zaštite izvorišta (NN br. 66/11, 47/13). U suradnji s stručnim djelatnicima HV utvrđena je potreba izrade jednog objedinjenog elaborata kojim će se jasno iskazati izmjene granica zona sanitarne zaštite pojedinih izvorišta koje su proizašle temeljem provedenih istražnih radova financiranih iz proračuna HV.
Podizanje ekološke svijesti o očuvanju okoliša	• UO za održivi razvoj • JLS • ZZJZ IŽ • Zaklada za razvoj civilnog društva • HV, • Vodovod • Mediji	Kontinuirano	U sklopu projekta DRINKADRIA tijekom 2016 godine Istarska županija održala je set predavanja o važnosti voda u pulskim vrtićima, prilagođenim njihovom uzrastu. Za djecu u srednjim školama osmišljen je poseban sadržaj u suradnji s Centrom za istraživanje materijala Istarske županije – Metris. Stručnjaci Metrisa proveli su interaktivne radionice u Gimnaziji Pula i Srednjoj školi Buzet s izabranim učenicima 3 i 4 razreda s iskazanim interesom za STEM znanosti. Učenici su posjetili laboratorij Metrisa gdje su proveli cijeli radni dan, a dobili su i zadatke za grupni rad kojeg su provodili u miješanim grupama učenika iz obiju uključenih škola. Rezultate rada prezentirali su kolegama i profesorima na završnom druženju u Feštinskom kraljevstvu. Svi događaji su medijski popraćeni radi što većeg učinka podizanja ekološke osviještenosti šire javnosti.

U cilju provedbe zakonskih propisa, kontrola kakvoće prirodnih voda koje se koriste za vodoopskrbu prati se putem godišnjeg županijskog programa i programa HV. Za područje Istarske županije provedba oba programa ugovorno je povjerena Zavodu za javno zdravstvo Istarske županije, Službi zdravstvene ekologije, Odjelu za zaštitu i unaprjeđenje okoliša, Laboratoriju za pitke i površinske vode. Program koji je financiran iz proračuna IŽ sačinjen je na prijedlog stručnjaka iz ZZJZ IŽ, HV i Upravnog odjela za održivi razvoj i predstavlja nadogradnju programa HV. Na taj se način osigurala ravnomjerna kontrola sirovih voda tijekom godine što u konačnosti rezultira kvalitetnijom statističkoj obradi. Naime, dozvolom za korištenje podataka iz Nacionalnog programa, kojega financiraju Hrvatske vode, KLASA: 008-02/17-02/0000105, URBROJ: 374-23-3-17-2 od 6. veljače 2017. godine, statistička obrada podataka je učinjena po oba programa kako bi se potpunije i realnije sagledalo stanje kvalitete voda za određenu namjenu uz racionalno korištenje materijalnih sredstava i usmjerenje na ciljane programe ispitivanja.

Program praćenja kvalitete voda odnosi se na sve prirodne resurse voda koji se koriste u vodoopskrbi ili postoje kao rezerva u vodoopskrbnom sustavu Istarske županije, a značaj programa je u tome što se omogućava efikasnije i kvalitetnije lociranje problema u kvaliteti voda što u konačnosti rezultira bržem rješavanju istog i sigurnijoj vodoopskrbi stanovništva i privrede Istarske županije.

Programima su obuhvaćeni: izvori: Sv. Ivan, Gradole, Bulaž, Rakonek, F. Gaja, Kokoti, Plomin, Kožljak, Mutvica, bunari: Tivoli, Karpi, Šišan Jadreški, Valdragon 3, Valdragon 4, Valdragon5, Ševe, i Peroj, Campanož, Fojbon, Rizzi i akumulacija Butoniga na tri dubine (0,5 m od površine, sredina – cca 6 m i pridneni sloj -1m od dna) i na mjestu crpljenja za vodoopskrbu (usis).

U 2016. godini su, iznad maksimalno dozvoljenih koncentracija na osnovu standarda o zdravstvenoj ispravnosti vode za ljudsku potrošnju, zabilježeni slijedeći parametri:

- boja - akumulacija Butoniga
- mangan - akumulacija Butoniga, bunar Campanož
- mutnoća i/ili sadržaj ukupnih suspendiranih tvari – akumulacija Butoniga, izvor

- Sv.Ivan, izvor Bulaž, izvor Gradole, izvor Rakonek, bunar Tivoli i bunar Campanož.
- Temperatura vode - akumulacija Butoniga (površinski sloj)
- željezo –akumulacija Butoniga
- nitrati – Bunar Škatari, bunar Campanož (izmjerena je koncentracija znatno niža od MDK vrijednosti za ovaj parametar (49,7 mg/LN – MDK 50 mg/LN)
- mikrobiološki pokazatelji – svi resursi voda – izvori, akumulacija, bunari

Rezultati ispitivanja ne pokazuju značajna odstupanja u odnosu na prethodna razdoblja ispitivanja. Vrijednosti parametara koji povremeno prelaze maksimalno dozvoljene koncentracije za vodu namijenjenu za ljudsku potrošnju, istog su reda veličine kao i u prethodnim periodima ispitivanja.

Sve vode prirodnih resursa prerađuju se prije korištenja za ljudsku potrošnju. Tako se na resursima Istarskog vodovoda Buzet, prvenstveno izvorima, provode postupci prerade vode, koji uključuju postupke sedimentacije, filtriranja i dezinfekcije. Na akumulaciji Butoniga primjenjuje se složena prerada vode, prvenstveno zbog uklanjanja mangana i željeza. Na resursima Vodovoda Labin provodi se samo postupak dezinfekcije. U slučajevima nesukladnosti osiguravaju se alternativni izvori vode za potrebe građana. Vodovod Pula provodi postupke sedimentacije, filtriranja i dezinfekcije na izvoru, a na bunarima samo postupak dezinfekcije. U slučaju nesukladnosti bunarskih voda, bunari se isključuju iz sustava vodoopskrbe.

Postupci prerade vode osiguravaju zdravstveno ispravnu vodu u sustavu, a u slučajevima kad se primijenjenim postupcima prerade vode ne postigne sukladnost sa zahtjevima vode za ljudsku potrošnju, koriste se alternativni resursi voda u kontroliranim uvjetima.

Zone prihranjivanja izvorišta i bunara u kršu su vrlo osjetljive prema vanjskom onečišćenju što ima učinak na visoku ranjivost podzemnih voda. Najveća onečišćenja dolaze preko upuštanja u tlo nepročišćenih otpadnih voda te putem procjednih voda neuređenih odlagališta otpada slijedom čega se godinama provlači u zaključku apel prema jedinicama lokalne samouprave, tvrtki IVS-Istarski vodozaštitni sustav i Hrvatskim vodama te komunalnim tvrtkama da ubrzaju građenje sustava javne odvodnje s uređajima za pročišćavanje kao krajnjim objektima, te sanaciji legalnih neuvjetnih i "ilegalnih" odlagališta.

Zone prihranjivanja izvorišta i bunara u kršu su vrlo osjetljive prema vanjskom onečišćenju što ima učinak na visoku ranjivost podzemnih voda. Najveća onečišćenja dolaze preko upuštanja u tlo nepročišćenih otpadnih voda te putem procjednih voda neuređenih odlagališta otpada slijedom čega se u Zaključku Župana IŽ godinama apelira da jedinice lokalne samouprave, trgovačko društvo IVS – Istarski vodozaštitni sustav kao i trgovačka društva za odvodnju i pročišćavanje otpadnih voda pojedinih aglomeracija te HV ubrzaju građenje sustava javne odvodnje s uređajima za pročišćavanje kao krajnjim objektima, te porade intenzivnije na sanaciji legalnih neuvjetnih i "ilegalnih" odlagališta.

Istarska županija je tijekom 2016. godine izradila prijedlog Programa mjera sanacije unutar zona sanitarne zaštite Istarske županije za postojeće građevine i djelatnosti. Program je jedan od najznačajnijih rezultata EU projekta DRINKADRIA u kojemu je Istarska županija imala ulogu projektnog partnera. Prijedlog Programa poslužiti će kao osnova za izradu Elaborata novelacije Zona sanitarne zaštite, odnosno izradu novelirane Odluke o zonama sanitarne zaštite u Istarskoj županiji. Projekt DRINKADRIA provodio se od 12/2013 godine do 09/2016 godine u sklopu IPA ADRIATICO programa EU 2007 do 2013 uz sudjelovanje 4 partnera iz Hrvatske i 2 pridružena partnera, u ukupnom partnerstvu 14 partnera iz 7 zemalja Jadransko jonske regije.

Unaprjeđenje gospodarenja krutim otpadnim tvarima

AKTIVNOST	TKO	KADA	IZVRŠENJE PLANA
<p>Sanacija postojećih legalnih odlagališta i rekonstrukcija u pretovarne stanice, reciklažna dvorišta, sortirnice odvojeno prikupljenog korisnog otpada iz komunalnog otpada i even. kompostane, temeljem ekonomske isplativosti.</p> <p>Unaprjeđenje sustava odvojeno prikupljenog korisnog dijela otpada iz komunalnog otpada (primarna reciklaža).</p>	<ul style="list-style-type: none"> • JLS • KP • FZOEU* • IŽ 	kontinuirano	<p>Tijekom 2016. godine se nastavilo sa uspostavom integriranog sustava gospodarenja otpadom na području IŽ. Županijski centar za gospodarenje otpadom Kaštijun (u daljnjem tekstu: ŽCGO Kaštijun) je izgrađen i proveden je postupak probnog rada.</p> <p>U postupku je:</p> <ul style="list-style-type: none"> - provedba ispravljanja utvrđenih nedostataka, odnosno odstupanja od ugovorenih rezultata; - priprema elaborata za dozvolu za gospodarenje otpadom i u konačnosti - ishodovanje uporabnih dozvola sukladno važećim građevinskim dozvolama. <p>Upravljači legalnih odlagališta (trgovačka društva za gospodarenje otpadom (6) su uglavnom provela sanaciju neuvjetnih polja za odlaganje neopasnog otpada te izgradila nova polja na koja se odlaže komunalni otpad (Umag, Poreč, Rovinj, Pazin, Buzet, Labin) koja će biti u funkciji najduže godinu dana od početka rada ŽCGO Kaštijun.</p> <p>Osim napretka glede ŽCGO Kaštijun sustav je zaokružen i izgradnjom te ishodovanjem uporabnih dozvola za pretovarne stanice u sustavu (6).</p> <p>Osim toga, većina JLS na području IŽ je započela sa pripremom dokumentacije za izgradnju reciklažnih dvorišta gdje su ona planirana prostorno planskom dokumentacijom. Temeljem Zakona o održivom gospodarenju otpadom JLS, u suradnji s isporučiteljima usluge (komunalne tvrtke), su tijekom 2016. godine nastavile intenzivno raditi na uspostavi odvojenog prikupljanja korisnog dijela otpada iz komunalnog otpada.</p> <p>Sukladno rješenjima inspekcije zaštite okoliša, JLS su uložila značajna sredstva u sanaciju ilegalnih odlagališta na svojim područjima.</p>

Unaprjeđenje sustava javne odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda

AKTIVNOST	TKO	KADA	IZVRŠENJE PLANA
Izgradnja i rekonstrukcija primarne i sekundarne kanalizacijske	<ul style="list-style-type: none"> • JLS • KP • HV 	Kontinuirano prema osiguranim financijskim sredstvima	Trgovačka društva za odvodnju i pročišćavanje otpadnih voda na području IŽ (8), u suradnji i financijskoj podršci HV, te uz financijsku podršku putem EU fondova ulažu značajna sredstva u izradu projektne dokumentacije za izgradnju i proširenje primarne i sekundarne

<p>mreže sa uređajima za pročišćavanje otpadnih voda (UPOV)</p>	<ul style="list-style-type: none"> Fondovi (RH i EU) 		<p>kanalizacijske mreže kao i za izgradnju i rekonstrukciju postojeće mreže.</p> <p>Postojeći sustavi javne odvodnje se šire kako bi se postigao standard kojega je RH potpisala kroz Ugovor o pristupanju RH u EU. Najintenzivnije se to radi na području gradova Poreč, Rovinj, Pula, Umag, Novigrad, gradova koji su ušli u rješavanje problematike odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda kroz projekt Jadran. Gradovi koji imaju već biološke UPOV-e (Pazin, Buzet, Labin, Buje) kao i nekoliko općina intenzivno šire kanalizacijsku mrežu kako bi se optimizirao rad postojećih uređaja.</p> <p>Osim toga, nastavilo se sa izgradnjom UPOV-a sa pripadajućom kanalizacijskom mrežom koji su financirani iz IPARD programa uz sufinanciranje iz proračuna HV i JLS.</p> <p>Najveći pomaci su učinjeni na izgradnji sustava javne odvodnje na području poreštine, Rovinja, Novigrada, Umaga i Labin, dok se tijekom 2016. godine puno poradilo na pripremi dokumentacije za sustave i UPOV-e na području puljštine.</p> <p>Tvrtka IVS je i tijekom 2016. godine intenzivno nastavila sa pripremom dokumentaciju za realizaciju projekta „Malih naselja“ u zonama sanitarne zaštite.</p>
---	---	--	--

Podizanje kvalitete vodoopskrbnog sustava

AKTIVNOST	TKO	KADA	IZVRŠENJE PLANA
<p>Zamjena zastarjelih dijelova vodoopskrbne mreže i unapređenje nadzora nad gubitcima vode u mreži</p>	<ul style="list-style-type: none"> Vodovodi HV IŽ JLS 	<p>Kontinuirano</p>	<p>Trgovačka društva za vodoopskrbu na području IŽ (3), uz sufinanciranje HV, JLS-e i Istarske županije i dalje ulažu napore u rekonstrukciji vodoopskrbne mreže te izgradnju nove.</p> <p>Rezultat navedenih aktivnosti je visok stupanj pokrivenost stanovništva Istarske županije pitkom vodom iz javne vodoopskrbe.</p> <p>Istarski vodovod Buzet, je u sklopu projekta DRINKADRIA, nabavio i ugradio telemetrijske uređaje za praćenje gubitaka vode na vodoopskrbnoj mreži čime je dodatno osigurao smanjenje gubitaka.</p> <p>Oprema, u vrijednosti od 650.000,00 € ugrađena je tijekom 2015 godine.</p>
<p>Provedba programa praćenja zdravstvene ispravnosti vode za piće</p>	<ul style="list-style-type: none"> ZZJZ IŽ IŽ Hrvatske vode Vodovodi 	<p>Kontinuirano</p>	<p>Vežano za Ugovor o sufinanciranju Programa monitoringa vode za ljudsku potrošnju u Istarskoj županiji za 2016. godinu, Klasa:500-01/16-01/03, Urbroj:2163/1-06/1-16-3, od 1. siječnja 2016. godine do 31. prosinca 2016. godine, na 9 zona opskrbe (isporučitelja: Vodovoda Pula, Istarskog vodovoda Buzet i Vodovoda Labin) uzorkovano je i analizirano 579 uzoraka vode za ljudsku potrošnju.</p> <p>Uzorci su analizirani na obvezne parametre (515 uzoraka) i parametre revizijskog monitoringa (64 uzoraka) propisane Pravilnikom o parametrima sukladnosti i metodama analiza vode za ljudsku</p>

			<p>potrošnju (NN 125/13,141/13,128/15).</p> <p>Na zonama opskrbe <u>Vodovoda Pula</u> uzorkovanja su obavljena na 10 mjesta. Ukupno je analizirano 227 uzoraka; 200 na obvezne parametre, 8 uzoraka samo na bakteriološke parametre, 27 uzoraka na parametre revizijskog monitoringa. Bakteriološki neispravno bilo je 8 uzoraka. Ostali uzorci ispunjavali su ispitane pokazatelje.</p> <p>Na zonama opskrbe <u>Istarskog vodovoda Buzet</u> uzorkovanja su obavljena na 9 kontrolnih mjesta. Ukupno je analizirano 291 uzorak; 264 uzoraka na obvezne parametre, 27 uzoraka na parametre revizijskog monitoringa. Svi uzorci su ispunjavali ispitane pokazatelje.</p> <p>Na zonama opskrbe <u>Vodovoda Labin</u> uzorkovanja su obavljena na 5 mjesta. Ukupno je analiziran 61 uzorak; 51 uzorak na obvezne parametre i 10 uzoraka na parametre revizijskog monitoringa. Svi uzorci su ispunjavali ispitane pokazatelje.</p>
--	--	--	---

Odgovorne osobe: *Ljiljana Dravec i Aleksandar Stojanović*

OSTALI PROJEKTI

PROJEKTI PRORAČUNSKIH KORISNIKA I ONI ODABRANI TEMELJEM JAVNOG NATJEČAJA		
Nositelj i naziv projekta	Osnovne značajke projekta i rezultati	Utrošena fin. sredstva iz Proračuna IŽ (u kn)
Hrvatska donorska mreža – Promicanje postmortalnog darivanja organa među građanima i potrebe transplantacijskog liječenja organima umrlih osoba	Velik broj ljudi na području Istarske županije, ali i cijele Hrvatske treba transplantaciju zbog terminalnog zatajenja organa. Kao najveći problem ove terapije pokazao se nedostatak organa za transplantaciju, zbog nedovoljno obaviještene javnosti ili zbog neorganiziranosti zdravstvenog sustava. Hrvatska donorska mreža (HDM) godinama provodi program kako bi se riješili ovi problemi, pa tako i u 2016. godini. Održano je više predavanja za najširu javnost, ali i za posebne skupine, kao što su zdravstveni radnici u OB Pula (ožujak 2016.) i srednjoškolski učenici (70 predavanja za učenike svih 3. razreda srednjih škola Istarske županije). HDM je konstantno bila prisutna u javnosti s predavanjima za najširu javnost, primjerice, povodom Nacionalnog dana darivanja organa 26. svibnja kad su organizirane javne akcije dijeljenja donorskih kartica i promidžbenog materijala. Osim toga, HDM je preko intervjua svojih čelnika u dnevnim novinama (Glas Istre, 24 sata, Večernji list) ili nastupima na HRT-u, TV Istri, TV Novi, Radiju Pula i Radiju Istri višekratno komunicirala svoje poruke prema javnosti. Nadalje, HDM ima stalan kontakt s korisnicima preko obnovljene web stranice www.hdm.hr , te facebook profila.	15.000,00
Zavod za javno zdravstvo Istarske županije – Praćenje populacije komaraca na području Istre i provedba edukativne kampanje o komarcima kao vektorima bolesti u 2016. godini	Tijekom 2016. godine u razdoblju od travnja do listopada praćene su populacije komaraca na području 15-tak istarskih gradova i općina. Zavod je pratio populacije komaraca i u suradnji s tvrtkama koje provode mjere kontrole brojnosti komaraca, predlagao je mjere njihovog suzbijanja (larvicidne i ostale mjere). Na području Bala u listopadu je pronađen <i>Aedes japonicus</i> , a monitoringom je pronađena i nova, 28. vrsta komaraca u Istri – <i>Aedes albopictus</i> . Obje vrste su potencijalni prijenosnici različitih bolesti, pa je njihovu pojavnost u budućnosti potrebno pratiti. Provođena je i edukativna kampanja o komarcima kao vektorima bolesti u različitim prilikama i mjestima: radijska emisija Stetoskop, tijekom manifestacije <i>Hoditi i zdravi biti</i> u Puli, dva predavanja u OŠ Marčana, jedno predavanje u MO Stoja...	20.000,00
Društvo naša djeca Pula – Za osmijeh djeteta u bolnici	Tijekom 2016. održano je 6 predstava na odjelu Pedijatrije OB Pula: dva gostovanja predstave "Zaljubljeni Pipo" i to 12.2. i 13.5.; dok se predstava "Pipo čuvar prirode" održala 22.4. i 14.10. Isto tako održana su i dva gostovanja predstave "Fljuf i Žljuf" i to: 18.3. i 25.11. U predstavama su i sama djeca neposredno sudjelovala čime se razvija ljubav prema ovom obliku umjetnosti. Posebna vrijednost ovog projekta je što zdravstveni djelatnici u njegovoj realizaciji imaju podršku i aktivnu uključenost članova DND-a koji svojim društveno volonterskim radom dragocjeno pomažu da se što cjelovitije ostvari program humanizacije bolničkog liječenja što uključuje i prisustvo sve većeg broja roditelja bolesne djece. Prisutnost glumaca u primanju terapije pomaže prvenstveno u promjeni stava i odnosa liječnika i medicinskih sestara kao i vanjskih suradnika	10.000,00

	prema djeci koju treba zdravstveno zbrinuti, čime se razvija povjerenje i osjećaj sigurnosti kod djece; te prema roditeljima koji su motivirani ka što skorijem ozdravljenju svoga djeteta.	
UO za zdravstvo i socijalnu skrb (IDZ) – Posudionica pomagala	Istarski domovi zdravlja su preuzeli posudionicu većih pomagala u Puli u Zagrebačkoj ulici, tako da su sredstva od 100.000,00 kn planirana u UO prebačena rebalansom u IDZ. Izvješće o namjenskom utrošku sredstava i obavljenim aktivnostima je opisano u sklopu prioriteta palijativne skrbi.	100.000,00
Volonterski centar Istra – Razvoj volonterstva u Istri	U 2016. godini i do kraja travnja 2017. odgovoreno je na više od 80 upita oko 60 organizatora volontiranja iz IŽ vezanih uz različite aspekte rada s volonterima i podijeljeno je više od 650 volonterskih knjižica. Održana je edukacija za koordinate volontera u Rovinju s 13 sudionika (otvoreno za predstavnike svih organizacija u Istri, sudionici uglavnom iz Rovinja i Pule i okolice). Kroz organizirane susrete s organizatorima volontiranja (oko 50 organizacija, dijelom kroz druge projekte, dijelom susret u Pazinu) i javne istupe naglašavane su važnosti kvalitetnog rada s volonterima, obvezu podnošenja godišnjeg izvješća i sl. Broj volontera u on-line bazi VCI-ja povećan je za 25,8%, a broj organizatora volontiranja upisanih u on-line bazu VCI-ja povećan je za 26,3% u odnosu na početak projekta.	45.000,00
Ukupno:		190.000,00

Tijekom 2016. godine financirano je sedam udruga koje su provodile programe socio-zdravstvene zaštite borcima NOR-a i braniteljima iz Domovinskog rata:

- 1) Zajednica društava Josip Broz Tito Istarske županije
- 2) ZU HVIDR-a Istarske županije
- 3) Udruga dragovoljaca i veterana Domovinskog rata -RH, Podružnica Istarske županije
- 4) Udruga hrvatskih branitelja domovinskog rata -154.
- 5) Udruga civilnih invalida rata Istarske županije
- 6) Županijska podružnica UHDDR Istarske županije
- 7) Udruga udovica hrvatskih branitelja Domovinskog rata Republike Hrvatske-Istarske županije-Pula (UUHBDRRH-IŽ)

Iz Proračuna Istarske županije utrošeno: 61.839,27 kn

Planirana i isplaćena sredstva: 70.000,00 kn (udruge su izvršile povrat neutrošenih sredstava)

Ukupno planirana i utrošena financijska sredstva izvan prioriteta područja

Izvori financiranja	planirana financijska sredstva (kn)	utrošena financijska sredstva (kn)
IŽ – Upravni odjel za zdravstvo i socijalnu skrb	536.500,00	573.825,27
JLS – za program preventivne mamografije	221.600,00	166.020,00
UKUPNO:	758.100,00	739.845,27

Zbog veće potrebe za financiranjem projekata, po objavljenom natječaju u ovom području, izvršena je realokacija županijskih sredstava na način da su prenijeta neraspoređena sredstva iz ostalih područja za financiranje projekata socio-zdravstvene zaštite borcima NOR-a i braniteljima iz Domovinskog rata. Jedinice lokalne samouprave sufinancirale su program preventivne mamografije sukladno fakturiranoj realizaciji koja je bila nešto manja od planirane.